

5434 2.2

11

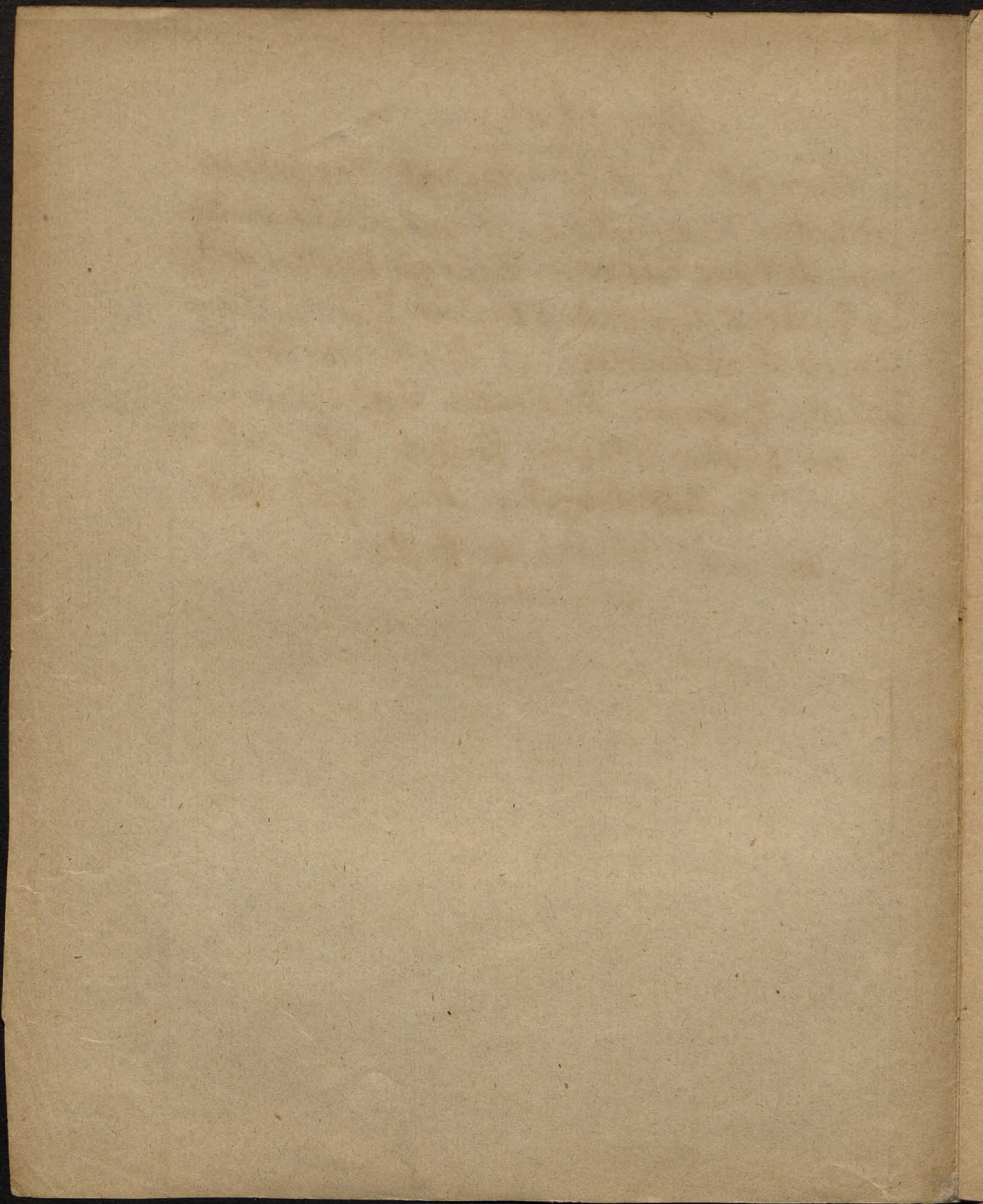
1

Denuntiatio

a Venerabili Capitulo Cathedrali Cracoviensi,
celebratae ad nominationem et commendationem Re-
giam electionis Celsissimi Principis Cajetani Soltkyk
ex Episcopo Nijoviensi nominati Episcopi Craco-
viensis, Ducis Severiae: per Martinum Comitem
Latuski Episcopum Dresdensem, Suffraganeum Plo-
censem, ejusdem Cathedralae Cantorem, et a dicto Ve-
nerabili Capitulo delegatum, A. D. 1759, die 8
Februarii Varsaviae facta.

Sermo

invitans Celestissimum Episcopum Cracoviensem
Cajetanum Sołtyk ad Cathedram, dictus a
Perillustri Martino Latuski Episcopo
Dresdensi, Suffraganeo Plocensi, a Capi-
tulo delegato, 1759. 8 Februarii
Varsaviae.

a)

Summus Tibi, Celestissime Princeps, usque dignissimo Ca-
pituli Tui, a Capitulo Tuo Cracoviensi jure merito
debetur honor, quem cum debita erga Tutistitem
Summum, sum et ea, quae filios decet erga Patrem
Patriae a nobis exigit Reverentia; ad quem et Di-
vini Praecati nos obstringit ^{et} **authoritas**. Cum scilicet
et honorandum esse, quem Res voluit honorari.
Serenissimus quidem Augustus III. Dominus
Noster Clementissimus cum Te primum in Ec-
clesia Polona Episcopum commendavit ac pro-
posuit Supremo Ecclesiae Moderatori Christi,
que in Terris Vicario, Tertium vero Te inter
Primores Regni Senatorem **jussit**, magnum sa-
pe erga Te benevolentiae praestitit documentum,
longe tamen majus et amplissimae Diocesi
Cracoviensi et Capitulo Nostro praestitit be-
neficium, quod in Te illi tam ^{dignum} delegavit Praesu-
lem, quem indefessus pro Ecclesia **zelus** Summo
Pontifici, quem **intaminata** fides Principi, quem

continua de bono publico ⁴ Felicitudo Reipublicae,
quem eximia ~~Animi~~ doles et Doctrina toti jam
providem commendaverant Regno, cujus ingenii
virtutis ac meritorum fama praecipuam jam
Europae pervagata est partem. Talem profecto
decebat esse Pontificem nostrum, ut cum Deo Pau-
lo gloriari ~~illis~~ liceat, qualem in Te ~~illis~~ conti-
nisse et magnopere gratulamur et Te majorem in
modum veneramus. Tam omnium jam, quam
et Sacrorum apud ~~nos~~ fasciam et honorum distri-
butionem jure Majestatis Regibus compellere ne-
mo dubitat, nos tamen in Tua nominatione
nedum Justitiam, sed Sapientiam Principis
perlibenter agnoscimus; proinde ^{aequissimae vo-} ~~aequissimae vo-~~
luntati Regiae nostra conformando ^{Suffragia},
unanimes ^{volo} et concordibus vocibus eo liben-
tius in Tuam subscripsimus Electionem, quo
vehementius Te nostrum Pastorem exoptavimus,
quem adhuc unum e fratribus, jam omni amo-
re ac veneratione, ob singularem probitatem
prosequi amabamus. Haec enim sapienter totius
Vitalis Tuae cursum instituisti, ut recte facta
Tua ad maximas in Republica Christiana res
agendas, ad summa quaevis Ecclesiae et Patriae
Te natum esse probarent. Suspexerat id in Te
adhuc adolescente aeterna dignus memoria
Apostolus Ille, ac Cardinalis Lipscius, cognitaque
Fidole Tua, ad quidquid maximum est, perido,

nea, jam tum praesago animo Te sumum palam proci-
 dixerat fore Successorem. Impletum jam in par-
 te hoc Vaticinii cujusdam genus, in reliquis com-
 plendum et speramus et auguramur et optamus,
 ut in Collegio Purpuratorum Patrum brevi eide-
 m succedas. Vota haec nostra et auguria grato sus-
 cipe animo Amplissime Antistes noster, Capitu-
 lum nostrum paterno amore, nos vero Delega-
 tos veteri Tuae dignetur prosequi benevolentia.
 Munere Delegati Capitularem cum Tui ad Cathedram
 nostram postulatione jam perfuncto, liceat
 mihi adhuc pro Domino mea agere Oratorem. Cui
 dicitur Corona Lapisis nostri in Demosthenes Lapis
 pii defuncti Fratris mei, Tui vero in Episcopatu
 Praedecessoris, Tibi Felicissime Princeps derelicti
 summi Orophani, sine Patre Familiae Successores,
 sine Pastore jam percusso dispersas oves. Tu no-
 bis esto adiutor, Tu Pastorem Gregis, Tu Patrem
 Familiae nostrae agas. Tu nobis consule
 cunctis, moveat Te innata Tuae Magnanimitas
 ac Heroica ad compatiendum afflictis
 propensio, ut domum nostram antiquitus
 quidem promeritis de Regibus et Patria plu-
 rimis exornatam honoribus, ac sub Sceptro gloriosae
 memoriae Augusti Secundi florentem, benignis nunc
 quoque sublevari Patrocinio, potentique praesidio
 et Tabulae Clementissimi Augusti Tertii me, meos,
 quae dignetur instanter commendare.

Responsum

c) Celsissimi Principis Episcopi nominati Cra-
coviensis.

~~Responsum~~

~~Responsum~~

Satis mihi perspectum est, cum per Literas, quas
Superioribus diebus acceperam a Venerabili Vestro
Capitulo de optima omnium Vestrum erga me Vo-
luntate, tum de eadem impraesentiarum confir-
mata per vos metipsos, Viros mihi quidem gra-
tissimos ac illustres, quorum unius, et characte-
rem Sacrodotio Eminentionem inaeoque aequalem,
et clarum nunquam satis laudandi Praedecessoris
mei Nomen, sanguinemque reverentor, alterius ve-
tus qua semper fructar amicitia, recentibusque
probata argumentis, quae mihi si oportet,
abunde intelligo. Ut vero utriusque vestrum et
que insigne genus, virtutes, eximias doctes et me-
rita magni facio, ita vos ex inclyto Canonico-
rum Collegio delectos, Delegatosque humanissi-
me, atque ea omni qua par est, ratione Saluta-
tos a me haberi volo. Per vos itaque, de unani-
mi omnium vestrum volo, quo Supremae Dei
Optimi M. De me Dispositioni ac incompara-

bilitati Serenissimi Regis Domini mei Clementissimi,
 mi benevolentiae, vestra suffragia perliben-
 ter conjunxistis, et meo Nomini Deesse noluis-
 sis, maxima cum animi voluptate edoceor. Atque
 hoc est primum, quo in me gratum memorem,
 que animum, semper erga omnes et singulos
 excitari, grave Pastoris onus alleviari, curas
 circa gregem Domini mihi dulces Effici, nuntu-
 umque Patris ad Filios, Filiorum ad Patrem
 amorem foveri, majorem in modum sentit.
 Alterum, quod aequè partium mearum esse
 putem, est, ut pro gratulatione novae Digni-
 tatis, laudibusque amplissimis, quibus me cu-
 mulare non dubitastis, mea vobis vicissim of-
 feram studia et officia, justasque referam gra-
 tias, et orem Divinam Bonitatem ut me pro
 sua gloria, honore et utilitate Ecclesiae, Emolu-
 mento Patriae et Vestris ^{et} Vobis una vobiscum
 ac integro Venerabili Capitulo fortunare velit.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 15 horizontal lines across the upper and middle portions of the page.

5

Litterae

Clementis Papae XIII ad Cajetanum
Ignatium Sotyk Episcopum Cracovi-
ensem, Ducem Severiae. d. 3 Martii 1759.

Venerabili Fratri Cajetano Episcopo Cra-
coviensi.

Clemens P. P. XIII.

Venerabilis Frater! Salutem et apostolicam
benedictionem.

Ubi primum Dilectus Filius noster Joannes
Franciscus tituli S. Clementis Presbyter S.
R. Ecclesiae Cardinalis Albanus florentissimus

Regni Poloniae vigilantissimus apud
Nos et apostolicam hanc Sanctam Sedem
Protector ad Nos retulit, Te nimirum, Ve-
nerabilis Frater, in Episcopum Cracovi-
ensem a Carissimo in Christo Filio Nostro
Augusto ejusdem Regni Poloniae Rege Illu-
strissimo ^{suasse} nominatum: statim sapientis-
simum sancti Regis iudicium laudavimus
et maximo peregravisi sumus. In Semi-
nario enim Nostro Romano ob Christia-
nae pietatis et literarum studia commen-

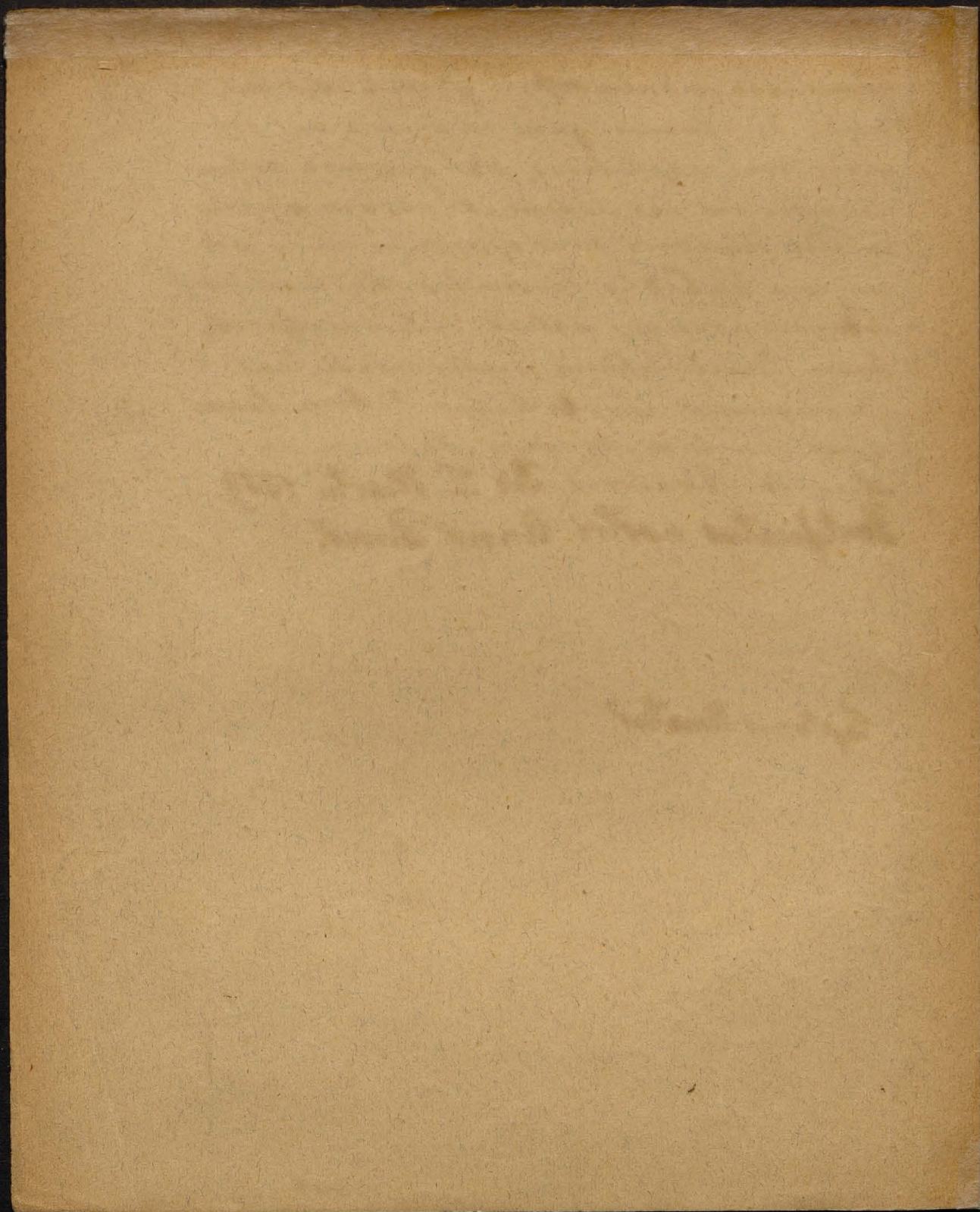
Patissimo Fraternalitas Tua bonis artibus
et Doctrinis instructa, dum nostri etiam
secundum carnem, ex germano fratre
Nepotes, in eodem Seminario Convictores e,
ducabantur, ad gravissimum Episcopatus
murus gerendum accedens, fore in Domino
confidimus, ut accuratius prae caeteris
illud ad majorem Divini nominis cultum,
aeternamque animarum salutem obire contem,
dat. Proinde in Consistorio nostro secreto
cum Venerabilibus Fratritus nostris S. R. E.
Cardinalibus proxime habito, Te, Venera,
bilis Frater, per Nos ipsi proposuimus,
quemadmodum orare petieras, et Episco,
pum Cracoviensem constituimus atque
Apostolica auctoritate confirmavimus.
Fusius autem de propensa, studiosaque
Nostra ad Tibi, quo ad integrum Nobis eris,
gratificandum voluntate accipies, a lau,
dato Cardinale Albano, atque etiam a dilecto
Filio, Alexandro Roicallano Nobis in primis
grato, qui omnem operam studiumque
impendit, ut hujus modi negotium confi,
ceretur unde hac in parte dignus existi,
matur, ut deinceps caeteris negotiis Tu,
is praeficiatur. Caeterum Venerabilis Fra,
ter, Tecum et cum grege Fraternali Tuae

commisso maximo p̄re gratulantes, mi-
 nime dubitamus, quin ea omnia sis in-
 segerrime expleturus, per quae non solum
 Pontificiam caritatem Nostram amplius
 in dies demereri possis, verum etiam pro-
 missam in Coelis Pastoribus vigilantibus
 Coronam consequi valeas. Interim Aposto-
 licam Benedictionem Fraternali Tuae
 peramanter impertimus. Datum Romae
 apud Sanctam Mariam Majorem, sub
 Annulo Piscatoris, Die III. Martii 1759,
 Pontificatus nostri Anno Primo.

Cajetanus Amatus.

in Dei esse iam infirmari nemo valeat. Hinc
est quod nunquam libentius Cracoviense Ca-
pitulum Nominationem Regiam suis ~~cau-~~
lavit Suffragiis quam te Desideratissimum
eligendo Episcopum; nunquam et nos majoris
quodpiam Polatii honoris et gloriae esse du-
ximus, quam ad hanc Electionem solenni si-
bi Deferendum homagio Deputari. Te gloriamur
electum esse, quem vox publica Divinae plerumque
que mentis vel ^{ae} praesaga vel interpretes et ~~ipse~~
et primum huic Cathedrae admovebat. Te lae-
tamur Electum esse, qui praestantis Virtuti-
bus Fuis vix dum Juvenis jam Judicio Pri-
mi Illius Principis Regni hujus Primatis
Reversissimi olim Polocki Canonici Encenensis
factus, ibi ponctas initia futurae suae ma-
gnitudinis, ubi finire alyo ^vix concessum. Te
gaudemus Electum esse, quem in Urbe Orbis Romae,
adhuc studia traclantem, me etiam teste Pont-
purati Viri Illi primi Ecclesiae ^{lesu} Cardines ma-
gnum in Ecclesiam Dei futurum praedicebant
quem Cardinalis Lipscius nunc tuus praede-
cessor, specialiter adamavit, adamatum Capi-
tulo suo adscivit atque etiam ultimat Volunta-
tis suae interpretem et Executorem consti-
tuit, et jam tunc praerogatis in te vobis om-
nibus hae Sede dignissimum judicavit. Nec

vana haec tot Principum fuere auguria. Eodem
 quippe tempore justissimo Regis Artibrio post
 peractum ³¹ Summo cum plausu in Supremo Tri-
 bunali Regni Vicepraesidentis munus, ^{Pr}imus
 post Episcopos hoc in Regno Praelatus, Praeposi-
 tus Ennsensis, factus, brevi ad Episcopatum
 Nijoviensem evasisti, ut merito quis dixerit:
 celeriore esse virtutis Tuo et mentori ^{um} ~~cursum~~
 quam ~~ae~~ ^{omnino} ~~et~~ ^{omnino} ~~et~~ ^{omnino} majori debere
 esse in ~~pro~~ ^{ae} ~~elio~~, qui ^{ae} ~~otius~~ ^{ae} ~~alij~~ ^{ae} ~~maturerit~~. Epi-
 scopus Nijoviensis quanto labere, quanto stu-
 dio Tuam perlustrabas ^{ae} ~~difficisim~~. ^{ae} ~~Ipsam~~ ^{ae} ~~quon-~~
 dam Praedecessor ^{um} ~~Tuo~~ ^{um} ~~sedem~~ ^{um} ~~multis~~ ^{um} ~~in~~ ^{um} ~~acces-~~
 sam Nijoviam visitasti Orthodoxos in fide
 firmando, Orantes ad fidem reducendo, Teque
 verum Pastorem omnium exhibendo. Te prop-
 terea Principes et populi Schismatici ama-
 bant et venerabantur. Te coram loquentes
 Schismaticorum Nijoviae Doctores tremebant,
 simentes offendere Doctrinam Catholicam Roma-
 nam, ~~Teu~~ ^{ae} ~~potius~~ ^{ae} ~~dicam~~: Te in oppugnanda,
~~illa~~ ^{ae} ~~non~~ ^{ae} ~~audebant~~. Tu itaque cujus tanta
 tam spectata est in periculis fortitudo, in
 negotiis labor, in agendo industria, in confi-
 ciendo celeritas, in providendo consilium, Ve-
 ni jam a deo maximo, a Rege optimo ad des-
 tinatum Tibi altare Pontifex, ad Cathedram

Doctor, ad templum Episcopus, ad populum
Pastor, ad Thronum Princeps. Ascendas et pos-
sideas otus terram, quam optinere potuisti;
ascende Vavellum et cujus subellaris Patroni
Shanistai Corpus congregatae olim miraculose
custodiebant Aquitae Tuam Illis adjuuge Gen-
tilitiam^m ac sicut Aquila provocans ad volandum
pullas Tuas et super eos volitans alas Tuas
expande. Expande. Taceo ne gaudia nostra mover.
Prumpe sponsae Tuae thaedrae Cathedrae desideria
imple Diaecesis expectationem quantoscitius
corona. Tandemque in seros annos renovetur
ut Aquitae Juventus Tua et ut Votum hoc
non meum tantum sed totius Capituli Cra-
coviensis esse credas. Hujus unanimis Electio-
nis et Enixae postulationis Instrumentum
ut Tibi legam permittite Praesul et Pastor om-
nibus ^oplacissimex.

Lamach

9

na życie X. Kajetana Soltyska biskupa
krakowskiego dnia 4 Kwietnia 1761
w Warszawie.

Z Warszawy, Dnia 8 Kwietnia 1761. W Sobole
prezentę mało nie stał się przyrządek nies,
czestliwy, o jakowym jesare nie stychno. Imi
Pan Generał Poczł Koronnych von Marschal de
Bieberstein chegi uccie przytomnego lu
Fjmcia swoja jadącego w Poselstwie do Wiednia,
rosyjskiego Podkomorzecego Barona de Stroga,
now Licia Wielkiego Kancelera rosyjskiego
Hrabi de Woronierow, wspaniały miał dać obiad,
na który 20 i kilka najznakomiejzych osób
ku się znajdujących zaprosił: mianowicie Imi
ci Kiedra Mucyusra papieskiego, Fjmcioń
Panców Postów, francuskiego i hiszpańskiego,
a Fjmcia pierowszego; Imi Pana Posta cesars,
Kiegi z synem, rosyjskiego z Fjmcia swoja,
Ligigicia Imi Biskupa Krakowskiego, Hrabi
Brühla pierowszego Ministra z Fjmcia swoja,
Imi Pana Mniszcha Marmatka Nadwornego Ho,
ronnego Kacie z Fjmcia swoja, i innych wiele
osób z familii Hrabiów de Brühl. Pokoj, do Kłb,

tego się państwo schodzić zwykło, że dwa w je-
dno stwarzonych jest stonog. Pośrodku tego poko-
ju był piec żelazny, a z boku w kącie kominek.
W piecu był z rana zapalony, dokąd pobocang-
ni wchodami wchodzić potrzeba, żadnych
więcej drewn nie przykładano tak, iż oprócz
popiołu, z najdalej żaru więcej niż nie było.
Gdy się tedy około południa sta przyjecha ra-
cunych gości swoich w tym pokoju Dni Pan
de Marshall znajdował, a na szczęście swoje
do kominka się nie sta poprawowania na
nim ognia, alisi huk nity z armaty był sty-
szany, pokój napetniony dymem prociowym,
nie byłko okna i drzwi, ale ści staty i krzesła
oraz z piecem na drobne kawałki były zgra-
chowane, ściany nawet obalone zostały.
Lud to prawie, że Dni Pan de Marschall w ka-
mieniu stojąc niebezpieczeństwa tego z lekką
bytko rana uszedł. Gdyby się porzucił go-
ście jwi byli reerli, nie jeden by z nich al-
bo życie był stracił, albo skądś przynaj-
mniej na zdrowiu byłby poniośł. Za Taska,
wtem zaś urządzeniem Opasznosci Polskiej
przedzi się proch zapalil, nieli zaprowie,
ne państwo przybyło. Lkąd się tedy ten proch
w piecu wziął, jeszcze się dowiedzieć nie
można; z rana pewnie tam być nie mógł,

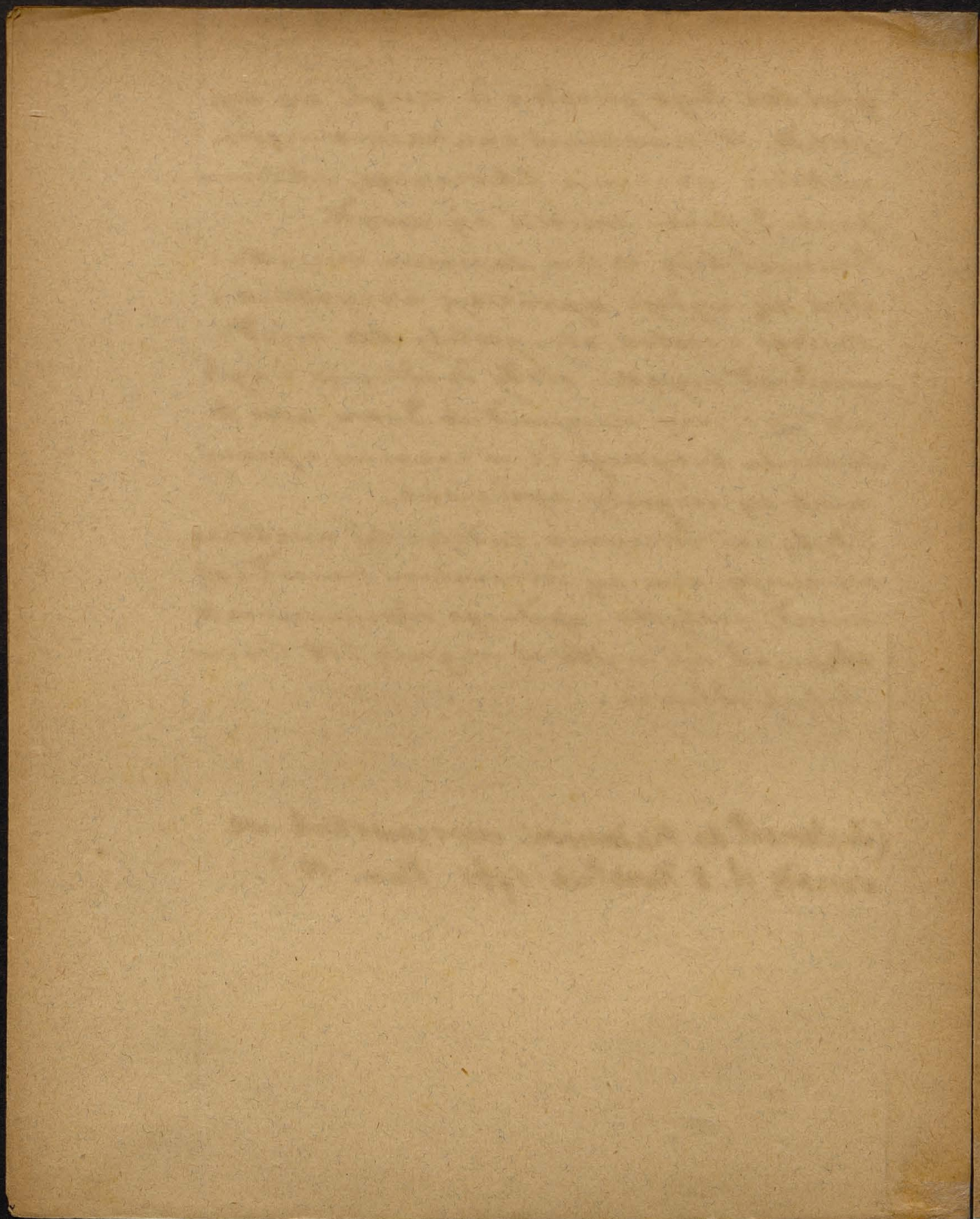
gdzi tak Tugo gorzato i do sekretu sie wy,
patito. W rozważaniach znalaziono części
niektóre naczyńia blaszane, w którym
prochu 3 funty nieścić się mogto.

Ponieważ tedy w tym tajemna niejakaś
tłoć się wyda, upraszają wszystkich i
każdego z osobna, aby, jeżeliby kto miał i
wiedział niejaki ślady do odkrycia i wyda,
nia Koczynicy, ornajmit do Dworu, albo do
Postambu Sulejskiego, za co znacznej i pewnej
niek się nagrody spodziewa.

Jeżeliby zaś Koczynica, ratując się nierobno,
ści swojej, sam się dobrowolnie doniósł i ob,
winił, nieblytko zupełnego odpuszczenia do,
stąpi, ale też nadto w nagrodę 200 Czerw.
Złotych odbierze.

(Suplement do Wiadomości warszawskich we
Szczodę d. 8 Kwietnia 1761, Num. 14.)

Recess

Diariusz Sejmny
elect. 1764.
Hh.

11

K. Kajetana Biskupa Krak., Tomasza Wo-
jewody Łęczyck., Macieja Kasztelana warszaw.
i Józefa Miecznika sandomirsk. Soltyków
od Manifestu przeciw Sejmowi Konwokacyjnemu.

1764.

in Castro Chenanensi

Actum Feria quarta post Festum S. Ma-
thaei Apostoli et Evangelistae proxima
A. D. 1764.

Ad Officium et Acta praesentia Castrensia Ca-
pitanealia Chenanensia personaliter venientes
Celsissimus et Reverendissimus Caietanus Soltyk
Episcopus Cracoviensis, Dux Severiae, tum Illustres,
Magnifici Thomas Soltyk Palatinus Lanuic-
sis, Mathias Soltyk Castellanus Varsaviensis,
Josephus Soltyk Ensiser Sandomiriensis et ex
eodem Palatinatu pro anteactis Comitibus Convoca-
tionis Varsaviensis electus Nuntius, hanc coram

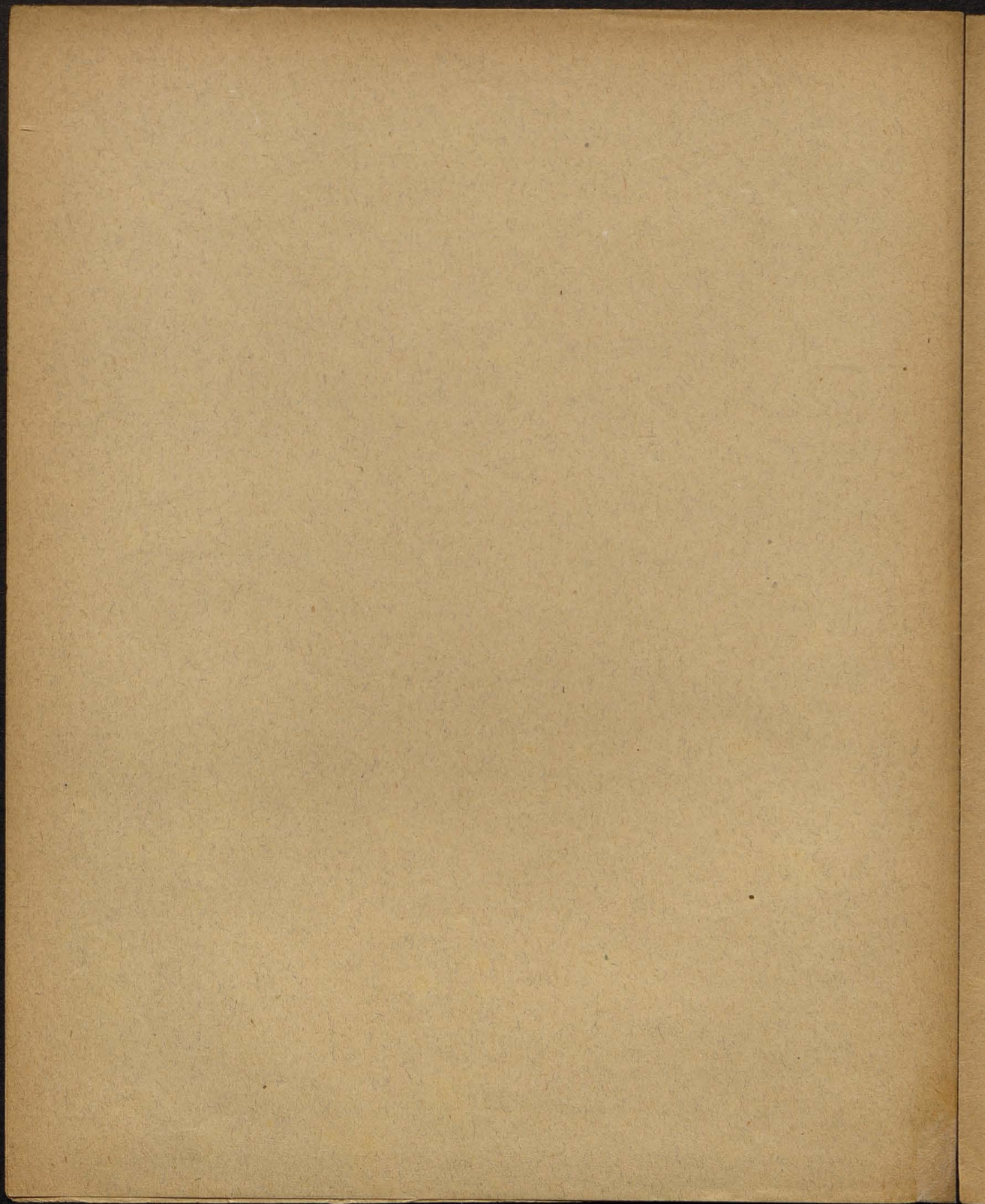

Actis praesentibus fecerunt contestationem:
Quia ipsi et quidem Celsissimus et Reverendis-
simus Episcopus Cracoviensis, tum Illustres
Magnifici Palatinus Lanciuiensis et Castella-
nus Varsaviensis, a Manifestatione coram
Actis Capitanealibus Lacrociensibus Feria
sexta post Dominicam Misericordiae prae-
ma A. 1764; iam vero Magnificus Ensifer
Palatinatus Sandomiriensis, in Curia Regia
Varsaviensi, Feria quarta post Dominicam
Misericordiae proxima Anno eodem facta
recedunt.

Wielmożny Mosci Dobrodzieju!

Donos: J. Sikorski, plenipotent mój, W. W. M. Łau Dobrodziej, agronus i
 Drwiszy firmaciu W. Łauowickich i fabry Skirzinijskie, karates' na
 brai Dizewo leszcie w Kaniowie pod paupą jakoteż i leszcie
 Kłosa nie uwiadomiony mię mprzód o tej swojej Determinacji sam
 odemnie pretendując, aby cokolwiek rozporządzić chęć w Dawkowickach
 mprzód jemu odpowiedzieć karatem, Węc sam W. W. M. Łau Dobr. pierwszy
 jeste tego co mi nie dotrymał, ię bez doroczenia mię gruntowny
 rzecz ruszaj karat. Supplikuj tedy W. W. M. Łau Dobr. brai mię
 nauzyć, co za prawo miałeś do tego drzewa, bo wiem, iż go Skirzinijski,
 nie ani W. Łauowickanie nie sprowadzili ani na brzy i coty, ani
 pod paup Kaniowską.

Łona W. W. M. Łau Dobr. jeżeli miała dorzywoć, ale nie własności
 gruntowny rzeczy przy tyle pustkach, więc przez żonę nie mogła
 W. W. M. Łau nabyć ani prawa ani własności tego drzewa, które ona
 sama nie miała, tylko wokość sążnia go według swego upodobania
 i to na gruntowny potrzeby, ale gdy żona W. W. M. Łau wyjechała
 ta się już w dorzywoć więc już żadny nie miała mocy dysponowa
 wania tem drzewem, które po ulegniouym szecfio dorzywoć
 od mojej własnyj dependowate woli. Wtem ja myśli jeżeli W. W. M. Łau
 i miowienia jej że to drzewa ona wyrosła ona produkowała
 i takieju myslami wprowadzita W. W. M. Łau nę mię okropli
 wa: to mniejsza / w te mię wrajać Determinacya, bo jeszcze

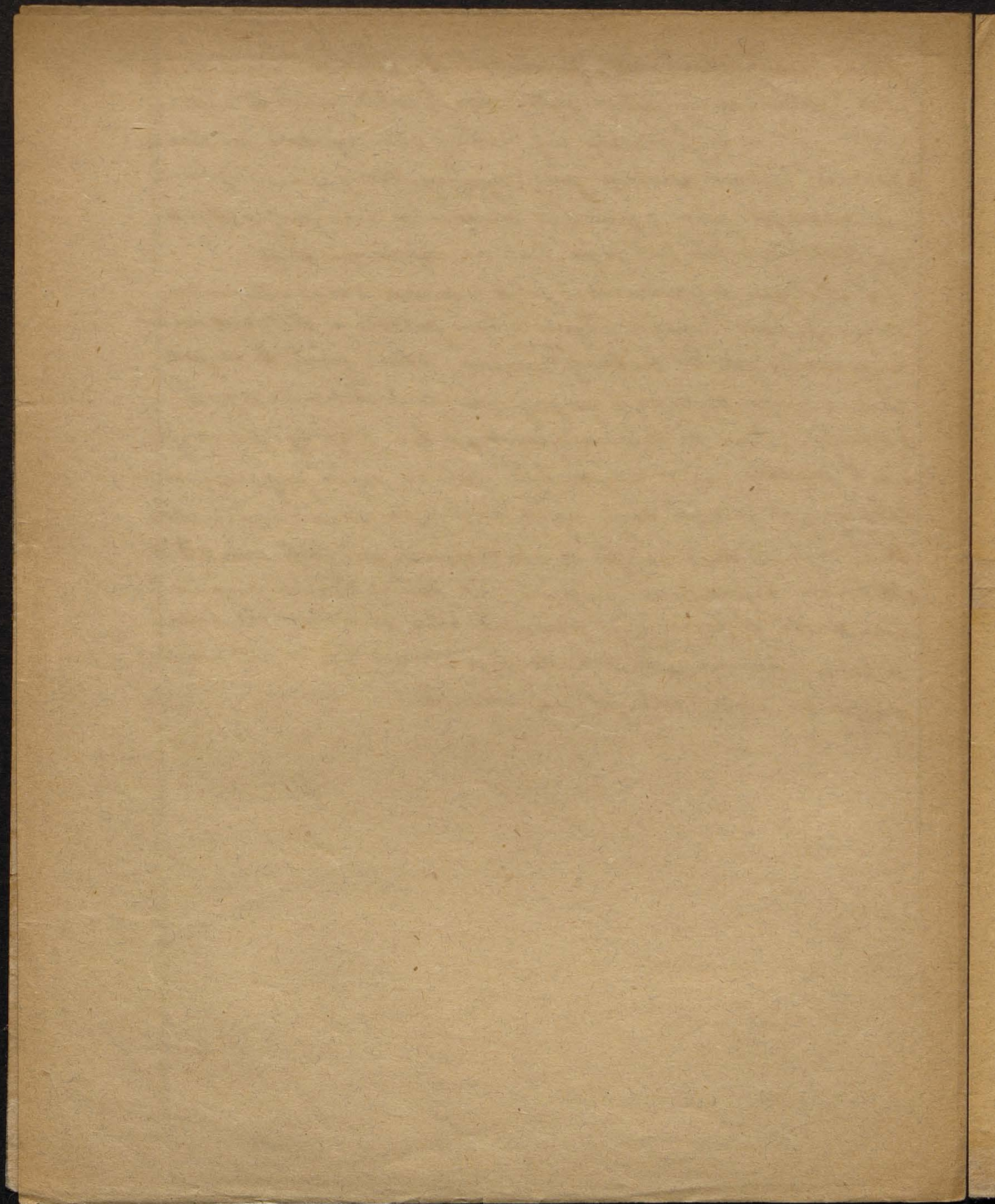
ataski Laua Boga nie jestem ten ubogi iudek, żeby mnie kto chce
szarpać. Poddaję pod sąd Wł. M. Laua jeżeli nabyta i uprosiła pa
rycja sp. brata mego, czyjei jest vivente marito nihil sibi usor
acquirat, jeżeli in statu viduati eo negat, i inkwirizuje pokazać.
Wszę skupowata prokurawata na konserwacya budynkow grunto
wych, za których niekonserwacya byłaby punitelis etiam abjura
dicatione ad vitabilitatis, klórató konserwacya budynków i ptac,
nia provizyi od zaciagnionych sum na co wycepurowawanych
żmli Wł. M. Laua najlepiej wiadom u sam ja przez gaczkurów nic
nie byłaby wystarczata instrata Dankowska. Dlatego ja ubij
wojąc dury sp. brata mego najukochaniejszego przytem wszystkie
Długi sp. brata mego, przytem i Dług samej żmli i z kurtowa
tem z praw nabytych i sp. brata mego w dobrach jej jedynie
tym koncu ten kłopot wziętem na siebie, abym spokojnie
zejilli uczyń i dury sp. brata mego uwolnić. Niem, że
po zakonionych warunkach i ślubach matczuńskich między Wł.
M. Laua i jednego drzewa nie było sprawa dorogę na grunt
Dankowski, a stać powłarcem, że jednego Wł. M. Laua nie ma
tej prawa karać furon Skidzińskim i Melamowskiem na
grunt swój zabierać drzewa jak z pod skóry kamiońskiej, ja,
kolei z nadbrzeżu soly, które drzewo nie było dorowane sp. bra
ta memu do J. M. Choraziego Koronnego ucy mnie Assynacya
tegoż J. M. Choraziego wyjąca do Łońniczego, która już dziś mam
u rekach moich. Broszę serdecznie Wł. M. Laua, Dob. chęć mi
nauczyć, czy przez ten krok swój wzgardzasz pułk reputacie
przyjacielski i Affektu moim i rybi przez wzgląd jakiegokol
wiekhaż interesu swojego przypominać dawniejszego pokre
wienstwa mego uczyń mi wielką łaskę, gdy mi zechce,
czy swyją determinowac' będzie, i tym sposobem uczyń mi
wobec tego, abym to pisał, co po Donowych parokkach uszy.

plowie miedzaicami wata pociwko bratu mojemu i mnie miedzia
 i tak Peterunowany jestem jestem sam w sobie, niech to inpar,
 rybny sedia decyduje, czego my nie dzy soba upokaric nie chcemy.
 Nakoniec czekam rewolucji jak najprędzej, której z minierpliwos-
 cia okierujac jestem z powinna umiarnoscia i powyzajna estyma-
 cja W.M. Blana dobi. Kochajacym bratem i najmlodszy staryg.

P. S. Stadyca, delikacnozia i dobra maniera z akors czujem intere,
 sa po sp. bracie moim, jedynie rebym pokazal ze statecznia unitow,
 przywiazanie jako do bratowej ^{nieci} matki, która jezeli to wyszko
 chce w goryz obracać, z goryczy niesukontentowanie czujis,
 z których radzie se beda niesnaski, z tych kłopoty i prawa, ja
 na to wyszko perwalam, to tylko Jul za regule proponuje, co
 tadniej jest w całym kraju zgoda między nami zamkniete, chwa,
 kona, czyli Motnia parasta z otolicarnoscia ani J.M. wra z W.M.
 Blanem bogaczuj, ani mnie uboziej. Koniec zdanie moji da.
 niecu Seneki, si pacem vis, pacem habebis, si bellum vis, bellum
 habebis, pierwszego pycha sobie, drugiego sie nie boje. To post scriptum
 z wtamnej mojej woli jest napisane. X. J. S. Paerny

Przyczyny wzięcia do niewoli moskiewsk.

Kiej X. Kajetana Sotyka bisk.

Krak. r. 1767.

K. Jhuo Kotłataj w bezimiennie wydanej broszu-
rze: „Co się też to dzieje z nieszczęśliwą ojczyzną
naszą? Wiadomości poświęcona prawdzie i przy-
szłości. W Chetmie 1791. 8° str. 56” napisał że Sena-
torowie i Łoset wzięci byli w niewolę moskiewską
za to, że gdy się zawiedli w detronizacji Króla od
roskwy obiecanej, postanowili jej się przeciw
w innych układach, i gdy tak czynili wzięci zo-
stali w niewolę. — Na to odpowiedział x. Michał Sot-
tyk referendarz Kot. dziekan katedr. Krak. d. 6 Grud-
nia 1790^(?) w piśmie również bezimiennie wydanem:

„Ocalenie prawdy poświęconej przyszłości. 12°
str. 12” dowodząc iż Moskwa chce mieć Łosetę w
nierządzie wzięła się najprzód do poniżenia panującej
religii przez równouprawienie innego wyznania r.
1766, potem obiecała nieukontentowanym detronizować
Króla, co stworzyło Konfederacyę radomską. Te ~~Łoset~~

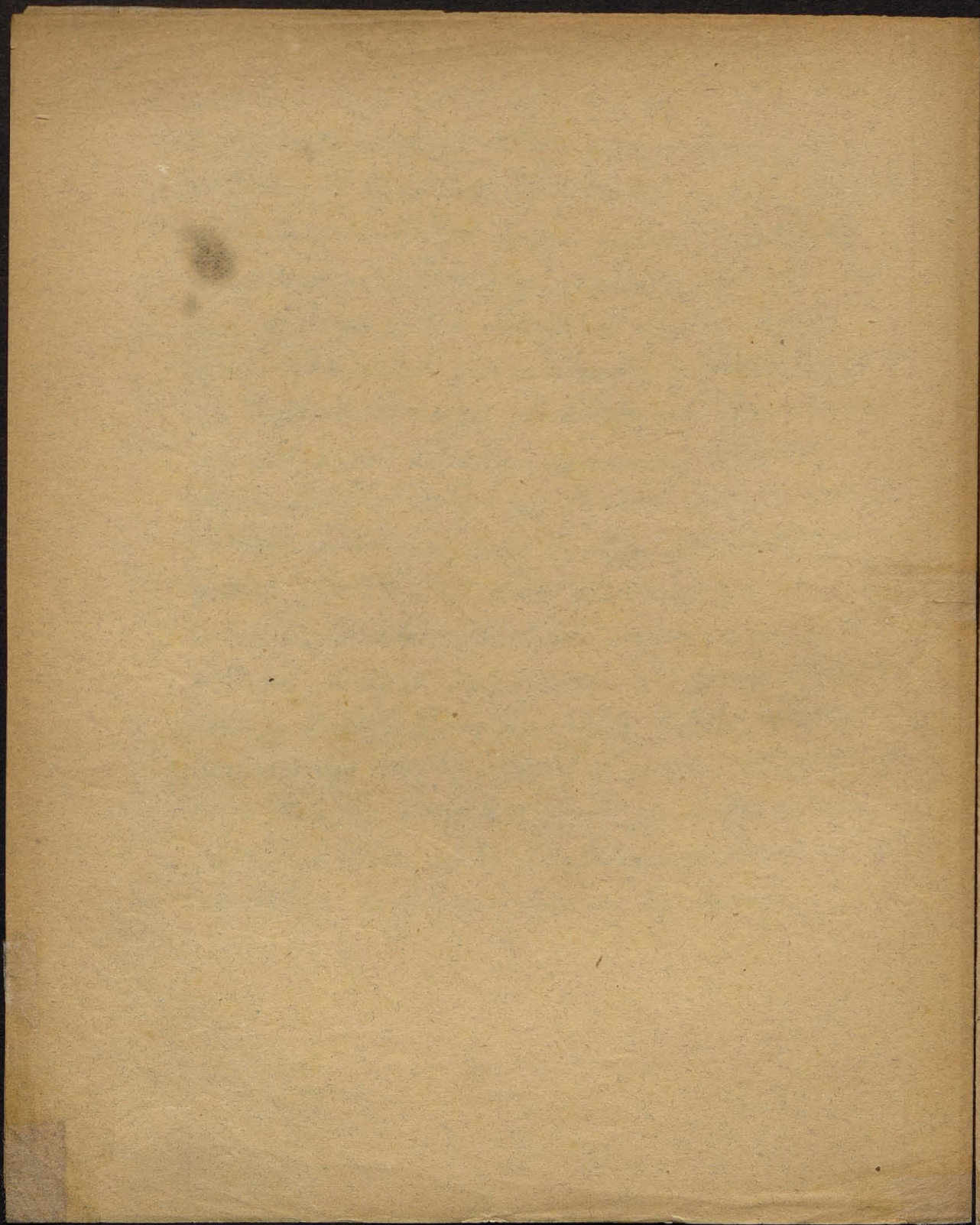

moskiewski przystał do Kajetana Sottyka bisk.
krak. swego poufnika który pod przysięgą upewnił
Sottyka, iż Moskwa Dysydyntów opuści. To było
przywagą iż Sottyk dosyć późno przystąpił do
Konfederacji radomskiej niewiedzący tem utrudzeniem.
Lecz w samym akcie odkryła się maska zdrady, i w
Sejmie 1767 niebyło już wzmianki o odmianie Króla
lecz Moskwa domagała się Delegacji i Gwarancji
dla ubezpieczenia trwałego panowania Moskwy nad
Polską. Ziechnął Sottyk na takowe żądania rezwolić,
nie mając zawiaści przeciwko Królowi. Po uzynionym
gwatwie głośił i pisał Łoset sroskiewski, iż wzięci
w niewolę Senatorowie chcieli czynić zamieszanie
w kraju, chcieli w nim przewodzić i Króla detronizo-
wać. W rezol. Dwór francuski tudząc nadziejami
Konfederacyą barską, oświadczył przez pełnomocnego
swego Ministra Konfederacyi, iż jej dotąd silnie po-
piierać nie będzie, póki Konfederacya bez Królewia
nie ogłosi. Konfederacyi dali się też wieści

16

Relacya

wzięcia w niewolę Króla Kajetana Soltyka
biskupa Krakowskiego przez wojsko rossyjskie

r. 1767.

Dnia 13 Octobris we wtorek po Sessyi prowincyo-
nalnej w Senacie, gdy J. Król. Młc oswiadczył, że
do piątku solwuje sessyja, dodał, że tymczasem
mają się trzymać Sessyje prowincjonalne. Jakoż za-
raz naraz jutrz, to jest we wtorek, były te Sessyje
prowincjonalne narazowane: Wielkopolska u Króla
JM Prymasa mieszkającego w Łatacu raskim,
ale Sessyja była w Kaplicy tamże. Małopolska pro-
wincya miała się zjechać do JM Króla Arcybiskupa
lwowskiego; ale dla obszerniejszego miejsca zgro-
dziła się do Łatacu J. O. Króla JM Biskupa Krakow-
skiego; Litewska u Jch Młc Króla Reformatorów. Ses-
sya Małopolska najliczniejsza, i na niej było Sena-
torów 14 i najwięcej prostów. Zagał on JM Król
Arcybiskup lwowski; potem mówił Król Biskup
Krakowski, oponując się mocno projektowi limity
i gwarancyi pretendowanej, dając racyja, że gwarancya

według Traktatów a mianowicie Oliwskiego, nie sięga
się do Moskwy, ale do Potencyj Katolickich^{ch}, to jest Fran-
cyi i Cesarza Katolickiego, i na koniec cytował różne
teksta Piśma świętego w tejże mowie swojej, po któ-
rej podał Projekt limity Sejmu i naznaczenia Komis-
syi, ale całe dependenter i z referencyją do Rzeczypos-
politej i z excepcyją gwarancyi co do influencyi do
rzędów wewnętrznych. Dalezzych zaś Senatorów i Posłów
domawiania się na tejże Sessyi prowincjonalnej były
jednostajne przeciw Projektowi pretendowanej limi-
ty i plenipotencyi, najbardziej z opozycyją Komisyyi
wyznaczenia, na którą jednak rezwalali z kondycyją,
zeby była relative do Sejmu, ^{et} salva onejże approba-
tione lub reprobatione.

Po tej Sessyi prowincjonalnej Krąpie JM. Biskup
Krakowski zostawiwszy wszystkich w Łatacu swoim
wsciter Kwadrans na dziesiątą w wieczór, sam wsiadł
szy do karety swojej parokonnej, w asystencyi konnych
swoich dworskich wyjechał do Marszałka nadwornego
Koronnego i przez garderobę wszedł do niego, a same-
go zastawszy w robeleszanie ~~de~~ ~~de~~, te słowa
mówił: Mam pełny dom mój zgromadzenia całej
prowincyi Małej Polski, a wszystkich porzuciwszy
przyjeżdżam tutaj, bym mógł za półgodziny jeść; a
przed jedenastą trzeba mi się wracać do domu dla

18
wrazu, bo ja zawsze o trzeciej z rana wstaje; — i obró-
ciwszy się do swoich ludzi, Karat i Karecie swojej i kon-
nym przegzedzać po sobie przed jedenastą. Karawszy
jednak jednemu z dworzaków swoich zostać się, tan-
dem poszedł Xiężę Biskup Krakowski do drugiego
pokoju i rozpalivszy ogień na kominię, sam stolik
mały przy nim postawił i krzesło przysunął, a pa-
rę świec postawiwszy na tymże stoliku dobył z kie-
szeni dwóch mów swoich, to jest pierwszej co miał
w poniedziałek w Senacie, i drugiej co miał immedia-
te w domu swoim na Sessyi ^{matonolskiej} Gdy zaś Marszałek
nadworny siadł przy tym stoliku, zaczął Xiężę Bis-
kup Krakowski czytać też dwie mowy swoje, a po
prze czytaniu onych wezwał dworzaka swego i
przez niego odesłał do drukarni też dwie mowy
swoje, a Marszałkowi nadwornemu oswiadczył,
że narazitż przególe jemu tychże mów drukowa-
nych exemplarzy kilka nasie, i zaraz żeby jeśi da-
wano mówił. Co gdy się stało, w dobrym bardzo hu-
morze był i z dobrym apetytem jadł, a w dyskur-
sie po kilka razy powtarzał, że wie doskonale, że upew-
niony przez przestrzeżenia ^{które} miał, że i on i nikt nie
będzie wzięty i że tylko naprzekrenia mieć będzie przez
wojska rossyjskie w biskupstwie swoim. Dodał także,
że narazitż miał pracować nad utworzeniem Projektu,
który lubo będzie przeciw Dyszydentom i pretendowanej

Gwarancji; spodziewał się jednak, że książę Repnin mógłby być z niego kontent, i ztąd mówił, że w tych krytycznych okolicznościach trzeba szukać i znaleźć skuteczne środki, żeby wiarę ocalić, ojczyznę ubezpieczyć i te moskiewskie naterzenia odwrócić. Gdy zaś spojrzat na zegarek że już było pięć minut na dwunastą, piorwat się i chciał odjeżdżać, a interea oficer dragonii jego wszedł do pokoju i opowiedział, że karetą jego więcej kwadransa czeka, i że przejeżdżając przez ulice zawrąwszy od Marywila wszędzie bardzo wiele Moskalców i Kozaków; na co książę Biskup odpowiedział: że niech ich będzie jak najwięcej, to wiem że nie na mnie - i wychodził chcąc odjeżdżać. Tandem w sieni gdy karetą zaszła przed pałac, ludzie jego opowiedzieli mu, że nie tylko wszędzie wiele Moskwy i Kozaków na ulicy, ale że i koło pałacu jego dosyć ich, i że niebezpiecznie ruszyć się. Książę Biskup krakowski mówił zaś głośno: że nie należy się bynajmniej trwożyć, iż że to wszystko nie na niego, lecz żeby się wywieść, co to ma znaczyć. Wyszat kilku ludzi swoich konnych, żeby się przejrżeli i powrócili dla użyczenia jemu raportu, i że kwadrans się jeszcze zatrzyma; a powracając nazad do pokoju, mówił Marszałkowi nadwornemu: że całe nie może być, żeby on miał być wzięty,

i nie chce wiedzieć, co to za przyczyna tego
 kuspienia się? i w tem powrócili Dwu
 rzanie jego z raportem, że nie tylko
 żadnych Kares nie puszczają, ale i Kon-
 nych. To słyszając Nigie Biskup Krakowski
 posłał znoum Imb. Winklera sta dosłate
 urzędowego wywiedzenia się, a Marszał-
 kowi nadwornemu nadmienić, że mo-
 że tutaj u niego nocować będzie, na co
 Senie odpowiedział: i owszem lepiej ni-
 zeli się exponować. I Nigie Biskup wziął
 pierścienie z palców i Krzyż i potoczył
 je na stoliku mówiąc, że czeka na
 raport Imb. Winklera; i gdy Senie nie
 powracał Nigie Biskup spojrzawszy na
 zegar, że więcej minęło niż 5, jak
 tego wystat, gdy przy tem Marszałek
 nadworny odebrał wiadomość, że o-
 gród jego i od Leszna i od S. Trójcy i
 zewsząd otoczony, Nigie Biskup wziął
 znów na siebie Krzyż i pierścienie
 swoje; Teraz ile że dotąd Imb. Winkler
 nie powraca, widzę i znam nicza-
 wodnie, że mnie chcą wciągnąć i że mnie
 tutaj werną; a interea nie minęło
 kilka minut, jak upadł jeden z lu-
 dzi Nigie Biskupa ^{do pokoju} i za nim Kamer-

Dyncer Marszałka nadwornego, dono-
 sząc, że petno Moskwy przed bramą
 i że forsują onę. Na co Marszałek
 nadworny dał rozkaz artyłku swemu,
 aby w bramie pysano się Kto? i po-
 co? a gdy oświadczył, że Moskwa, żeby
 otworzyć bramę; Którą odpowiedź i
 Xięz Biskup a próbował i zaraz w tym
 momencie Drzwi od pokoju, gdzie byli
 Xięz Biskup i Marszałek nadworny,
 obadwaj rozkazali, aby otworzone były.
 W dwa zaś albo trzy minuty wrzeli
 znówu jeden do pokoju z Dworzanów
 Xięcia Biskupa i oficer Dragonii jego,
 dając znać, że Moskwa & Tokiem się na-
 dziedriniec cisnie. Marszałek zaś na-
 dworny, gdy Xięz Biskup Karat Lu-
 dziom swoim wyniść z pokoju lego-
 począł się ralic'na & falaluać i że
 to w domu jego; na co Xięz Biskup
 chodząc po pokoju dwa razy mu po-
 wiedział: *sis animo fortis* a potem
 szedł na Krześle przy Kominię, przy
 którym stał Marszałek i w tym po-
 mieszaniu nic do siebie nie mówili.
 Xięz Biskup głośno mówił: *Bożka*
 sprawa, Pan Boż, Boż, Boż, Pan Boż i

Fa potem riał na kże-
 nie przy Kominię, przy
 którym stał Marszałek
 Ten i wtem pomiesz-
 aniu nic do siebie nie
 mówili; Xięz Biskup
 zaś głośno mówił: Pan
 Boż, Boż, Boż, Pan Boż,

do Kilkha rany powtarzał, potem za
 miękki; równie i pan Marszałek. Nie
 minęło Kilkha minut, pułkownik T
 gielstrom przez garderobę ^{wpadł do pułkojny} za nim
 kilku ^{nastu} oficerów moskiewskich, za któ-
 rymi parów dwóch i kilku ludzi Mscia
 Biskupa weszło. ^W Dzię Biskup się,
 Dział w krzesle przy kominiarce a Mar-
 szatek nadworny w rubeczanie stał
 przy sygnie kominka. A gdy szangł
 przy nich Im. pułkownik T gielstrom
 Marszałek nadworny zdjąwszy czapkę
 nocną z głowy, mówił te słowa ^{do} (Im. pułkownika
 T gielstroma): Wszak spótnionym era-
 sie Mosci Panie pułkowniku, i co' do
 ma znaczyć? Na co Im. T gielstrom re-
 posuit: Wybacz Mosci Panie marszał-
 ku; a do biskupa Krakowskiego obro-
 ciwszy się powiedział: Nam rozkaz
 W. A. Moje wzięć w arest. I w tym
 punkcie biskup Krakowski wskazy-
 ąc krzesła, pytał się tegoż: Kto ja je-
 sem? Pułkownik odpowiedział; że się
 się biskup Krakowski i powtarzam,
 że mam rozkaz wzięć go w arest.
 * * * Biskup Krakowski oderwał się
 mówiąc: Mosci Panie pułkowniku, je-

F. Jia co Marszałek nadworny odezwał się: Ostatnie nie rozprawy w domu moim, coto za fatalność. Na co JM. Pan T gielstrom reposit: Za-
 tuje i mam rozkaz wzięć w arest.

(Historia rządu)

stem Biskup i senator wolnego narodu: z jak największym respektsem Kł^oniając się niskos[ta] Kaja sinejrej Imperatorowej Imi wielkiej monarchii, ni i sta jej Deklaracyi; co mówis i co czynis, to według obowiązków przysięgi mojej i senatorskiej powinności mówis i czynis, co mogą sta wiary i ojerzany. Spodziewając się zaś tego niecorzęsicia sta siebieniem, weale decydowanym ić dohąd mię wzięć i prowadzić chęć, i przygotowany w tę podróż, niechże mi będy brany w pałacu Imb. Marszałka, ale w moim, gdzie wyzna, system i rzecy i ludzie i powozy co raz, bę wemę przeciw sta wygody mojej. Wtem pan Gruzski odjmując pasażer co miał przy toku, oddawał go oficerom subalternom, i prosił Imb. pułkownika Gielstroma, aby takie mógł być więzy w arest i stwić panu swemu; na co panowi Imb. pułkownik odpowiedział: że ma czekać godzinę i że nie będzie rewolucy, a dzieciu Biskupowi Krawskowskiemu mówił: że może wzięć w Karetę swoje i że rozkaz ma wzięć jego samego. Na co żywie obroszyszy się d[zi]ś

21

ci Biskup Krakowski rzekł pytając
się: To mnie W. Pan chcesz wziąć samego
jak palec? A Jm. B. Igtełstvom równie
żywo odpowiedział: Tak jest samego.
Marzatek nadworny po kilku próbach
powsarzał: Co to za nieczczenie! Co
to za fatalność w domu moim! A bi-
skup Krakowski wziąwszy kapelusz
i tabakierkę, co leżały przy nim, się-
nął Marzatek nadwornego Koronne-
go: Tequam Mosci panie Marzatek!
Który co dytko odpowiedział: Bock ty
Bóg wspiera Mosci Bogis, tak zaraz
przytomni oficerowie stowryli sięcia
biskupa Krakowskiego i ruszył się z
pokojem z asystencyą oficerów. Mar-
zatek nadworny nie mogąc się prze-
cisnąć, a widząc czterech oficerów
przed sobą, powiedział: Jm. mosci
panowie, za pozwoleniem ich odpro-
wadzę sięcia Biskupa Krakowskiego,
na co wszyscy nie nie odpowiadając
nisko się pokłonili, a Marzatek po-
Ktowiwszy się im ruszył się za bisku-
pem i w garderobie zastat znouu
kilku oficerów innych, i w drzecim
pokoju sali ióstej znouu i sidem kil-

ku oficerów innych, a wchodzi w przed,
pokój zastat ^{moskiewskich} stoł grenadyerów i inne,
cych się za biskupem, którego ^{Marza} Marza
Tek nie postrzegł jak zdaleka. W sieni
pełnej noskury, a wszystkie drzwi w per
spektywie, jako i schody były osadzo
ne warzą po dwóch i trzech grenadye
rów. Jan zaś Marzatek stał w
drzwiach sieni pałacowej, postrzegł
biskupa, nie widząc twarzy jednak
jego, siedzącego w karecie swojej i
z nim dwóch oficerów moskiewskich,
a nie mogąc się zbliżyć zdaleka mó
wił: Niech się Bóg ratuje, dzięk, bywaj
adrow; ale na to żadnej nie miał odpo
wiedzi. Za karetką i na karetkę musieli
się ludzie księcia, panie i lokaje, ale
oficerowie wołali: przez, przez! i niko
mu nie dali przystąpić. Na dziedziń
cu we trzy linie stali grenadyerowie
rosyjscy, którzy za ruszeniem się karetki
w której był biskup, obracając się w cyp
kub, osaczyli onę, a oficerowie rosy
scy ^{moskiewscy} pobiegli do koni swoich. Tych gre
nadyerów ^{było} plus minus 300 ^{konie} na
dziedzińcu i gdy się ruszyli za karetką,
od wszystkich drzwi pałacu ~~sa k ex~~

Serne jako interne osadzone warzy rko
 Drzyły się. Troścenas mierzający ludnie
 w pałacu, którzy sylko w oknach z go
 ry przypatrywali się tej scenie, porbie
 gali się na dziedzinie i za karety i zot
 nierzani obaczajęceni onzi biegli ku
 bramie, gdzie jak krata zielarna cią
 gnie się przed pałacem, wzdzie było
 moc koraków na koniach, i wrysy
 z drziami. Marszałek stojący we drzwiach
 pałacu sruł bokiem dziedzinia, gdy wró
 cił się do niego Im. p. pułkownik Tziel
 strom domagając się, aby zaraz otwo
 rzyć bramę i gdy jemu Marszałek od
 powiedział, że może równie i lepiej
 rozkazać jak onie, powtórzył sentie
 pułkownik, że się domawia, żeby zaraz
 otworzona była brama, co słysząc Mar
 szatek po trzy razy zawołał: otwórz
 bramę. Walecy zaś wiedzieli, że jak Mo
 skwa weszła w dziedzinie, zobniez je
 den pałacowy zamknął bramę i schował
 się z kluczem i nim jego znalaziono
 i bramę otworzono, biskup krakowski
 wysiadł z karety z oficerami, co z nim
 byli, przeprowadzony furką i z syni ofi
 cerami wsadzony do drugiej karety, co

czekała za bramą i którą zaraz co byłoby
warty konne moskiewskie, jako i ko-
nacy z druidami za bramą stojący obserwo-
li i wraz z sobą kareta porzeli, jako i
co było moskiewskiej piechoty na ulicy
zostawionej. Ludzie Biskupa w pałacu
zostający wryscy w pomieszczeniu i
zalu płakali i chcieli jechać za Bisku-
pem, ale im pozwolono. I gdy jeszcze
brama nie była otworzona, Marszałek
nadworny idący bokiem dziedzińca,
postrzegłszy, że kareta jeszcze nie wy-
jechała, biegnie do niej, ale zdziwiony
nie zastał ją tylko próżną i samie
dowiedział się, jak się przesadrony
do innej karety za bramą; i w ten
gdy otworzono bramę, Moskwa wyszła
na, co była w dziedzińcu, zaczęła wy-
chodzić, póki do ostatniego nie wyszli.
Marszałek stał przy bramie, a za Mos-
kwą wyjechali wryscy ludzie Biskupa
Kraśnowskiego do wzięcia wiadomości,
dokąd się obróciła kareta, do której był
przesadrony. Jakoż przodkij Kwadransa
był raport, że sam kareta z całym eskort-
tem rozjątkim, pobocznie bramą z uli-
cy Marywilskiej prowadzona w ogród

Księża Reprnina, Dostał także niemal
 w godzinę wprowadzone były Karida
 z osobnym konwojem dwu Karety.
 W pierwszej był Biskup kijowski Ła-
 Tuski, więźny z rezydencyi swojej, a
 w drugiej z pałacu pod osobami J.M.
 Im P. Wojewoda Krakowski hetman
 polny koronny, wraz z synem swo-
 im Im P. starostą doliniskim postem
 podolskim. Te wszystkie trzy Karety
 z znacznym konwojem, co każdą sepa-
 ratim obaczal, przed drugą godziną
 w noc przywiezione na Pragę i tam-
 zi oddane wraz z więźniami więźniami
 Księżu Prozorowskiemu, generałowi
 mejorowi, wojsk rosyjskich, a stamtąd
 z konwojem kilkuset ludzi hussarów
 i Kozaków, pod konwojem oberst-
 lieutenanta Rosen, ser Karety poszły
 w dalszą drogę i ut dicitur że jeden
 o drugim nie wie. Bo i Biskup
 Krakowski i Biskup kijowski Karety
 w osobliwej karcie jedzie, a hetman
 w trzeciej wraz z synem swoim. Te-
 że zaś godziny, w której więźny był
 Biskup Krakowski, Marszałek nadwor-
 ny koronny dał zaraz znać o tem nie-

sześciu księżu Tmci prymasowi
i księżu Tmci Radziwiłłowi, mar-
szalkowi generalnej konfederacji.
Odywie czasie komenda wojska rosyjs-
kiego z kilkuset ludźmi zbrojona piechoty
i jazdy obozowała pałac J. Prewuskiego,
wojewody krakowskiego i wpałszy
przez mur do ogrodu, szły pałacu obje-
ta. Koracy zaś i husarowie na koniach,
jedni przed bramą na froncie pałacu
wrykowanymi staceli, a drudzy na dzie-
drinie ku oficyjnemu drewnianym.
Piechota zaś w gminie wielkiej z bro-
nią nabita i z bagnietami naślifowa-
nymi, a niektórzy z siekierami i drę-
kami żelaznymi do wybiecia bram
przysposobionymi, bramą pobocznie
jęzere o szty godzinie wieczornej
wpałi na dziedziniec pałacowy i naj-
przód hauptwach dołuy, który strze-
wali ludzie od piechoty wegierskiej
chorągwi J. Helmana polnego koron-
nego, ogarnęli, ludźmi dysarmowali i pod-
sraż ich wrzeli. Pośm szły dwach
Dubellowanym przy wszysskich stan-
cyach dołuych wredzie rozstawwszy
reszta wojska rosyjskiego z ofice-

rami wpałli na górę do pokojów hetmań-
 skich, gdzie Sadre wraz z górną z kome-
 dowanym od regimentu kawalerji
 J. P. hetmana pełnego Koronnego podobnie
 zagarnęli i broń odebrali. Wtem żołnie-
 rzy rosyjskich po wszystkich pokójach
 aż do apartamentu hetmańskiego, w
 którym J. P. Hetman nocował, we dwa
 gęstży wrykowali, a dowiedziawszy się,
 że już o tej godzinie spał J. P. Wojewoda
 Krakowski Hetman pełny Koronny,
 poszli Jilci oficerowie rosyjscy
 wraz z komendantem swoim J. P. pod-
 pułkownikiem Rosenem do apartamen-
 tu J. P. wojewodzieów Krakowskich,
 synów J. P. Hetmana pełnego Koronne-
 go, do którego pokoju wstąpiłszy opio-
 wiedzieli dyspozycyę i ordynansu Sępa
 Jilci Reprina sobie dały, że przysięgli
 wiażąc w arcysz J. P. Wojewodę Krakow-
 wskiego, który, że się już wreszował,
 prosili synów, aby go otudzili, iż sy-
 nowie obozerani w pałacu zbrojną war-
 tą uverynić musieli. I poszli radziwie-
 ni i przerażeni do gabinetu ojcowst-
 go, a gdy ich stukaniem we drzwi prze-
 budzony J. P. Wojewoda Krakowski oswo-

ryje Karat, opowiedzieli o wejsciu do pała-
cu armatim i o imprezie wojska rosyjs-
kiego. Karat zaraz J. P. Wojewoda Krakow-
wski pronic do siebie oficerow rosyjs-
kich, którzy wstępowali do pokoju J. P.
Wojewody Krakowskiego opowiedzieli:
Mamy ordynans, abysmy J. W. Pana wzię-
li w arest, zaczem racz się Jasnici Miel-
możny J. P. ubrać, jest tu i Karata od
Lwa Kępińskiego przystana, w której
J. W. J. P. pojedzie. Na takową wiad-
mość J. P. Wojewoda Krakowski blynaj-
mniej nie zmiszramy, jako petyu ms-
znego za wiary i ojczyzny arardowane-
go serca odpowiedział: Bardzo dobre,
chętnie poniosę życie moje na ofiarę,
choćbyście mię Młci panowie i rabi-
li, mi to nie będzie za wiary i ojczyzny
życie moje potorygi. Moi synowie po-
winnosci dzikowaci Panu Bogu, że mi
taki los wyznaczył, spodziwac się po-
treba, że choćbym ja za wiary sw. i wol-
ność zginął, to wam to Pan Bóg sowi-
sien Bogostawienistwem nadgrodzi.
Potem zaraz rlecił generaładjutantowi
swemu, aby wartę w pałacu byłque ja,
kolej kłótni z ludźmi rosyjskimi nie

uczyniły. Gdy zaś ubrawszy się, miał wycho-
 dzić do Karety, pan podkownik Rozen, ko-
 mendant wojska rosyjskiego oswiadczył,
 że ma ordynans, aby zaraz razem z M.
 Helmanem wziął w areszt syna jego M.
 Starostę Dolńskiego, który również me-
 nim sercem przyjął taki wyrok i obydwu
 wraz z ojcem chętnie za wiarę i wolność
 poszli w niewolę. Wsadzeni do Karety pod
 strażę tegoż komendanta wojska
 zaprowadzeni na Driedzinie Sylny
 patacu Xcia T. M. Repnina. Za rozwole-
 niem M. podkownika Rozena, M.
 Wojewoda Kraszkowski wziął był z sobą
 szpalka i parika, lecz przyjeżdżając
 na Driedzinie patacu Xcia Repnina,
 szybko ludzi zatrzymano w aresztach,
 aby nie jęcali z M. Wojewodą, a potem
 ich wypuszczono. Tamże dopiero
 wszystkich razem w 3 pojazdach ob-
 cronych wojskiem rosyjskim, nie po-
 zwoliwszy im z sobą wziąć ani jedne-
 go szubrowego, powieziono i przy pomo-
 cniach przez Wisłę przeproważono.
 Podobne nieszczęśliwie nieomyślnie było,
 by poddało T. M. Krasinskiemu, bi-
 skupa Kamienieckiego, który codziennie

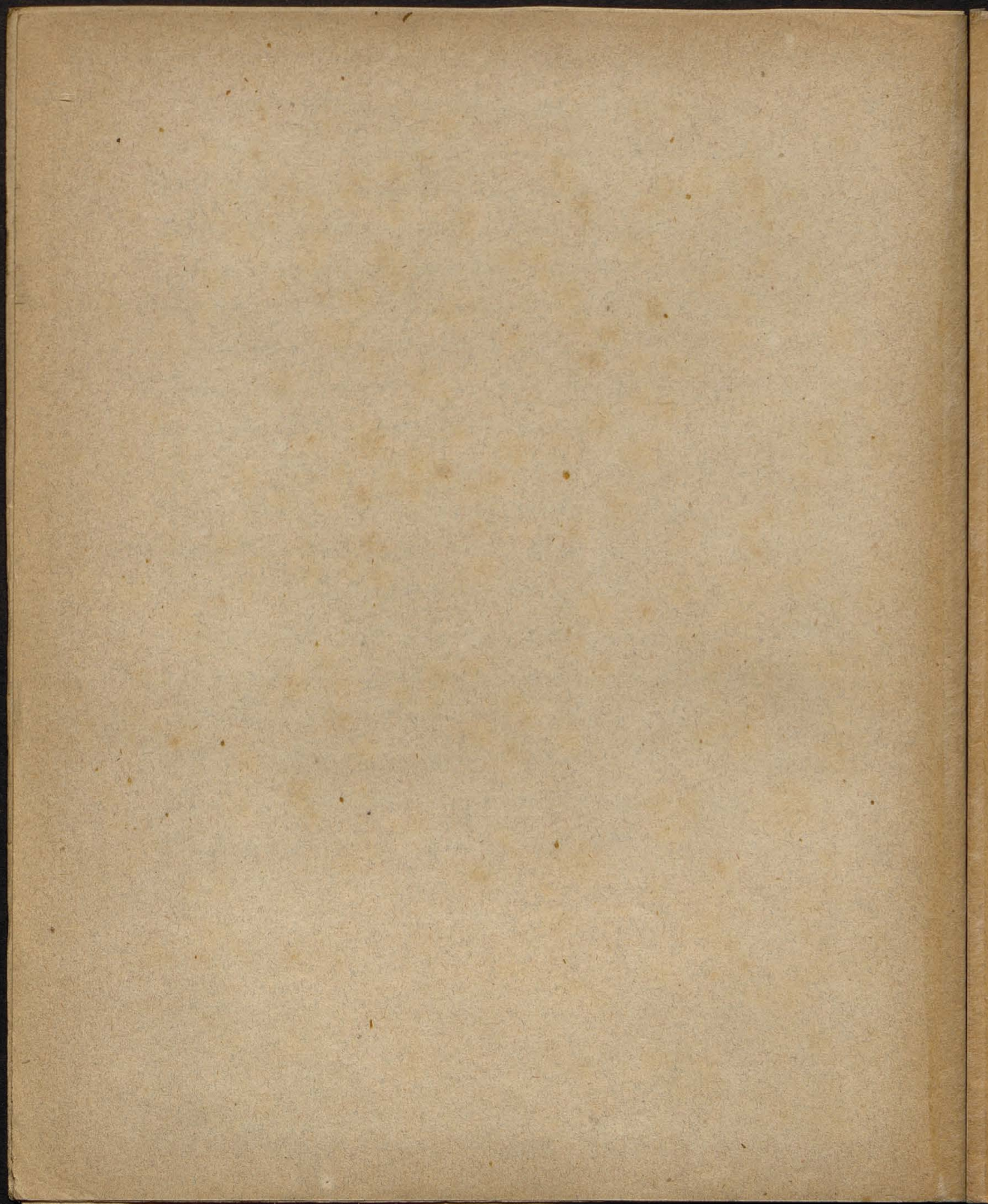
nie oczekiwany był przez Ncia Biskupa
Krakowskiego, gdyby czujność jego na oku,
cierności nie stała mu się przestroga. Ja-
koż pod samą Warszawę przyjechałszy,
gdy dowiedział się o tej tragicznej scenie,
zaraz w inne przebrałszy się szaty, od-
dał się od Warszawy i manowcami
nawet umywał do granicy tureckiej do
Dyoceryji swojej, gdzie niedługo zabawi-
wszy, dobra swoje Turkom zaarendowa-
wszy, sam się wyniósł za granicę.

Wiadom, że mowy Ncia Telli Biskupa
Krakowskiego nie były do aneksu dusy-
rowi. Dlatego po wzięciu Ncia Biskupa
w areszt J. Ogrodzki pisarz Koronny,
regent kancelaryi gabinetowej J. K. M.
poszedł do drukarni Telli Nieszij Bijarów
aby utworzony już druk Ncie Biskupa
Krakowskiego mów wznowić, mowy
zaś do tegoż podane do siebie odebrał.

Manifest

27

Karola Chreptowicza posta grodzieńskiego
przeciw wzięciu w niewolę K. Kajetana Soł-
tyka biskupa Krak. przez wojska rossyjskie,
d. 26 Października 1767 wniesiony.

Roku 1767 miesiąca Czerwca 26 dnia sta-
nowy osobicie przed altanami ziem-
skimi powiatu grodzieńskiego J. M. Jan
Karol Lissawor Chreptowicz matora,
Tek Konfederacji pisarz ziemski i
poseł Przewodnego powiatu gro-
dzieńskiego z prowincyi W. K. L. na
sejm ekstraordynaryjny warszawski
obranu, takowy manifest stylum pi-
sany i ręką jego własną podpisany
do akt podał tenoris sequentis:

Wolność nad fortuny i życie powara-
jący a wiara świętą katolicką Kości-
ół rzymskiego nad wolność i wsreła
nie względu docresne, wiernych Ko-
ściółowi Chrystusowemu i ojczyźnie
patryotów. obycrajem przedstawia-
cy na dopisie ręki własnej niniej

wyrażony a prowincyi W. A. L. z pro-
świadczonego powiatu grodziskiego
obrazu na sejmie extraordinaryjnym
za uniwersałami J. K. M. P. A. M. w r.
ku 1767 na dzień 5 Octobra miesiąca
w mieście stołecznym Warszawie poset.
Procesuje się najprzód przed Bogiem
w Trojcy Świętej jedynym, któremu
sumieniu jawne poset przed całym
światem i ożyczną moją. W tym przed
Najjasniejszym Stanisławem Augustem
P. A. M. przed całą Przeczą pospolitą,
nadto przed wszytkimi najjasniej-
szymi polemicami osobliwie przed
Najjasniejszą Imperatorową Cielicą
całej Rosyi, a procesuje się et quam
solennissime manifestuje i instarjam
się o to, iż J. W. Siarę Cielicę Repnin wiel-
ki potworny potet rossyjski mając
rossyjskie wojsko dependującem od woli
Najjasniejszej monarchini swojej or-
dynansom sobie powierzone użył go-
nie według częstej intencji Jej A.
Imperatorowej Cielicy, którą ondy-
wane było do korony potskiej i
W. A. L. prowincyi, ale przeciwnie z

wielkim wielkiego Fej majestatu
 pokorywdzieniem i tak do wiadczo-
 nych prerogij i do brosliwie przycy-
 nij narodowi nasreum aliancki
 cuot nieskaritelnych ublizeniem
 a narodu naszego pohauibieniem.
 Najjasniejsza Imperatorowa Fejli-
 catej Rosyi, jako petna litości, ma-
 drosii monarchinii i wolny naród
 nasz respektująca sąsiadka, stysząc
 z jednej strony prawdziwych patryo-
 sów wielką fundamentalnyet praw
 odmianę (pewny upadek wolności i
 panującej religii unowocę) rozumu,
 cownych. Z drugiej strony stysząc nadzłon
 skargi Niemców i dysydenstów jakoby
 przeciw ojczystym prawom i zawa-
 szym z najjasniejszemu potencyarni
 traktatom upiuz cierpieli w wolnościach
 religij swoich i w równym z Katolika-
 mi do ojczystych prerogatyw przystę-
 pie, przeto dawszy waskawie ucho, je-
 duo zaraleniom drugie sprawiedliwie
 zostawimy usprawiedliwieniom we-
 dug nalezytego praw ojczystych panu-
 jącej religii powołania, ukarata

N. Imperatorowa T. M. zbawienne Progi
przez sejm ekstraordynaryjny do zabi-
lenia zstemu i utrzymania praw Ka-
dynaluych Rzeczpospolitą od pier-
wsztków swych przez wolności naro-
dowe i pamięjącą religią utrzymują-
cych podata sposoby, jako zwraca a,
lianka i w posilkach wojskowych jedy-
jarna i sta swych przyjaciół wspa-
niała monarchini, a podata na to,
aby Rzeczpospolitą naszą widzia-
ła wolną, szczęśliwą i gruntownie
spokojną. Po uspokojeniu zamieszra-
nia status, po administrowaniu
Kazidemu sprawiedliwości po wygła-
dzeniu zupełnym różnic i nienkow-
seutowania przez rządany sejm extra-
ordynaryjny, tym tak skutkiem Ka-
zidemu religią i ożeryzng Kochające-
mu patriocii powabem, pociągają-
m Rzeczpospolitą stany od rozpa-
czy do ufności ratowania się, przez
generałną Konfederacyą posilkami
N. Imperatorowej T. M. wsparły udę-
ły się tą samą szczęsem N. Impera-
torowej Tejki oświadczenia powsta-

na sejm extraordinaryjny zgrona,
 Drity się, będąc pewnie wolnego i od
 wszelkich quattów bezpieznego,
 publicznych obrad czynienia według
 przyrzeczonych intencyj A. Impera-
 torowej Jejci, alicci odo w smutnem
 zadumieniu tkami zalewając się u
 rzaty wrypskie stany niewol, nie-
 szczęśliwość i okropne pozornym
 wrażom samiezrania, przez J. O.
 Lucia Repnina posta rosyjskiego
 nieczynną i nigdzie niepraktyko-
 waną od petnowowych postów po-
 stronnych mocą poczynione. Pro-
 najprzód przed następującym seji-
 mem extraordinaryjnym sejmickim
 zwołane niemal po wrypskich woj-
 wodztwach, ziemiach powiatach woj-
 skiem rosyjskiem niewolil tak do o-
 bierania porzeczonych od siebie
 postów jako do pisania i projektowa-
 nia instrukcyj poselskiej, we-
 dług swój a nie według sejmowych
 woli, stracając innych zaprzyżo-
 nych, na funkcję poselską, chociaż
 porządmi obranych, a na to miejsce

wtrącając drugich sobie upodobanych
J. M. T. Czackiego z najprędniejszemi
familiami w Polsce pokrewionego,
cnotę i zastugami w ojczyźnie swa,
Komitego w domu jego własnym pod
gwadrowym ubiaskiem warby wojska
rosyjskiego przytrzymać i osadzić
karać, aby współbraci jak sejmickim,
jaczym, tak potem publiczne obrady
sprawujacym, nie mógł być ku po-
radzie i pomocy J. T. Korinczowskiego
konsyliarza generalnej Konfederacji
Koronnej za prawa i wolności męznie
obstajacego, activum et agentem ci-
vem Rzeczypospolitej pod bokiem
J. H. Mui i skonfederowanych sta-
now obojga narodów przednacko-
dracym blisko sejmem, z sądów Kon-
federackich wyjerdzajacego, z Karem
wyciągnęci i porwanego do oboru his-
sic karać.

Gdy zaś zawsty się publiczne sejma-
we obrady Stanów Rzeczypospolitej
weńtug ządania N. Imperatorowej
Fojilki chętnie zgromadzonych ca-
miasto Warszawy rosyjskiem waju

skiem opasawszy, nie respektując na
narodowe prawa, na senat i rycers-
two, a co większa na wł. Króla P. M.

Jakby w formalnym ataku sił w
błędnych przez wysłtek czas seji
mowania Szymon, nitko z rządu
Drozyt Stanów, bez swego biletu nie
wypuszczając i pody wysłtek w tym
nie obżeniu Szymon obiecując, podi
na wszystkie jego propozycje (prawo-
wotności, religii dość uciwiliwe) nie
porwola, czego i dotrzywał.

Takim postępkim gdy nieustraszeni
senatorowie stawając przy prawach
wotności narodowych i państwa
religii protestowali się w mowach
publicznych i państwa religii w
sejmowej izbie przeciw projektowi
J. O. Kiciu postać rosyjskiego dalekim
od intencji M. Imperatorowej Jezilli,
ca to dzieje postać rosyjski nigdy od
wielkdw niestychną praktyką ka-
zał gwałtownie wzięć w niewolę
zbrojną ręką wojska rosyjskiego
napadłszy w noc z wtorku na ów-
de, to jest dnia 13 miesiąca Czerwca

Dwoch Duchowaych, trozkiego świeckiego
go senatorów, czwartego postać wojew
wództwa Podolskiego, J. O. Nicia sie,
wrocławskiego Hajetana Toktyka Biskupa
Kraakowskiego z patacu J. W. N. Mni,
srka marzratka nadwornego Koronne
go J. W. Tili. N. Józefa Latuskiego Bi,
skupca kijowskiego J. W. Tili. Pana Wa
clawa Krewuskiego, wojewodę Krako
wskiego, hitmana pomiego Koronnego
i syna jego starostę Dolinskiego po
sta niu respektując na charakter
i godności pierworzyna w Polsce między
Duchowayni Biskupa i Senatora J. O.
Nicia Tili. Siewierskiego, biskupa Kra
kowskiego niu przepuszczając sinstej
rewirji jego archiwum niu Kontentu
jąc się surowim exekwowaniem
Dobra jego przez wojsko rozyjskie i
zabranie stadu koni cudowych i
jednych wołów i bydła różnego i
innych sprzętów i ruchomości lakie
wina węgierskich i zamorskich. Po
dobnego niu mając względu proir
biskupiej i senatorskiej godności,
na sędziwe lata i słabość zdrowia

J. W. Illi. d. Biskupa Kijowskiego ni u,
 warając także na godności petersburskiego
 wojewodzie krakowskiego
 senatora i ministra belli et paci
 et virtute zaręczonego meira, a na
 zdrowiu wielce upadłego, lekceważąc
 charakter posta, starostę Dońskiego
 za to jedynie, tak gwałtownie braci
 i wierze, a ku Moskwię bez przyzwolenia
 Sye stanowi i kondycyi wygod, bez
 pozwolenia nawetko służby wtasnego
 radnego ale nawet widzenia się i rozmowy
 wy z współpostranymi w niewolę ko-
 legami za to mówią jedynie, iż jako
 świadczą publicznie w druku, a od
 wszystkich stanów na sesjach sejmów
 wyje styżane mowy) senatorowie
 według obowiązku senatorowskiej przy-
 sęgi, posetras według powinności
 wiecownego ojczyźnie i sweam woje,
 wódrstwu obywatela, od Janę sobie
 instrukcyi poselskiej nie odstępu-
 jąc, o to przykładnym męstwem
 zastawili się w fundamentalnym
 prawom i wolnościom katolickiej
 Rzeczypospolitej szkodliwego być są

Trzeci. Wszakże we wszystkich mowach
i orygnosiach swych, zawsze głośno,
kui uszanowanie, jak do stojen słowu,
tak szczeręj w posittkach przyjaźni
N. Imperatorowej Fejltki szczerze
podobnie odwiercałi. Świadczą mo-
wę listy mianowicie J. O. Biskupa Tłma-
siewierskiego, biskupa Krakowskiego
do województw, ziem i powiatów na
sejunki przedsejmowe Drukowany
list 20 Augusti 1767 w Warszawie
Drukowany, którego jako i w innych
sejmowych mowach wysoce wielbi
głosi i wystawia N. Imperatorowej
wielkie cnoty, Przewyższającej na
szęj nieporównanie przyjaźni i po-
możne. Świadczy oświadczenia przed wiesz-
ciem mowa (aż do Druku aż do rakro-
czajęj niewoli nie wezda) której
jako w rzymskim stanom na sesji
D. 12 Octobra głośnięj nielt sumienie
ustowac' nie może, jakoby J. O. Biskup
biskup Krakowski tym obraruni do-
knał majestat N. Imperatorowej Fejltki
aż się zalił na ukary Biskupa postać ro-
syjskiego gwałt religii i wolności na,

rodowej czyniące i stanom skonfedero-
 wanym sejmującym Rzeczypospolitej,
 tej, co wszystkie części Krainy, o co się i
 ja protestuję się, jako poseł i re-
 szał się do Króla i do wielkiego posła
 rosyjskiego, aby Delegatom ukarał au-
 sentywnie, jeżeli ma w zleceniu sobie
 tak gwałtowne postępowanie, ponieważ
 i Deklaracya M. Imperatorowej Katarzyny
 przez samegoż Króla posła rosyjskie-
 go wydana i listem J. W. Tella Pana krępa
 Pawlina ministra rosyjskiego upewnia,
 na nie bytko spodziewać się, ale i pomy-
 śleć o takich krokach nie porwała, ow-
 czem o wstrętności bezpieczeństwie nie
 naruszonyj wolności, religii państwa
 i praw narodowych upewnia, iż gwałtownie,
 aby Rzeczpospolita jako nie
 dependująca od jakiej gwałtownej mocy
 była, tak wolnie obrady czynić, aby
 wysiedziwszy przyczynę naród roz-
 rywając, one oddaliła, a na skargi i
 Desideria nieunitom i Dysydentom
 gruntownie odpowiadając sprawiedli-
 wość swoją i niewinność sumienia
 wedle praw i wolności prawowierne,

go narodu swego ukazata. Co się gorliwi
Duchownego i świeckiego stanu patryo-
towie, senatorowie i postowie uczyńci
doradzili; wprzód jednak wystawszy
postów do N. Imperatorowej Jej Mi i do
Dworów N. Imperatorowa Jej Mi i do
członków, tudzież i do innych najjaśnie-
szych potencyj katolickich bratki
nasze do tej rzeczy sturique gwaran-
tujących, aby wedle ościej powin-
ności nastęj obwieśczeni, wczwani
i rozproszeni przez posty swoje so-
dzili, wyświadczyli i wysłuchawszy
obciatowanej od niemiitów i dyscy-
dentów Rzeczypospolitej decydował
czyliśmy co przewinili przeciw tra-
ktatom kawarskim i prawom na-
szym, pośrednictwami i gwaran-
cjami stwierdzonym a Miom niemi-
itom i dysydentom bezprawie
nam zadane uczyńili. To doradzali ba-
czni na sejmie patryotowie, aby po-
tem niemiici i dysydenci jak o teraż-
niejszym extraordinaryjnym sejmie
nie mówili, tak go znosić nie usiłowa-
li (gdyby im nie ku myśli porzecz) ja-

ko mówię, piszę, skargę i przed N. Im.
 cesarową Katarzyną i przed innymi z nią
 szacownymi Dworami; przeciw sejmowi
 mianowicie anni 1717 et 1736 a najbar.
 Dziej przeciw sejmowi 1766. Chwała
 Bogu, że i tych nie doszła niewola,
 którzy do doradzali i prosiły się
 do samych zdania przeciw aktowi
 temu sejmowi serarniejszego wzięli się,
 chwala Bogu, że nie są tak ocerucone
 czyje in. jak samych intency o
 sererore a głębokiego urozumowania czyni
 ności N. Imperatorowej Katarzynie Ma. Pre.
 cesarskiej naszej. Lecz przeciw
 tak pewnym dowodom przeciw sumien-
 nemu wszystkich stanów Przemysłowej
 i cudzoziemskich rezydentów i innemu
 nierliczonemu świadectwu, jako utrzy-
 mać się może deklaracya Hisz. posta-
 rosyjskiego z Drukarni warszawskiej
 wyśeda 14 Octobra 1767, w której po-
 krywając swe quadowne kroki przeciw
 sererowym N. Imperatorowej Katarzynie in-
 teneyom i respektującym cały naród
 polski (a temu bardziej pierwsze w oji
 czynnie et in statu osoby) którą

Deklaracyą wkłada impoſturs na wſpół
mniemych ſenatorów w niewolę proba-
nych mi by za to: że w ſwoich kry-
noſiach zapomnieli o godności N.
Imperatorowej Fejliki czerwiąc re-
ſkucie jej zamysłów zbawiennych
nie interesowanych i prawdziwie
przyjacielskich Dra Reapllej; w nim
dawne i przed Bogiem i przed
nieumylni ludźmi. Znajdę ſwiade-
ctwo niewinności.

Ne more ojerzma nasza nie łą-
kać się strasliwych Konſtellencyj
jeśli potężności poſtowie z gra-
nic woli ſwoich monarchów wy-
kraczając wſadze tak rozpoſciere-
bę? nie more takowy poſseppek nie
interesować zagranicznych Dwo-
rów ile tych, którym traktatowe
względy i ucalenia onych w żywej
muſzę być pamięci. Ne mogą nie
mie mieć cwałnego oka na ten wſtę-
seca abſolutury traktat, do któ-
rego krytyceni z ujmą religii od-
wieków pamiętając i wotności,
Dzięć poſet rosyjski przynusił

wszystkie stany skonfederowane i na
 sejm cetrarvignaryjny zgromadzo-
 ne w prerzeczonym oblyzieniu sei-
 de trzymając senatorów, bojarów
 podobnie jwi zabranym niewoli
 i prowadzeniem na szczytkę do Ly-
 bergi prerariając, a postom wie-
 zieniem, biciem i męceniem suro-
 wie groźąc, usta krepował. Dymne
 manifestów, przez zapobieży-
 nie wszystkie kancellaryjów pu-
 atem państwie pod gardłem przy-
 mowania ouyet zakazując, a oso-
 bliwie rewolucyj swoich na piórnici
 bez podpisu swej ręki Delegatom
 od Receptlej do konfederacyi wyzna-
 conym dwuch i do publicznego przed-
 wszystkim stanami czytania poda-
 nych, a wwar po przeczytaniu gwa-
 stem od Pana sekretarza sejmowe-
 go odebranych, surowym zakazem
 do niepublikowania ouyet ani do pu-
 blicznych aktów podania zabrania-
 jąc. Tak mawie postępując, nie
 podobna aby wszystkie narodzi
 do komparcji nad wolnym narodem

naszym, a nad sobą samym czułości
nie wzbudził. Nie Telli wielki poseł
rosyjski. Jakoż tedy rozumieć ma-
my, aby M. Imperatorowa Jej Mi-
sacrerwa w swych Deklaracyach obli-
ka a pełna sprawiedliwości i polito-
wania monarchijn, mogła do na-
bie przewierci, iżby Jej sacrerwa oświa-
dzenia i źróde wędzenia narodu nasz
wolnym, sacresłiwym i spokojnym
przy dawnem prawie i naturze rzę-
dów polskich jak najgumilowniej u-
trzymanym, tak gwadłowym a pra-
wie niewolniczym, tak niecierpi-
wym i wieczne zamieszczania spra-
wającym sposobem podeptania us-
szkich praw i wolności narodowych
miały być zakłoniczone. Pewna jest
Kreplka nasza wielkich słów w dekla-
racji M. Imperatorowej Jej Mi-
scia Repnina w postać swego w War-
sawie d. 26. Marca r. 1767 ogłoszonych
a niemniej ubezpieczona z strony
swojej o jej najjaś. ufności i niespo-
dziwanin się, żeby król Telli sacraznij
szy był miary za cel jakowy, przez

Któryby cokolwiek przeciwnego prawa
i naturze rządów polskich autoryzo-
wała i z rządami jej całe w tym zale-
ży, zabiegai, aby cześć jedna na drugą
nie następowata i obywateli między
sobą, aby krwci nie rozlewali i z wry-
stka świadczonych uerjuności polko-
Draca Dra M. Imperatorowej Jęjllci ne
wustrzna satysfakcyja, w same we,
wustrzne obwiciaty się zale, gdyby
najmiejza wróć miała suppo-
zyja i z pod cieniem jej gosiłków śmia-
te przeciw rządowi i utworzeniu Kręplęj
znajdowatyby się zamachy.

Dla tego Dra wygladzenia ai do osta-
tniego niemal śladu sakowej suppo-
zycji, ofiaruj Kręplęj nastęz swo-
ją i zęda przeto z zarzuku sak de-
libatuj oczyszcii się materji. I z usi-
łowania M. Imperatorowej Jęjllci nie
mogę być chrzczone zamachem
na religię katolicką, gdy pewnej
części narodu w dano obywatela
(z ataku natęstuceni od dysyden-
tów remonstracyami udana) w era-
sie generalnym chce przywróć pa-

cyfikacją i że religią, którą Król,
którą pierwszy in statu, którą część
najwyższa narodu na szlachcie, jest
N. Imperatorowej Jejelli obiektem u,
stanowanym i będzie N. Imperatorowa
Jejelli religią tego charakteru między
inaczej umiasta Dyskrygować reli-
giami, niechże ażeby takowy ponosiła
uszerwdek, tak w swojej władzy, jako
i w jednostajności swych obrządków,
któryby przez Komunikację różnic,
cyk się od jejże mógł wyniknąć sen-
tymentów, iże N. Imperatorowa Jej
elli gdyby na tę religią następowano,
pierwsza byłaby do jejże obrony tak
dalece, jak religia może być uster-
sem status, którego najmniejsza o-
dmiana także wznuszyć może corpus.
Tę traktując przywrócenie dyscy-
plin i inaczej punktanii, które
naród różnić mogą a traktując to
wzryszko, do droga, którą N. Impe-
ratorowa proponuje nakłoni się
N. Imperatorowa do opatrzenia wszel-
kiego, które byłko rozsądek dysku-
wać może ubezpieczenia, ażeby za

Dwa z dozwolonych religij w Polsce
 z przepisanych sobie granic nie wy-
 Kraczała. Te własne słowa i oświad-
 czenia N. Imperatorowej Jejilci swo-
 rynek intencyj i żądania od religii
 wedle Sejmi Krajowych praw spra-
 wiedliwości, jak dolekit są od postęp-
 ków potnomacnego jej posta. Niech
 sama N. Imperatorowa Jejilci wro-
 rem rzetelności i sprawiedliwości,
 co komu własnego jest oddajęcej, w
 całej prawie Europie są sławą słyna-
 ca, niech i raty świat osądzi żadną
 przewiną z drogi prawego rozsą-
 ku niesprowadzoną.

Prawda, że N. Imperatorowej Jejilci
 jest i to oświadczenie: iż Korzytko-
 wick z nienawisici ku dyszydentów
 Konfederacji, i ku posilkom Państwa
 wie da jej uszerconym, wazyt się na
 dobra dyszydentów czyli ich osoby
 szargną, takowego mieć będzie za
 czestka, który w ojczyźnie ogień
 płomienney zapala, i że z sad woj-
 sko jej tym obowiązanem ordynansem
 żeby nie byłko wresztkim oprzeć się

gwaltom, ale przy tem Kardega siigac
agressora przynuszajac go do swidly
wszelkich krzywd i szkod poczyni-
nych nagrody. Lecz i te tak jasne de-
klaracye N. Imperatorowej Fjillci
tak sa opawznie od Leia Repnina
posta okropnyymi postyptami w
Stumacrone, nicch i to caty swiad
osadzi, ktory zna dobrze roznosc
miedzy gwaltami poczynionymi do
brom i osobom, a miedzy stawaniem
przy kardynalnych prawach panu-
jacych w narodzie religii i wolnosciach
prawostawnych. Miedzy zabranieniem
czynienia i pomaganiem Dochodze-
nia krzywd poczynionych na osobach
lub dobrach, a miedzy prawnym i
prawozidajacym wgladaniem krzywdy
od strony kamissione i ratcone,
miedzy opiekowaniem sie wszelkim
gwaltom i siiganieniem aggressora
prawom i sadowi podleglego i w kry-
minale porzatkowanego, a miedzy
positkowaniem badi cale niewiane-
go, badi z zadnej winy usprawiedli-
wie sie przychodzacego, dopiero

sprawiedliwe wyroki o innych niż po-
 winnego. A zatem od wrzeczkiej bajarki
 przynurza, Dalekie zdania swoje oznaj-
 mującego, jaśniej mówiąc, niech cały
 świat osądzi, Kto Komu gwałt uczyni-
 ła, czyli ci senatorowie i postowie
 mówią wedle przysięgi sędzej i powin-
 nej o przyniesieniu wierności i uszanowa-
 niu prawach i wolnościach narodowych
 stali się celem, tak uciążliwego zebra-
 nia i wzięcia od Kcia prośba rosyjs-
 kiego, czyli też sam Kiczi poset ro-
 syjski gwałtownych żądzi i roteków
 przeciw godziwym i najpiękniejszym
 senatorom? Kto winien nagrody, Kto
 tak wielkim i tak wiele prawami ka-
 dywalnemi ubezpieczonymi osobom i
 fortunom pozbawionym? Czyli ci
 godni senatorowie co skonfederowa-
 ni i na wolny sejm wedle ubezpie-
 czenia K. Imperatorowej Fejilli i ża-
 dania sady spakcyi, przyznawym
 usiłowaniom swoim, a gruntownego
 usprawiedliwienia praw i kroków
 Krepkiej dopraszali się, czyli też
 Kiczi poset rosyjski co całą siłą tak

swoich przemysłów, jak i wojska ro-
syjskiego na to gwałtownie obrócić,
aby moc i górowanie Dyssydentów
na ruinach publicznej wolności i
praw narodowych wysadził.

Wszak cały świat oszpecał już w wolnym
związku narodził polskim z Łaskowego
sposobu sejmowania bez przysięgi
J. O. Kcia Tłm Radziwiłła Marzalka
sejmowego bez wyznaczenia i przy-
sięgi Delegetów czyli Deputatów do
Konstytucji, nie postawczy w posel-
skiej izbie sędziów cudendarum le-
gum bez należnego powitania J. K. Mei
P. K. M i bez ustatkowania namyślić je-
go reki, chociaż się prawa i pacta con-
venta przysięga J. K. Mei stwierdzo-
nego domagała. Cuzsem z przeciwnego
prawom a całe gwałtownego postępow-
nia, jeżeli nastąpić mogły porządane
M. Imperatorowej Mei skutki ekstra-
ordynaryjnego sejmum dla uspokojenia
kamizowania status, dla administro-
wania Karidemu sprawiedliwości i
wygładzenia różnic i nieukontentowa-
nia zaleconego. Milere prawa mis-

Dyz ubrojoneimi wojskami, a nie po-
 set rosyjski co sprawit, że nie był
 ko kardynalne prawa zamieszki, ale
 że i sami prawodawcy, jedni cali
 milerej musiel, Dwidzy za sprawie
 dliwą praw i wolności obronę za o,
 stworzenie szeregach, a N. Imperatoro-
 wa Fejllie zawsze respektujacych zdai
 swoich, w niewolę do wzięcia ożisko
 go zabrani stali się potownym wie-
 kom przykładać ożyczonej ofiarę, a
 le orax i dowodem jawnym zawiedzio-
 nych i obawionych przez J. O. Sica
 postę rosyjskiego szeregach inten-
 cyj i przyjaźni N. Imperatorowej Fejllie
 Komuż bowiem na nych przyjąć
 moie, kto za rzecz podobną ku wie-
 szemu powrysa, żeby N. Imperato-
 rowa Fejllie tak nieporozumanych
 przyniosłów pan i monarchini
 przyjaźnie miała czynić Deklaracye,
 a przeciwnie wydawać rozkazy po-
 stowi swemu, nie można tej nych
 si przypuszcic bez grzechu przeciw
 N. Imperatorowej Fejllie, przeciw
 tak szeregach a podstępność doświad

czonym prawdziwej alianckiej i przy-
jaciółki dowodom.

Lama tedy niesprzyjarii czy też po-
rywersość J. O. Xcia pouta rosyjskie-
go i M. Imperatorowej Fejłlii po-
krywdzenie i narodu naszego, ze
wrystkami prawami i wolnościami
mi przez łakowe jego kroki pod-
jętanie i skanbienie sprawiła. Do
po zabranie w niewolę przewro-
nych osób po tak wielu kwalifikacji-
ciach przeciw prawom, wolnościom
i religii pamiętając ireszta uknowanych
częścią porczyńionych. J. O. Xci pout
w rosyjski Daje przeciw sobie swia-
dectwo, gdy w deklaracji siebie usma-
wiedziwiej, chejącej d. 14 Octobris 1767
wydanej mówi: Mniej podpisaney Daj
o tem wiedzieć przeciwieśnej konfede-
racji generalnej z Koronij Korony
polskiej i M. S. S. bydzącej pod prote-
kcyą M. Imperatorowej Fejłlii, z u-
pewnieniem istotnem i solennem,
z kontynuacją tej wysokiej prote-
kcyi jako też pomocy i wsparcia
M. Imperatorowej Fejłlii sta konfede-

racy generalnej, uciepienia praw
 i wolności polskiej i zabicia wrod
 kim bezprawiom, które się w formie
 rządu znajdują, a prawom Kardynałowym
 Kraju są przeciwne. N. Imperatorowa
 Jej Mi nie rząda nie więcej jako urocz
 słowienia Rpliej i nieprześlaniu do
 dawać jej swych posilków. Sta tego ce
 lu bez żadnego interesu i nagrody,
 inoiej stąd nie szuka jej korupcji, ja
 ko uciepienia, uciepienia i
 wolności rządu polskiego narodu,
 jako to wyrażono jest jawnie w de
 klaracyach N. Imperatorowej Jej Mi,
 które gwarantują Rpliej jej posesye
 materialne, jako i prawa jej formy
 rządu i prerogatyw Kariego. Niech
 aby świat wyryczy się zgodzają po
 szeptki Xcia p. w. rosyjskiego,
 z tak szczerymi a szczerymi N. Im
 peratorowej Jej Mi deklaracyami,
 nie można wierzyć aby takowe
 myśli i intencje N. Imperatorowej
 Jej Mi zgodzają się z rządem jej w.
 Dzwia Rpliej wolną, przesiłową i
 spokojną.

Wolności owa wrelakiej religii, która
niegdys dysydenci sami sobie przez
podobne terrajniejszym gwałdy i
skarży wciągali i przywta srecyli,
wie Rplta, świadczą Dzieje ojczyzny
jakkie Kłotnie, jakie nieosregitliwości
jakkie zamieszrania, jakie wolności Ko-
ścielnych i krajowych ułtizenie przy-
nosita, póki pod panującą religią wta,
Dz nie byta poddana. Rowności urodze-
nia imię braci szlachty zna mądra
i sprawiedliwa monarchini K. Impera-
torowa Jekiki, że w innych krajach Kato-
likom nie daje prawa do wolności,
jak publicznego exercitium religii,
tak prerogatyw krajowych, ani uwabnia
od karania przestępców prawa tej
wolności broniącego.

Stawienie Kri Illi Repninu posetw. rossijski
na ostatniej senji sejmowej /o co opu-
ciabiler protestuje się/ będzie obcym
czytania przez pomienionego sekretarza
sejmowego, jak podanych przez
delegaty stanów Rplty punktów, tak
swoich absolutnych, a cali plenos ordi-
nes niespektujacych, a co wiskra srecy

rzy deklaracyi M. monarchini swojej od
 powiedzi (podobno sta tego wlasna rzy-
 ka nie podpisanych i to a M. publicznych
 podania pod gartem zabronionych, gdy
 wymuszony co do wrypskich punktów
 bezprawnych akt limity przeczystano,
 a o zgodz nani pytal J. C. de Marszalek
 sejmowy i gdy Syk. Killeu jaworyu-
 jacych zgadzało się, a wrypsy inu-
 tak senasorowie jako i postowiu oboj-
 ga narodow milereki, lecz tem milere-
 niem nie zerwalali to wrypskach i za-
 dnienie nad gwałtem religii i wolno-
 ści narodowej knowanym oświadczając
 protestowali się. Ciesząc placzem, cze-
 cią wadychaniem i ręk zabannym
 wtedy M. poset w. rosyjski i M. Killeu
 limity sejmowej podpisany od M. Killeu
 P. M. i od marszałków Konfederacji
 obojga narodow otrzymawszy jakoby
 rzecz według deklaracyi przyjął M.
 Imperatorowej Jęziki otrzymawszy i nie
 poruszoną wartość mającą przyjęł i
 do aktów podać karał, a wrypsie po ra-
 tym Królestwie zabiegł aby manifestów
 przeciw takowym gwałtownościom
 nie czyniono. Dlatego ja ubezpiecz

ję z obowiązku mego Rplę po milion
razy protestuję się przeciw wszystkim
czynnościom, krokom, postępkom i kon-
sultacyom, gdyżby jakiegokolwiek wzięte, czynione
i uchwalone na sewariniejszym sejmie
i kiedykolwiek być miały, któreby wiecie
o. katolickiej uszczesliwić czyniły wolnościom
i prawom kardynałowym Rplęj skhodziły,
jako poseł umziadłem szałariego sprost
tu, że powróciwszy z sejmem do powiatu
mego grodzińskiego, a mając ex vi uris
mego pisarskiego nad księzami i altan
zienskim powiatu grodzińskiego wła-
dę i dyspozycją prawami pozwoloną,
a czyniąc zadość funkcji mej posel-
skiej, tudzież ewinkując sumieniem
je a stawając z należytym uszanowa-
waniem Najjaśniejszej Imperator-
wej Majest. przy jej szczerych i mo-
cnych Deklaracyach, pod którą ro-
stając szałarę z admych od nikogo nie
obawiając się pogrożeń sakowey
manifest solenny solennissime
et cordialiter reuwerę i do wiadomo-
ści wszystkich Stanów Rzeszy posy-
lonej podaje rękę moją własną podpi-

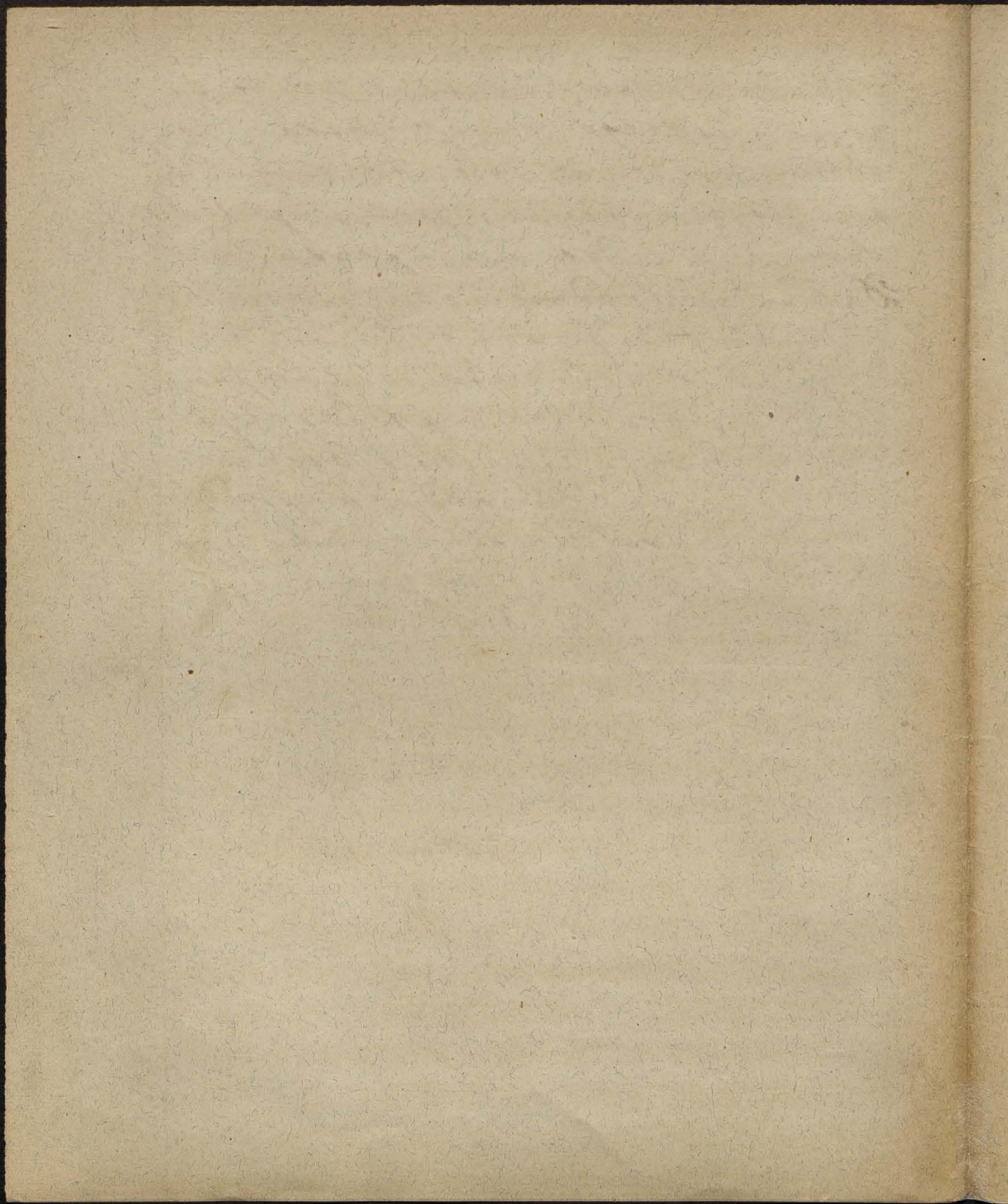

sawrzy w akta ziemskie powiatu
 grodzieńskiego zerwać i zostawić
 sobie moc i wetność w datowym ora-
 sie poprawienia i przyrzucenia
 Serwinijskiego manifestu.

Datum w Grodnie roku miesiąca
 i dnia ut supra.

Karol Lidlawor Chreptowicz
 Marszałek Konfederacji,
 Pisarz ziemski i Posel na
 sejm extraordinaryjny
 warszawski powiatu gro-
 dzieńskiego z prowincyi
 W. A. L.

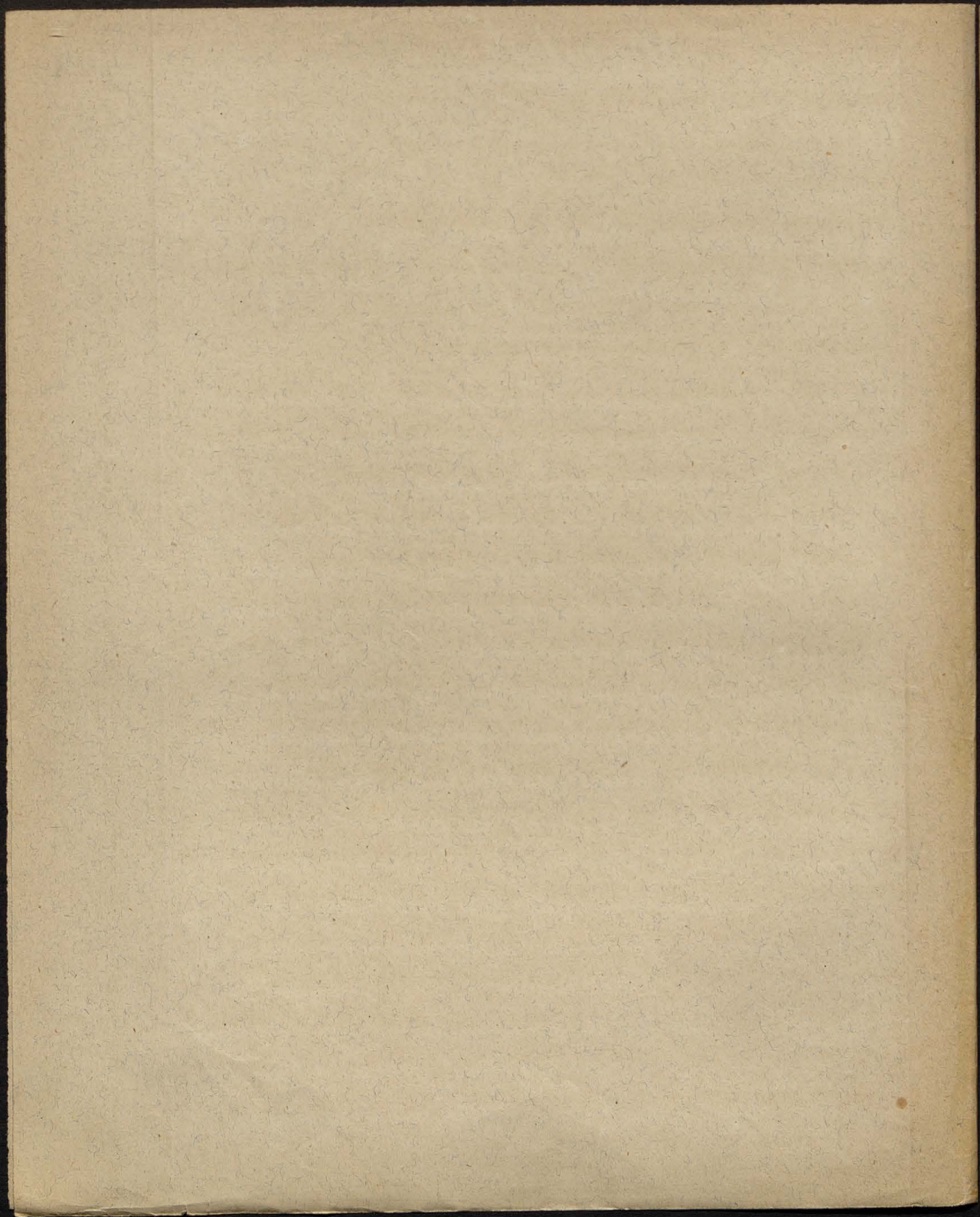

1767

42

Niech u żadnego nie postanie w myśli,
 Że tego pisma przyczyna ucisku,
 Wskazę Daleko rzeczy Wam ten Kresli
 Który jest wesół w tym szerszym igrzysku
 Miłką to dla mnie zawsze będzie chluba,
 Gdy Wiara, Wolność ocali mą zgubę.
 Nigdy weszły w życie moje przecięgi
 Nie był jak teraz jestem we więzieniu
 Laszarys największy odbieram z urzęgu
 Gdy przereci czynię doś Boga, sumieniu.
 Nie miał osoby żadam kłopotowania
 Dwoisra rzecz celem jest tego pisanja
 Wiadomo wszystkim, że zawsze czyni
 Co Wiara, Wolność po mnie wyciąga
 To czyniąc wyznam, że tylko przewinił
 Żem upał w których Wiara nader mała
 Jężeli winny może być nazany
 Ż Wiara, Wolność przez zdrajców wydany
 Ktoż się mógł spodziewać, żeby ten kłut zdrajcy

Przeciw Wolności i przeciwko Wierze
Któręgo wszystkie Dosię mają rady
Nby w granitowój zostawały sferze
Jakim kto w sercu, tak o kiedym duszy
Bóg bytko widzi sekreta z tej duszy
Miłości jednak ku wierze ogniwa
Wiznienie, śmierć nawet rozwiść nie dozwala
Tych bytko wszystko kęśwo się rozrywa
Którym występku korzyć więcej cła
Miłe mi życie, lecz w ten czas gdy Wiara
I Wolność calę się go na ofiarę.

Jestem więziony, lecz bytko na ciele
Przeło się ciałem jest od was doletki
Lecz nymst zawsze z wami, rzekł śmiech
Będzie do samej zawarja powieki
Ktorem występck nie kęspuje serca
Leden go więzić nie zdota morderca
Lecz prze Bóg proim podobno ktoposy
Te moje, kiedy ukaz zbys okratny
Milereć Wam karie, podobno ochoty
Nie macie wiek wasz więzienia wieść
smutny

Wiare Wam usta przemoc zagraniczna
A tak już gimie Wiara, Wolność i Wierza.
O crasy, miejsca w okręgu niegodne,
Wierności crasy nader nieuczciwe

Których choć myśli i serca są zgodne

Ku Tobie Chryste usta niezycelne
 Nie wolno w sprawie Twój stawiać bez kary
 Nie wolno prawej utrzymywać Wiary.

Oczy me serce wiem już doświadczeniem

Ze w tak przewrotny wrzecz rzeczy odmianie
 Odrzuci tyjąc do piśmo z zębieniem

Leżwie ku niemu który skłoni zdanie
 Jednym wstęgi, bojaźni, drugich zfoń ich sprawia
 Ze widząc milczą na wrzecz bezprawia

Mnie choć pilnują nieprzyjemne straż

Choć bardzo wglępię o skutku mej Racy

Czynię jednaki, co sumienie Karie,

A zaś kto zechce iść moimi śladami

Wskoram lub li nie do wierzgi w zaszczycie

Dla Boga, dla was, iem dożył me życie

Leż już upływa czas Sijmu Limity,

Zuomu raczyński macie sejmowanie

Skarb wiecki serax może być nabyty

Gdy wstypstkich jedno na to będzie zdanie

Fortliwość Wasze moia wieńczy sprawy

Juzeli Wiary i Wolności obrony

Jeden jest sposób Talwy i skutecznym

Skacry na jedno swobodne umysły

Związek ten ma być na zawsze skutecznym

Bo wszystkie rzeczy od niego zawisły

Gdy między Wami jedność będzie w sercu,
Sława w wszystkim zagraniem jest
Darcemne wrystki Kłopoty, starania
Proźne i w sercach myśli są zbawienne
Jeli Was bojaźń do tego nakłania
Jeż ustę od serce warych są odmienne
Kto milery sam gdzie mówić trzeba śmiało
Znać w nim że serce bez curdy zostało.
Wiem na umyśle każdy projektowany
I was jest że bronie jest powinności ścisła
Wiary że rozumi' trzeba każdy
Latość powzięćna że na tem zawista
Lecz cix gdy bojaźni straty wego mienia
Zbawieuną z warych serce myśli wytkorzenia
Wszak nie są jeszcze sejmem potwierdzone
Moczące Wiary i Wolności traktaty
Mogą być jeszcze słuszenie odrzucone
Lepiej jest ginąć niż lekcie mieć straty
Gdy kło wytkorery, ranc gorzery, lecz kłony
Kłym sroga, występnek cxiui gorzry wstony.
Lubo żadnego nie mają watoru
Tę bezprawne zbych ludzi postęptki
Lorz gdy werymą nie mają odporu
Trudniej wychodzą niż wchodzą wypętki
Gdy z tych wpuszczic do waszego kofa
Kłory z was potēm wypędzić ich zofa.

Przez strach gdy zstois dopelnicie miarki
Nie samą tylko Mars zagubicie

Na wolne i wam wtorą jaremo kartki

W jednego wladzy bedzie Wasze zycie

Co tak wotnosc i Mary zaszczyty

Stracicie i staro wisciej menabyty

Acz powinności wiecie wszystkie zgoda

Przebaccie jednak ze w tej nawierasze

Gdy Bóg, sumienie o to na mnie wofa

Warum w oreczotności przypomniał
ich muszę.

Wysszych wyrokow gdy spelnisz ukazy

Zadem z Was do mnie miec nie ma urazy

Króla Macz Pani, którego przyimioty

Me z Tronu zaszczyt lecz Tron z nich ma
chluba

Wspomnij na ow czas, gdy biorze znak zstoly

Przyigotey chowey obowiazki lube

Memy i teraz Twoje oswiadczenia

Tylko nam bradnie ich uskubecznienia.

Wiele zalezy na Króla Działaniu

Ten przy wolności i Wierze gdy stanie

Wiernym go widząc wszysey w powołaniu

Z tak Dobrym Królem swoje szera zdanie

Zadem nie wofa ich szturm zagranieruy

Póki trwa Króla z ludem zwiazek tierny.

Niech Dzielny Król się byłko stawi
Abi wiełkie zaraz między ludem spiski
Lech gdy przewrotność myśl swoich objawi
Juz Król i Naród swój zguby jest bliski
Chyba obłuda wszak to ma w korzyści
Nieszczęsnym skutkiem, że z łosi swą isci.
Król Polski na zawsze to mić w pamięci,
Ze się nie rodził Królem lech obrany
Ze mogli inni na ten Tron być wzięci
A przeciw byłko jemu rząd oddany
Tym ościłejego winien jest rachunku
Gdy na złe tego wzywa szacunku.
I Roskich przernaceni wszak siedzi na Tronie
Wszę stusorna, abys jego bronit sprawy
Koronowane zawsze z doli skromie
Ta święta Wiara przypomiet z wawy
Gruntowna Wiara napojone serce
Troni surowo wszytkie in overence.
Uznawszy, że Bóg rozdaje Korony
Przeciwi nie można, by nie w jego
ręce
Było zasiadło ogolacii Trony
I dać przewrotnych Królów wieczny
męce
Kogo zisłepia świata marności licha
Tego na sam doł Roska rżka spycha.

Przy moim zawrze w Królestwie Kapitanie
 Petrze obowiazek Twój jak nader ścisły
 O Wiarę ma być Twoe wszytkie staranie
 Ich swierdzą od Twych czynności zawiasty
 Nie czekaj środka żadnego w Twym zdanu
 Szlachetny w nagrodzie, Bóg ostro w Karaniu
 Winięci' cudoty Twoj' daj jawne znaki
 Gdyż przyjął na się cudotworych zaszczyty
 Szlachetny Twój Urząd, gdy musiał dwojaki
 Twój od nieumności raz będzie odkryty
 To jest wysłupku kara zawsze zwykła
 I następnów w swój sromocie wiktła.
 Wapomnij na Twoje ku Wierze oblige
 I Klótych śmierci sama się wywikle
 Przyrzekłes' ze mną bronić na wysięgi
 Maryi matce odmiennie się zwykle
 Lub ginąc teraz masz ze mną przy Wierze
 Lub z Bogiem ze mną rozrywaj przywierze
 Kłody moi Przeraceni Pastarze
 Grono wybrane na cele Senatu
 Należy do Was śmierci' ponieść przy wierze
 Nie macie czynić żadnego straklata
 Prawdy Karidemu macie mówić wroździe
 Gdyż na Biskupim jesteście Urzędzie.
 Nie godzien taki Biskupiej infuły
 Kłony się wzdryga w boskiej zginąć sprawie

Nie ma bojaźni w sercu Pasterz oruży
Przy swoim stooi by w największej wrocie
Czynić powinien co może w tym razie
Mileży, podległym już staje się skazie.
• Świecki Senacie, Ordo Ojczyzny
Nie chciejcie hanba Wasze okryć koronka
Włuch Merów zawrze Senat Wasz był rzyzny
Prosta Was ręką do tego wyniosła
Wszak macie w przedkach Waszych cne przytłacz
Radzie ich godni wstępować w ich ślady
I także u was dostąpić przyjaźny
Zi odwrępiency, że ich w Wasze grono
Wpuszczicie, których chystou Bogu Drazini
Wy na Ojczyzny wsadzicie ich tonu
Juz i Wasz Senat nie będzie Senatem
Gdy weń rżych ludzi wpuszczicie troklatem
Llanc Ryerski! Obrons dowodna
Wary Wolności w najciszym seramie
Niech bykło Waszych serc myśł będzie
Zgodna
Wara i Wolność zapewne nie zginie
Waszej miłości ku Merze ogniwa
Wszystkawa bojaźni niechaj nie rozrywa
Widział świat cały, jak śmierć na sejmie
Odpór dalszei zamysłem zdradliwym
I kłóć Mam seraz k smiałou odejnie

Byj Panu Waszemu Mierze jwi mi jest zycielnym
 Swierdaj i seraz Wasze przewite czynny
 Macie jwi chwate, chronicie sij od winy.

Prawdziwy tytko w tyck fanatyzm, Kłory

Pody obstaja przy prawdziwej caci
 Poki sij wieckiej nie lekaja burzy

Ta gdy nastapi kolduja scromocie
 Mleucras tynsk Meriow jasniej przymiot
 Gdy sa statemi na wszystkie obrotu.

Mleczemna podfoś od tyck serc doletka

W Kłorych skwia Dawne staropolstiu
 Dzieka

Odlatich tytko serc enosa ucieta

Kłorych nieprawosć sama gors wista
 Kto kryste serc ma umysl bez skary
 Zaprawde wesiť omierci bierze rary

Królu, Senacie i Rycerstki Slawie

Nech Wam skwia w myśli se szere
 przestrogi

Edri Bog chce, Wasze sam skłaniajcie zdanie

Ne wieciej pfochij w tak cynch serach
 brwagi

Ne woli Króla ni Przewospolita

W Roskiej nicei sprawie Duszy niuzyla

Wszystka wremnie marnoc' lez swiala

Ze swymi cynny porostanie Dusza

Podług szymości będzie ser zapłata
Lilou, cnota, gniew, grzech wreszcie
porusza

Nie żarty, nie żadne to są przemyśły
Każdy rachunek odda Bogu ścisły.

O czas, dżikie czasy, nader smutne,
Gdy z trwogi miłość katolicką prawi
Prześladowanie eryżi już tak okrutne,
Że ginie gdy się kto za wiarę stawia
Lepiej niż Wiarę pod miecz dać swą szczyt
Byś niebo zyskał, niech Krew tyranu pije.

Już Was na Boga zaklinam Ziombkowie
Na własną czołę zwrócić tylko oczy
Gdy wojnę Wierze prawej kraj wypowie
Moc wielowładna, wolności zastępcy

Na jedną Wiara z Wolnością jest szala
Gdy pierwsza ginie, druga się się wali.
Boże jeżeli Mą Krowią Wiarę ocalę.

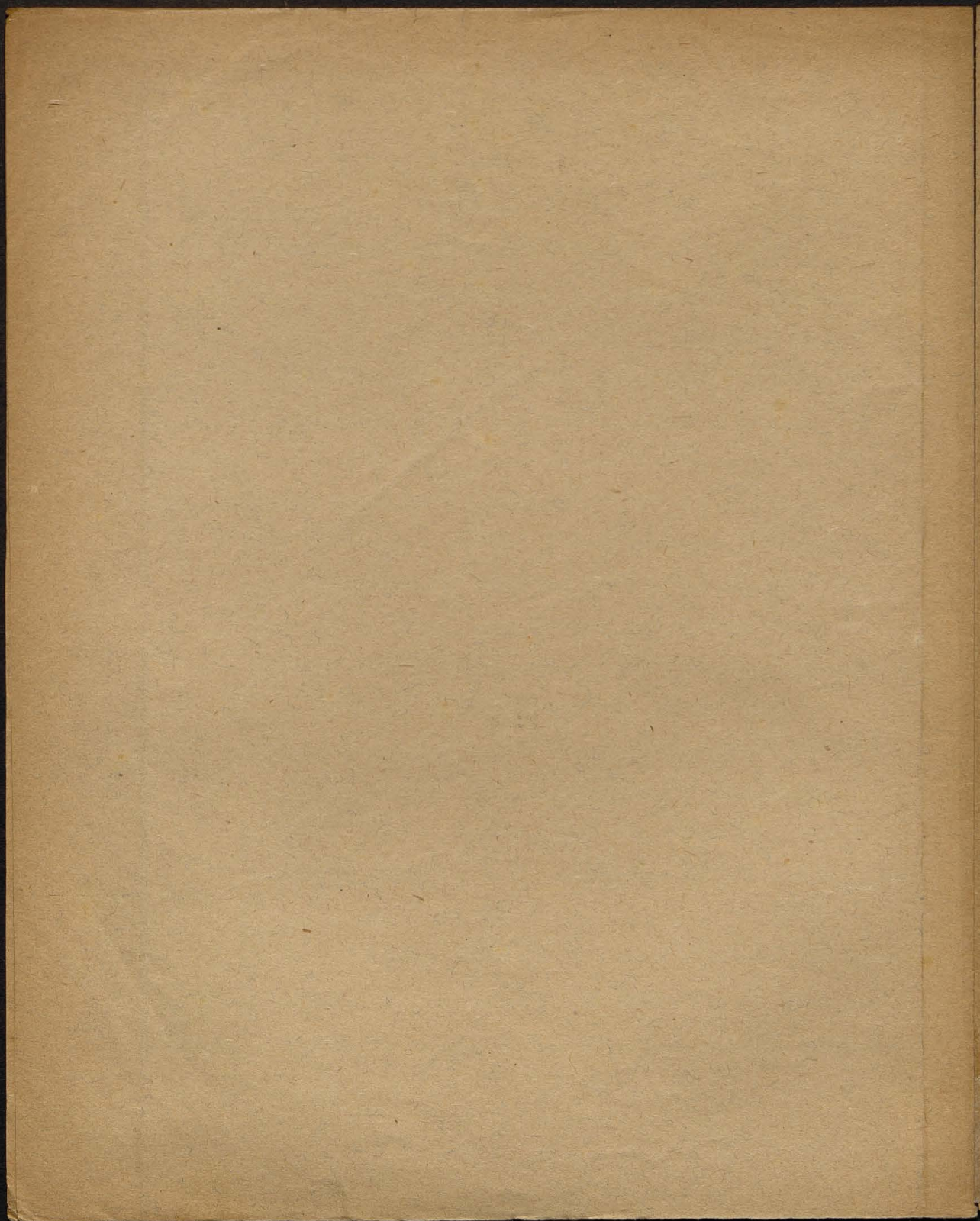
Niech ginę, aby Wiara była cała
W moim przedsięwzięciu dałbym wystrzał
Tobie wieść tylko stała

Tobie niech tylko z tego będzie chwata
Przed sercem Ziombków, Ty sam bądź ich radcą
Brou co miernego, niech nie ginie zdradę

48

49

Treny
to jest
Narzekania Szczyrnawe.

Rozdział I.

Szczyrny utyskuje na niebawne i głupie roboty swe,
narzeka po niewracie na wybór współników swych.

Jam jest mąż który cierpię utrapionem od roz-
gi szalonego Krwuskiego, zaprowadził mnie i za-
wiódł do ciemności, nie do światłości, oprowadził mnie
w Wiedniu, dawał mi, ratował uży moje od uwag
ludzi pościwych: powiódł mnie do Jassy i do Petersbur-
ga, poznal pieczęć moją i stawał moją. Karcił mi
człowiek się i zebrał o wrogi na braci moich, broczył mi
krewię xienię, która mnie uczyniła bogatym. Biada
mnie głupiemu! Zarwotałem: Kto chce być ze mną,
obejrzałem się, a oto xchiaty się do mnie pędziły, ro-
zbojniki i głupcy, i oscarpał rany ojerzane, jak kru-
ki i sępy szarpia, obumarte piato ^z śmiercią. Pojurałem,
niebyste widk mnie pościwych i niestkających mgiać,
ale po większej części ci es oddawia prawi byli z pu-
rostością, chciw osi, podłość, lub głupstwa swego. Biada

moim głupieniu! nie ujrzałem wtenczas, że wolała,
do której biega, nie szczepia tylko ręką: nie postre-
głem się, ale postrengłem nadstę pychę wywracaniem
bez różnicy i burzyłem wszystkie ustawy, burzyłem
sam a kilka tożsami, że co naród cały postanowił,
dusza moja nie znata umiarkowania dwoj wyparis-
tych, ale przesławiania i szkalowania były dla mnie
rozkoszą, jęczał naród pod niiskami i użozawami; któ-
rem sprawodził do niego, a ja w Uniwersatach miod
kazatem mu się ciężyć, a ja bezwolnie gwałtem, że ni-
gdy szczęśliwym i wohiejszym nie był, Biada moim
głupieniu i zapamiętaniem w pysze! Wojaki mwo-
kiewskie sprowadzone przezomnie wolały się jw cięży
Kraju, a nie tknęły się Wielkopolski, i to mi oku nie
otworzyło, że prowincya ta przeznaczoną była na tęp
piewrotnejsz wiarotomcy, pniestrzegawo mnie z Ber-
lina o zabiciu jej, a ja im temu nie wierzył, a-
tem hiedładawał i cory me za mągi wyprawiał. Dziw-
nawo jest jawno nieprawości miod zła, którąca-
lował, splotył się przestępstwa moje i wstąpiły na
sryjsz moja i gniebił mnie.

Rozdział II.

Szczegony optakuje rozbił Kraj, wylowa sprawy
rwigastu, utworzonego przez siebie, wyznaje się być
głupim i sprawca wszelkiego nieszczęścia.

Ach Polska podniesiona przez potęgi, przezemni
zgubiona, postata! Stata się jak wdowa; zacna nie-
dły narodami, przednia między krainami stata się kot-
dowona, ustawicznie wrony ptaszce, try jej na jagodach
jej, nie masz, ktoby ją otart, nie masz ktoby ją cie-
szyl, bo ja Szczegony zachwaty w wylewaniu krwi braci
swoich, kłliwym w obronie jej pokazatem się, wpuhung-
tem Ojczyzny moją w niepaść a sam w najczerniej buncy
porzucitem spółniki nie i swoim wielkorym opronu
sam sobie podpisatem pozwolenie wyjechać i ucio-
ktem do Petersburga. Najpiskniejsu prowincye Ojczyzny moją
zabrane, mieszkający jej są niewolnikami, obciążatem
im nieograniczoną wolność a poddać im id pod nieogranic-
zony i wieczny Despotyzm, wojsko, które ja republi-
kaniści nazywatem, stalo się wojskiem niewolni-
czym, bom powypędzał najszlachetniejsie rodu jego, bom
szukał wytepić w nim ducha naczyności i honoru, a choi
jeszore byto w nim wiele ludzi odważnych i naczynych
choi nie zbywato im na umyśle, tak głupim rozstaw-
kiem je, im obtopić imi zawsze zarył się nie mogli, wo-
tali do Konfederacyi co czynić mają; pytali się, czy jest

jeszcze Polska. Ale przewidajcie dusze karmilki na rozpi-
tanie ko dla nich nigdy Polski nie było. Po nich anaty
innego kasta tylko pieniądzo i podłość. Bieda mnie
głupiemu! Od biętna wszystkiego, zostawitem resztę roz-
dartej Ojczyzny w rękach xbródniczych, stworzył parę song
Kossakowski i pozwał ostatnie resztki jej. gwałt rozoga-
jały się, otrzywa ją, i toczy jej konstrukcję: potierają wia-
snych braci, a nowy ich są jak kłopot song i przeszykoid,
rozkładających rękę, sądiada. Bieda mnie zaslepionemu
pysze. Jam oddalił i uniszczył moje anollive, a pierwszy
otworzytem wrota xbródnicowi wszelkim: niewinność jest
wyniszczenia i zniszczenia, a bezwzględność i podłość stoją na
wysokości. Bieda mnie! rozszarpana jest Polska jak nie-
winna Dziewica przez psy wściekłe. Starcy i młodzieńcy
usiadłoby na ziemi umilkli, posypali piachem głowę,
swoją i przepasali się, wotowinica, matrony, Dziewice wis-
sity ku ziemi głowy swe, podli i przewrotni wystrakują,
wśród ptasie powszechnego i urągają się i natężają się
z ludźmi uczciwych, że świat kraj swój podnieśli i rządzą
go wzniosli. Bieda mnie głupiemu i zapamiętanemu!
Kiedy wspomnę, jak była Polska, kiedy się do niej nie
miesznał: jakam ją wzniosł kiedy nieproszenie od inko-
go obcy wziętem podlić sam siebie oprócz wad mię, sam
myślają, iż narody w dziejach swych wisłkiego głupie

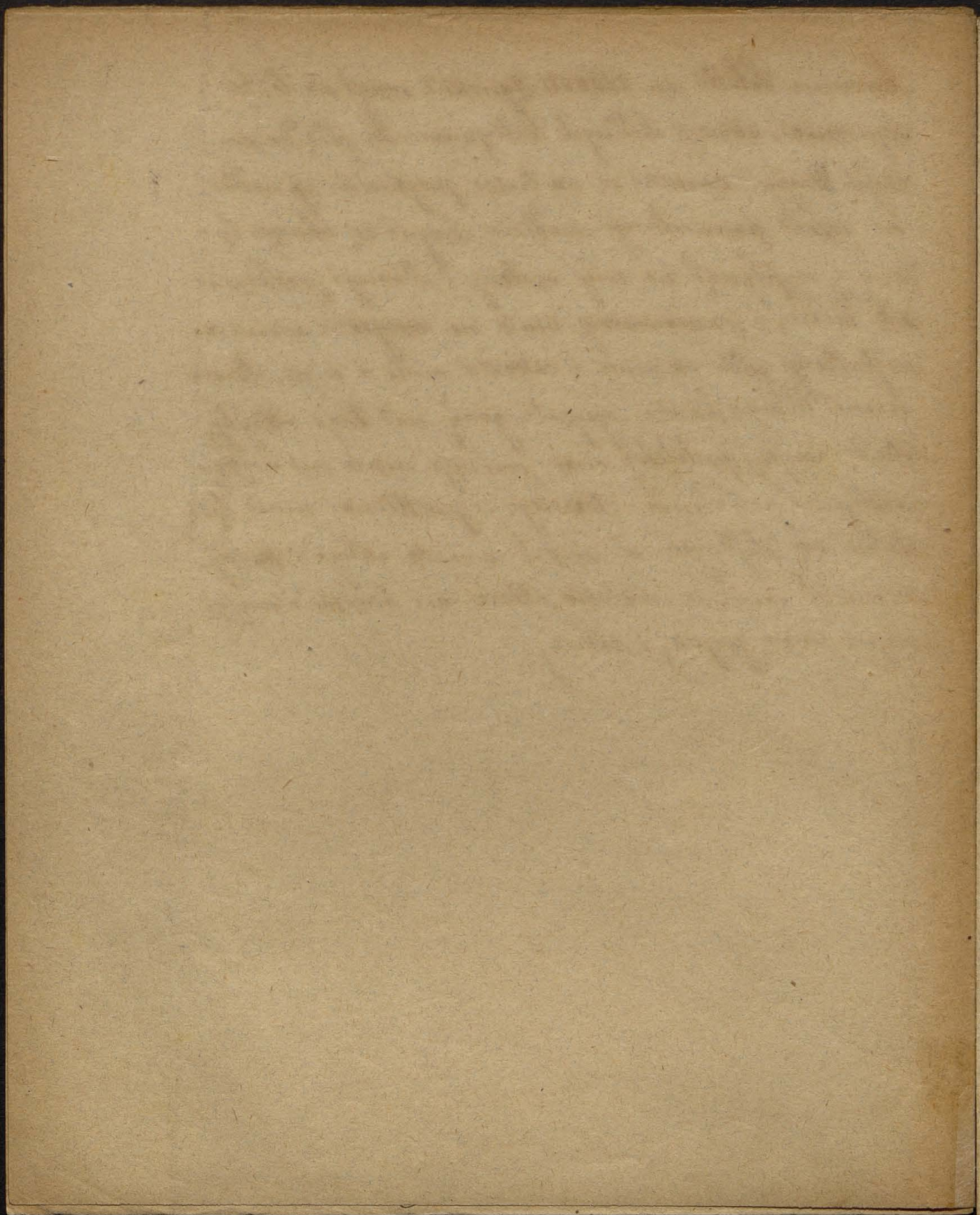

Biada mnie pysznomu! kiedy ojczyzna ma stawiać
się regnna i powazana, jam krzywał na despotyzm, jam
się odkazywał, że z Bieszczowgien, Dzieci pójde do Amery-
ki, że kiedy ona w rzeczy samej w despotyzmie i pod ob-
czyjni prany, ja porzucam kraj i twierdze i z Rocharkę
wyjeżdżam bawic się do Neapola. Biada mnie! xacq-
tem jako głupiec pyszny, a konie, jak ptachy: bezwzględny
młodzieniec. Biada mnie! samolubstwo zaslepilo duszę
moją, nie należał mi raczej albo siedzieć z tyłu dla któ-
rych wszystko uszytu, albo uciekać za morza na
dzikie wyspy, gdzie ludzie nie przypominali by mi, że
ludzi są ludźmi. Paroż mam wrozić pod obcych krajach wstę-
pić, nieprawniecznie panować, że imię Szwedzkiego sta-
ło się nawiązką obrodni, że wszyscy palcom wytykać
mnie będą, że Polak, Angielczyk, Francuz, Niemiec, Mo-
skat nawet, gdyby się nie bał / plunie mi w oczy jak wsta-
niom i ludzi. Biada mnie głupiemu i zaslepionemu
pyszni! jak inaczej postąpił sobie przewodnik mój Pre-
wostki podczas ukropcy swojej podziatur, wzięt wielki
aktakie Królestwa swego, wreszcie, protestował się, Mo-
żeszko wam mi niby nadane przez Sejm Starostwa, pre-
prosit sekretnie Siworsca i porwał na wszystko i po-
wrócił mi wszystko, ale niewiadomych omawiać na
chwilo. Czarniejszy jeżeli może być odemnie, przebieglejszy
kawsze okazał się, jaw 100000 złotych kapłan za

kurzenie Polki, on 180.000 Rynickit wziął za to, że
 szpiegowal, skazył biednych Galicyanów, Ja jadę do cu-
 dzych Krajów naraził się na tysiące przekroczeń i apertur,
 on wstrząs powszechnego rozliczenia chwycił się oburzenia
 Tawny i wypłynął na mnie walcem i zdrowy i pokazywał
 się ^{nie} będnie, i namówił wstręcić mnie na wszystkie niebezpieczeństwa
 najbardziej gada na mnie i oskarża mnie i wini. Biada
 mnie! biada, hańba, zgrzyta, gorzej niż trąd okryty
 duszę moją, pochlebny moim poręczym mnie nie uwaga,
 następnie pokolenia straszęcy i przeklinaj mnie będnem,
 statem się obhydny w oczach świata całego i Raridy
 momentem uoiśda w siebie skazi mi będnem i moją
 napoi mnie gorzka i jędną.

Manifest

Józefa Bierzyńskiego Marszałka Kon-
federacyi Województwa Sieradzkiego.

Actum in castro Petricoviensi Feria quarta
post Festum Sanctae Agnetis Virginis pro-
ximae, die scilicet 23 Januarii Anno Domini
1771.

Do urzędu i Księg grodzkich starościńskich
piotrkowskich osobliwie stanowiący JM.
Kl Pan Józef na Bierzynie Bierzyński
podstoli nowogrodzki, Marszałek Woje-
wództwa sieradzkiego, gęstobokie i zapa-
miętałe prawie przez czas przeciwy nie
mają czasy miłowanie w berzyńskiej i sa-
miej syłko rozpasy psutnej (na dalsze za-
patrując się konjektury) zostając osobno
sici, że przecież w czasie skłonności pro-
rywam moją, że się na oko wszystkich
wydobywam i stawiam, niechaj proszę
najmniejjzego nikomu nie czyni do po-
dziwienia. Gdybym sam w sobie tak był
przeświadczony, jak mnie przeciwnych ni-

ni i oskarżenie zawziętość, w pokornym klary
i pomsty za przestępstwo se orelkiwania,
ambym oczu moich śmiać podnieść, am
przez próbie eskazy i miłania na spr,
wiednie żalić się i usytkować narybzym
się wyroki, śmierć sprawiedliwą i cich,
Kie klary usprecone takwiy bymi po,
nieśi byto i wraz z zystem do konierze
panby, wiele przy momentalnych su,
mienia zapyzieniach i utespokojenoi,
sromotne i nad samą śmierć gorze
przedzić chwilk. Przewiserna najwyższe
go Boga Opaczności skrytości serce na,
szych przesnikajęca, i każdego dobrze
widząca czynności, w należytą za
wszystko w sprawiedliwości ukarania
lub zastouienia brzymajęca śmierce,
gdy miłosciwie koncem sobie tylko wie,
Domyu z zapalergwój zawziętych i na
agubę moją sprzymierzonych świsłości
wydoty i wyswobodzie mi się dopusze,
ta, proawala oraz Pastawie się doorekai
się przy, gdzie przez wydajęcy się w tych
mieszczościowych Ojczyzny varach Patrygo,

Sami szczygających się gatunek i moja oca,
 ona była moje niecierpliwość i poprośbione,
 wierne i prawdziwe (jako czego obywatel,
 La z doli) czynny uznane, Dodadzą z despero,
 waneemu umysłowi ochoty i serca do nie,
 ustanęgo przy wierze św. Katolickiej rzy-
 skiej, wolności, prawach i swobodach na-
 rodowych, pracowania obstawiania i araz
 Tow. Nie jest myśl moja (broni Boie) jako
 wej z czynów i podjętego do dobra porpo-
 litęgo starania i trudów strubić chłuby,
 bo se na siebie samego wydaniem życia,
 poprosy siężeniem bronięcia wiary i
 ożeryny więzkiem obowiężek. Nie chce
 niegodziwym i srodkami następować i
 być przeciwników moich, bo mi tego
 nie dopuszczą uczciwość. Lecz gdy miły,
 ko tak strasznie już przed całym naró-
 dem, już przed całym światem, udany, o-
 skarżony, potępiony i niekustnie osądzo-
 ny zostaje, ale jenerze dostrzegam tego, że
 przez nieustannie strażając i coraz wzma-
 gając się bardziej przywrata, dobro wspani-
 se uszczerebek ponosi, kraj rozjadowany,

Obywatele Nadreni, niżreem i ucieniście,
ni zostają, broń niewinności mojej i
explikowai się, wyznać prawdę albo ra-
czej występki, zte sposoby, babanmowa,
uwodzenie przynoi i gatunek ludzi
w czynności serazniejare wchodzących
na oko pokazać, porządek i zróbto in-
szeregoia mojego i strapionej Ojczyzny
wrodzona miie Ojczyzny obowiazuje
i cisnie miitoi. Czynie so zatem i na
publiczny świat widok moje wydaję
oświadczenie, a zodną mi uwodząc się
porządności, poworem ani też zawrzo-
tacię, sek jak mi porciwoń i rzetel-
ności kacie każdę rzecz wytuszcraję
przy niewinności mojej przeciwko J.M.W.
Krasinowskiemu Biskupowi Kamieniecki-
mu, Wesslowi Podskorbicemu Wielkiemu,
Wielopolskiemu, Marszałkowi Medwo-
nemu, Koronnym; Czernemu Krakow-
skiemu, Tarnowskiemu sandaniewskic-
mu, Tostekiemu ruskiemu, Morzkow-
skiemu wielkiemu, Dzierżanowski-
mu gossyńskiemu, Wolkowskiemu księstwu

oswiecimskiego i zatorskiego, Kossydzianow.
 Pacini starosieci ziotowskiemu, Marszałkowi,
 Kowi, Bohuszowi, sekretarzowi W.X.L.
 Generalnym, Presumbertkowi Marszałkowi,
 Kowi warszawskiemu i innym Delectu
 i Kryzochsdu na imie wyprostego au-
 torom, Audcieri T.M. Kijdu Jolbykowi Ka-
 noukowi Krakowskiemu, solennie i ura-
 czywie manifestuj się i protestuj.

Zapotrzą się Przeraciny Narodziei Olski,
 nie tylko przez nieoszczędne Przetkian
 swoich przy Wierze św., wolności, pra-
 wach i Kowi wyłanie, ale też przez sur-
 re, berinteresowne ku dobru publiczne-
 mu przywizranie wdawanie się rotko-
 pne interesów wyrabianie zawore
 stawny i powaruj, kto seraz i jak
 pracuje ołoto swoich interesów i
 losów? Komu Twoją nioby powierzona
 spracystwość dotąd berakusterna? Kto
 jakoby na pojawie i wydzwigniem
 wybrawry się, coraz większego przyry-
 na staje się upodku i zguby? na kogo
 spuszcza się w niecierpliwem oczku,

swain probing tytko Karniony i ułodo,
ny zostajer nadzieję? Pornej gatunek i
charakter ludzi, bierz ze mnie miary
Kady szerece okolo dobra pospolitego
przenjary, zwai chci i niewirowni moja,
Zwai postepki, Krotki i zawieszoni nastaj,
cior i przesladownikow morch, pornej
ze zquba, nieszczescie i fatalne przyjed,
Ki na mnie praktykowan, byty z kryje
do publikum. Gdybym od samego przy
Wierze sw. Katolickiej, religii, wolnosci i
prawach podniesionej przerecznie w wo
jwodztwie sicradzkim Konfederacji po
crotki, Dowodnie nie pokazywat tego, ze
jedyną Koga i ojczyzny sensu mitodiq,
ze zadnym nie poddely Duchem, ambicem
ani prywatą, przyzwaite encum oby
wotelowi i obczym nawet Krajom wie
Dome (przez ustawiczne wakrenie i
icranie sig z nieprzyjacielem) nieskari
Kednej prawosci, wiernosci nie dot do
wody. Gdybym przez wszystkie moje
arady i szerece okolo dobra publiczne
go pracowanie, przynalezylego zyskai

u wszystkich nie spodziewał się Kredy-
 tu. Gdybym natomiast wyperswadowałym
 mi był, że cały przeraźny naród widzą
 i wiedząc czynności moje wiedział oraz
 i pewny był z czystego natężenia, roz-
 trzenia, zwrócenia się i na jakowych fundu-
 mentach do nasłyszawoty, w skronnym
 (przez same byłki wchodzących do Tsch,
 Mliów raportu się) już konwiublowany
 zostai musiałbym milerem, a nieby
 się spodziewał jellową zyskai mowie
 i wyznaniu mojemu wiary.

Waszego naprzód: Przeswietnego Wojewo-
 twa sieradeckiego Ziemia i Obywateli
 od których zgodnym głosem dnia 21 Lipca
 1748 w Roszkowie Marszałkiem obrany
 zostatem i którzy uznając prawo i suwe-
 re czynności moje czynionymi adressa-
 mi i uznaniem mnie godnym urzędu
 tego osądziście i na czele waszym
 mieć chcieliście, dyprossam się swiade-
 kowa. Nam najlepiej wiadomo było; ja
 kim uniwersalem, jakimi chęćmi,
 idąc losem i przykładem wielkich me,

Jów Konfederacyi baskiej i innych wo-
jewództw Massachusetts, bronienia z Manu
Wary w. Katolickiej, Religii, ojerystych
praw i wolności, ten na siebie przyjątem
obowiązek, jako zaraz dopietniając onego,
własnym sumptem wzię ludzi zgrana,
Dziwry, posretem w imię baskie prze-
stadował, gromie i waleryi nieprzyja-
ciela. Wam najlepiej wiadomo jest, ja-
ko Dniem i nocą goniecnemu, nufestując,
cemu i zewsząd mnie okrajacemu nie
przyjacielowi już podług sił moich od-
por dawałem, już mocy i potęgi jego
wytrzymał nie mógł, po trzykroć
rozpędzony, z kasy ekwiparu i wzyd-
kiego na kilka kroć sto tysięcy sztuk
ogolonę, salując się po lasach, bagnach
i błotach poniewierai się, Krzyż i uni-
kac musiałem. Fakom na nowo budstom
federowany zbierał, rekrutował i opo-
radzał, jako po wyszłej od Repuina
Deklaracyi wyliczenia 3 m * za głowę
moją, wśródzie od swoich niebezpieczny
i opiekowany, od nieprzyjaciela cieżej

przisładowany, w górę pod granicę we-
 gierską rejdować się przynuszonemu zo-
 statem. Jako i sam bezpieczeństwa i
 spokojności nie znalibyśmy za wypadnie-
 niami nawet w same granice Węgierskie
 Moskwy, ludzi mi kilka w niewolę wzię-
 ło, kilka zabito, broń, konie i woziska
 z słotyżerną sztuką jest mi zabrano.
 Nie przysłatem przeciw mi opuszczeniem
 myślni od datszych czynności moich i
 powinnych wypełnienia obowiązków, z-
 skawszy od Najjasniejszego Dworu wiedeń-
 skiego pozwolenie szyć nowy zastępem
 rekrut, nowe oporzędzenie, nowe we wszyst-
 kich sporych sposobie się.

To kiedy swierzym i jedynie An dotrą po-
 spobitemu przywileżanym czynić my-
 ślem, bez najmniejszego odemnie nad-
 głoszenia się, werwany rozdatem do Lie-
 szyna od J.M.W. Biskupa Kamienieckiego
 i Podskarbiego W. Koronnego niby w
 seracniejszych operacjach pierwszym brzy-
 mających, już to do rozmówienia się
 i uprojektowania rzeczy, już to do z-

skania czegoś z przybyłej floty francuskiej
w prostocie serca mojego i w szczerem
porzuceniu wiernego i jak największego
stwierzenia ojerzynie, równie o karidym w sek
stropionym ojerzany rarie zadufany, wzię
wszy z sobą i własną podejmując expensę
Mellana Dalerianowskiego, chętnie na obli
gany tych Panów popieszytem, ale nie
winny poniosłszy expens wyparcia i nie
nigdy żadnych mi odebrawszy, z samymi
tylko (których obłudne i nieszczerliwe se
raz pornejsze i opaktując skutki) Deklara
cyami i ostentaryami do przedsięwziętych
Krokków i zażętego dzieła powrócitem.

Kiedy oto znowu powtórze w r. 1709 J.W.
Podskarbi wokaże mnie, abym jak naji
prędzej do Lissryna przybył, pobudza i
wyrza, że prosi francuski już z pie
niądźmi przyjechał, z których 20 m. #
sta Konfederacyi broskiej, sta mnie tyliś
Drugie dostać się ma, rozmówić się wice
i robotę zacząć potrzeba, przesłre
go orar, abym listu tego nikomu a ni
komu nie komunikował. W tym pro

wie czasie J. W. Biskup Kamieniecki przy
 był do Bardzowa podroz swoją zaforygo
 szyć do Konfederacyi barskiej. Widząc ją
 jednomyślności i znoszeniu się tych Pa
 now, otworzyłtem Jemu wzwwanie mnie
 i Komunikowatem listu J. W. Podskar
 biego, J. W. Biskup obliquje mnie, abym
 szarac do Cieszyńska jechał, przydał i oświad
 czył to, że jedynym z J. W. Podskarbinem Słonie
 Duchem i jedno rozumnie, o co kolwiek
 tedy zażądnie requirzyra J. W. Podskarbie
 go, abym to wszystko czynił i projekta
 jego akceptowal. Na to i wleczas (o
 mój Boże) w prostocie i szczeroci ser
 ca nie byłbym się odważył! widząc
 tych Panów jedno i zgodę jak mi się
 zdawało ku Dobru pospolitemu zmię
 rzać. Nieodwrotnie zatem ruszyłem
 się i stanąwszy w Cieszyńcu, lubo za
 dmych me odebratem ani widziałem pienią
 dzy, podany jednak mając projekt i
 sprzysiężenie się przez wiele godnych
 osób wypełnione i podpisane akceptu
 jąc i przysięgą obowiązując się do wyko

namia projektu Legoz, to jest Marszał⁷,
Ków po Województwach, Kiszewach i Kie⁵,
miast (wprzód jednak są przysięgę oby⁷,
wierzanych) kreowania narad powołaitem.
Najpierwsi przystąpił do mnie i pro⁷,
jekt akceptowawszy przysięgę wypeł⁷,
nił J. O. Kizę Marcin Lubomirski i
J.M. Paryss Staroście winnicki, z którym
gdym nicodotownie poszedł w Wojewód⁷,
stwo Sandomirskie a Powiat Pilniński,
sędziem z Województwa Sandomirskiego
i Ziemi Kieleckiej, a Kizę Lubomirski po
średnicy sam w Powiat bielecki, z Wojewód⁷,
stwa Kwałkowskiego, przez Obywatelów
legitime obrani stałi Marszałkami.
Tak gdy projektu do skutku przywodzić
poradzi się biorę i usiłuję, a i oto nowe i
odmienne od J.M. Podskarbiego odbieram
rozrządzenie. Nie zdali mi się pierwiej
destynowani i już Marszałkami obrani
J.O. Kizę Lubomirski i J.M. Paryss, wie⁷,
żebym im moją moją rządów w Wojewód⁷,
stwach nie dopuszczał, owszem z funkcji
marszałkowskiej, onych zranił, a na ich

miejsce, z Krakowskiego W. Ill Pana Ra-
 fafa Czernego, z Sandomierskiego W. Ill.
 Pana Rafała Krabiz Tarnowskiego Mar-
 szalkami i innymi Konsyliarzami po-
 stanowił, które J.W. Podskarbi mnie obli-
 gował i obowiązał. Ojciec przytkro i ciężko
 mi było być sam autorem, boi znów
 odrabiać i kassować nie widząc zysku,
 Kłowej przyrzeczy, lecz iem się zadną,
 nie wiodził parcyalnością ani przewa-
 żą, nie chciałem się w to wchodzić ani
 praktyki czynić. Lecz Jaja mi się Jch
 Ill zestani Kandydaci skonyponowany
 przez siebie przeciwko Niem Jalli, J.W.
 Paryssowi i ich elekcyi manifest, a
 wsrzysy zabrawszy się do obru mego
 pod Muszynkę przy samej granicy
 w Województwie Krakowskiem i Towar-
 zystwa Dywiryi mojej do podpisania
 zaproszwszy, Marszałkami ogłosili się.
 Po tej tak następnij elekcyi, wtoż,
 si cii Jch Ill Województw, Nizszo i
 Niem z sobą złączeni Marszałkowie, w
 sresim osobach zgromadzeni w Gabulce,

wie (podług tegoż projektu) generalnego re-
gimentarstwa na mnie obowiązek, Jaki
mi zupełną moc i władzę (jako projs.
Klem; instrumentem i instrukcyą Janis
De) wszelkich podatków i prowentów do
skartu Replij materialnych, tudzież innych
uniwersałami obowiązanych i wypraw sak-
ce, wybierania i eseknowania, sami jedyn-
lytko od Duchowieństwa Subsidium chari-
tatiwum ostrzegając sobie i nim się kon-
sentując.

Co bytko zażywam przez wszystkich poprosy-
sione, a na mnie wtorone obowiązki wy-
petniać, co bytko podawczy ad acta Regni
Szkittion lauda, moje oraz wydają uniwer-
sały regimentarskie i następującą ogła-
szam esekucyą, że Szkittion na nie bytko mo-
jey zaver nowemi województwa zwolnią
uniwersałami, podatki nie już bytko od
Duchowieństwa, ale wszystkie z Dóbr wref-
kich i Komor z wyraznie, już za wypra-
wy już na Koniec świata powymyślone
i nigdy niepraktykowane, zwonie, odda-
wac, składać i płacić sobie podsunowymi

rygorami nakazują. Wracam wkrótce na
 cześć do Szulców, przypominam przyjęty
 i poproszony projekt, przypominam
 daną i pozwoloną mi moc, remonstruję,
 że wojsko tak pod komendą moją będzie
 jakoś się prowadzące się i mające im być
 oddane, nie będzie miało nigdy płacy i roz-
 du swego odbierał. Się o to niespodzianie
 pełną resentmentu, jedyną przysługą
 i zyskiem będącą zyskując resolution:
 że się nie mają cześć suszyszować, że
 nie stoją o wojsko, byle Marszałkowie by-
 li, bo Turcy będą nieprzyjaciół i adhe-
 rów znosić. Na tak grube zapaszywszy
 się Szulców kłamstwo, dostzegając w
 nich chęć zysku przewyższając starą,
 nie i miłości wiary i opierany, widząc,
 że odbierane i wyciskane podatki mi,
 Dzy siebie rozbiegają, sesye do podziatki
 prowiantami z Polaki przyprawdrony
 mi (gesiami, Kurani, pajami, Krujami)
 składają, pod czoł sesyi: Kłóć się i wa-
 jem bież się i potwarzając Despozytanie
 się strakają, zamiast wypraw dla obrony

Mały sz. i ożeryzny, piuniądre sobie dawać
rozkazują, które za granicą siedzą pro,
quo i beruzij seernie sprawią, innych zas,
sic, innych kapac, zabierac innych i gu,
bic, dotra innych kupic, miszery i pustę
szye bez względu i przyrzeczy rozkazu,
je, czego ordynansami i uniwersałami
Schullion bardzo łatwo dowiesć można.
I niemalem na tak przedką odmianę
i interesowany innych podziwieniem
i zadumieniem zapatrzujący się wol,
ny od przysięgi z mej strony będąc, do
brawotnie z drugiej strony widząc jej
stamonie, podziękowatem Schullion
za dany mi Regimentarostwa Urząd i
patent na niego oddatem.

Ruszyłem zaraz z Sywiryą moją od granic
cheary wypełniać moje obowiązki i tak
Województwa do skoufederowania się ani,
mować, jako też Marszałkom w Koro,
nie i W. X. Litewskiem elekcyi dopoma,
gpi, wyjątku komputowe agromadzać i
nieprzyjęcia gromii, ile możliwości
we mnie było, nie zaniedbatem. Świad,

niem tego J.M. Szaniawski z Lubelskiego
 Województwa przy obecności i pomocy mo-
 jej obrany Marcełek. Świadkiem assta-
 wany Lwów dla objęcia karmionych chle-
 bem ojczyzny, a w nich beruży secznie
 kamykajorych się ludzi, świadkiem pu-
 rki z nieprzyjacielem pod Krystyan-
 polem, Białymstokiem i na innych tak
 wielu miejscach. Z niemającym zaradem i
 kowi roztaniem odprawiane, świadkiem
 obor wojska kompusowego pod Kommu-
 dy J.M. Szaniawskiego nastawias od Kom-
 missyi Regimentarza wyznaczonego,
 z Warszawy za ordynansami Sejre Kom-
 missyi nasrającego się przerwumie z
 niemającym zaradem zabrang i posłem
 ledwie skłomony, świadkiem meliysa
 J. O. Xcia Radziwiła Wojewody Wileńskiego
 go pod kommendą moją przez tegoż do-
 browolnie powierzona i oddana, świadkiem
 Regimenta i pułki, które w Wielkiem
 Księstwie Litewskiem nimie i J.W.W. Pasa-
 skim poddały się, posłem J.W.W. Wojewo-
 dzie brestkiemu Litewskiemu i Pasowi oraz

ne i przybrec czynieniem? Czyli udający się
 i skłaniający się w krzywdach nalerijsij
 nie odbieraliscie satysfakcyi? Czyli z Kati
 Dym tak jak Dyszyukcyja jego wyciągata
 nie postępowatem sobie? Czyli z nie,
 przyjacielem jakowe podejrzane schadki;
 Kointelligencye i Korespondencye mie wa-
 tem? Czy z adherentami znositem się?
 Czy przysięgajacemu służyć służyć?
 Czyli ochraniając siebie i życia swego
 równie z wami na plac przeciw nieprzy-
 jacielowi nie służyć? w równi nie
 podawatem się niebezpieczeństwa?
 W Krowie zastawionych lennugach i
 placu czynieniem wam Krzywdę? Nako-
 mie we wszytckiem nalerijsij i przy-
 zwoicie nie sprawowatem się i nie wo-
 rządzałem? Toż na są przez szereg
 chęci, usilne staranie, wierne i rzeci-
 we kroki i czyny moje jedynie ku do-
 bru pospolitemu dbając, zarobie-
 mienawie, zaradzie, zawrzisto, nastę-
 powanie na honor, życie i fortunę by-
 tem powinien i szlachetnie spodziewai się

mogłem względów. Zereli od Przeświednej
Rycerstwa skonfederowanego i wojska
Kompurowego obracy zostatem marszał
kiem związkowym, coż ząd za moja wi
na? coza Kryminał? i jaka prośtawa
nia się i porządowania mnie przyer
na? Wieremie uerziwy ambit ganiou
Kiedy bywał i być moie? Za coż Karidy
w wolnej ojczyźnie narodowej, w równo
ści i w jedynym prerogatywo (które się
bijemy) zaszczytu i uerestnictwie będą
cy, przyjęci i piastowaci tej zawse ruy
erajnej na sobie nie ma dostojności? Ale
coż dopiero mówię, gdy ambitym uwiedzio,
my ambitem, ani się bytem pretensyi.
Zdruchlatem cały, i w ciężką z alteracyi
wpatłszy chorobę, ledwie życiem nie za
pierszkowatam, gdy wśród rąk moich
manifest przez Schelliow P. C. Marszał
ków Gabulowskich przeciwko mnie 15
Julii roku przeszłego (z potudki J. W. W.
Biskupa Kamienieckiego i niestraszne
go wdania J. W. Lufferynistkiego Darszela,
na czerwieckiego) niezgłoszony. Wzywam tu

wojska samego i przytomnych wszysk
 Kiemu J.W.M. Szaniuskiego i Dzierzbic
 niego świadectwa. Podobalo się Kompu
 wemu wojsku, które pod Kutlinem ob
 zygze i do Warszawy za ordynansem Kon
 wissyi już ruszai się mające, przy je
 dynej Wasie i pomocy boskiej zabratem,
 a które posem widząc małą liczbę ludzi
 moich, przez których zabrane było, u
 szykowawszy się zbrojną ręką z pod kom
 mendy mojej wybieć się chciało i ledwie
 onie tak perswaryanii jako rozdanymi
 upominkami, skłonic narad z niema,
 Tem niebezpieczeństwem mojem potwa
 ritem, podobalo się mówić temu wojsku
 i skonfederowanemu Rycerstwu, związk
 kiem jednem ztężonych (widząc prawoić
 i serere chci moję, oraz uznając ad
 Senyę czynione) poprzysięgłszy na
 wicność i nieodstępność, w krócie po
 sem i dobrowolnie zerwai i powolai
 umie do wzięcia na siebie obowiązku
 Marszałkowszwa związkowego. Czyliż
 wymawiać się i wstranaić tego mogłem?

Wyciągata posuencas podtreba, sposo,
twoi i nalezytosi tego, aby wojsko Kom,
pustowe w roznych stronach i partjach
bydze, ku obronie i usłudze ojczyzny ego,
madrone i ordynansami do związku posia,
gane byto. Czyli z tej powierzonej mi
władzy rozumnie i sprawiedliwie u
zyć nie powinienem byt pony? Czy
leż w zagranicznych siedzi i bawie
się rakach i najsurowsze wydawać
ordynanse lub pobudzajacy mi w slo,
wy zagrzewać uniwersałami, co wszę,
sko jest próżno i na nic się nie zda
mamy wiele dowodów, przytomnoś sa,
na sytko zyskuje i łatwo do uszy,
kiego nakłania. Toż przeto stuszenie
na ty sresim Ich Allioń Marszałków
w Gabułowie sytko siedzących i roz,
radzających się, zarobitem nienuwid,
skargi i obelgi? Że mi sytko manifest,
stem opirany, ale wśrodkie za adheren,
sa ofensory zostatem. Wszęczy jaby
się nie dęczyli ze mną inaczej za adhe,
rentów bydą miani) straszeniem i odstręsa,

ni, kiedy ja nie pierwszy ten w nowym
 zwoyczaj zwoyczajnego Marszałka, jako mi
 Ten Moim zadają, bo za Leduchowskiego byli
 Brański Koronnym, a Potocki Litew-
 skim, po śmierci Augusta II Tarto Ma-
 rosta Jasiełski, na koniec i teraz przy
 podniesieniu Konfederacji pod Borem
 (z którą wreszcie nasre poprzysięgaliśmy
 Szejmowi czynności) J. O. Puławski, Starosta
 Wawiecki był Marszałkiem zwoyczajnym.
 A co wiskra zaraz po objęciu tej Łaski
 już to pisaniem list do J. M. Potockiego,
 Podczaszego litewskiego, regimentarza
 generalnego z szczerem wyrażeniem:
 Pi jako mi zamieszka żadnego przyjmu-
 je Łaskę, tak onsi zaraz za przyby-
 ciem w kraj J. M. Regimentarza zstąpi,
 i wraz z nami sam siebie pod Komendę
 Jego oddam, już to potem przybywa-
 szy pod Kobylankę, w podobnym wie sen-
 sie rewers na siebie J. M. Biskupowi
 Kamienieckiemu, Generałowi wieżko-
 potkiemu i innym Patem, już na ko-
 niec w Bielsku prokaruję powołności

moją od tegoż związkowego Marszałkow
stwa wcale reessowawatem się.

Leż na co ta moja wyszła powoła
ność? Na co się zdawała za wiernych i je
Dywie ku Dobru poproszonym przywiz
Ranki chęci moich Dobrowolności okara
na? Dodała atoli większej jeździe mocy
większej ochoty i pobudek do uyciszenie
nia i poniżenia mnie, do Dyskredytowa
nia i dalszych mi odebrania spozostów
skuteczności, bronięcia i zastępowania
nia Wiary i wiary, praw, wolności i swobód.
Miałem po trzy krotnym mnie z pod Para
nowa aż do Białej od J. O. Kr. i M. Wojewo
dy Wileńskiego werwaniem powierzo
nych i pod Kommandę oddanych sobie

640 ludzi zbrojnego żołnierza, armad
zielarnych 6, wozów z amunicją 4. Wj
ptacitem garę i lemnę jak też M. i M.
Officerom jak i g. i g. i g. i g. i g. i g. i g.
na to nie miałem pieniędzy. Traktowa
łem i obchodziłem się z nimi przyzwoi
cie, aż oto gdy m. i g. i g. i g. i g. i g. i g.
lewie J. O. Kr. i M. Wojewoda Wileński

bez żadnej przyczyny, za samą tylko na-
 mowę i powodem J. M. Biskupa Ka-
 mienieckiego i innych, daje ordynans
 J. M. Panu Szycowi pułkownikowi, aby
 odemnie z ludźmi zoboza odszedł. Ale
 tylko, że anticipative J. M. Oficerowie
 wzięwszy na trzy miesiące garni swo-
 je nie meldowawszy się z ludźmi mnie
 odstąpili, ale jeszcze hussarów 50, z
 bronią i koniami, armat spiriowych 2,
 nowiej szrotki karabinów z pistoletami
 garnizonów 49, palaszów, kul,
 bomb, misinków, mundurów i livero-
 wów sztycy, tudzież wstyżką prawie a,
 municyą J. M. Pan Szyca z sobą mi zabrali.
 Namawiał jeszcze przez tego samego J. M.
 Biskupa Kamienieckiego J. M. Szaniawskiego,
 go Marszałka Lubelskiego, aby wojsko
 komputowe przemieściwszy i odciągnę-
 wszy, mnie odstąpił, a gdy wypełnił
 na zwizek eskarował się przysięgą,
 że się nawet bardzo łatwo tego J. M.
 Szaniawskiego uwolnił i absoltował,
 lecz gdy i tak stałego w tej mierze znalazł,

Łędy zjechawszy się potem z J. W. Łuk Korony
jako i W. X. Lilewskiego wieklowymi Mar,
szatkami, Sędzią Wojewodą Brzeskim
Lilewskim, Pacem Haroszą Tiobowskiem
i innymi do Bielska, w niebezpieczeństwie Łuk
wielu innych legitime obranych Mar,
szatkow, Sędziów w nieprzytomności J. W.
Krasinskiego i Polockiego pierwszych w
operacjach trawniejszych meżów, zro,
bili i uformowali samie Generalnow.
Przybywam i ja pro dej już następie,
nij, za powodem i wezwaniem J. W. Pod,
skartkiego Koronnego i Konformujac się
we wszystkie powołanie moje oka,
zuję. Zprowadziwszy mnie i Łuk podest,
szy, wydają Ichno sekretny ordynans
J. W. Szaniawskiemu pod Czernichowem
z obozem moim stojacem, aby za,
brawszy wojsko Łuk Komputowe jako
i nowo reorganizowane pod Kommandę swoją
poszedł ku Czernichowowi i tam do,
szych z Bielska zrekwizował ordynan,
sow. Szło się, ale z jaką przywidą i szko,
dą pospolitą, niechaj ka idy zapadnij

się i wna, że niecierpiona przywata, nie
 szeregny wzdrenia i górowania ambis, nie
 szeregliwe a prawie niepowietlowane ku
 temu i ząbie ojeryny przy noszę słu
 ski. Do tak podstępnie wymuszonym re
 cessie i odebranej mi Kommandie wy
 prawili mnie z J.M. Potockim Marszał
 kiem ruskim i z Teutkow zgrupadzeni
 Marszałkowie w Delegacyi z instrumen
 tem do J.M. Eslerhanskiego Feldmarszałka
 i Generała wojsk cesarskich do Węgier,
 obliwując, czyli mogą mieć artykułami
 lokacyą w Węgrzech, tudzież do J.M. Me
 lomirskiego, aby do Francyi w funkcyi
 poselskiej jechał, na koniec do J.M. Tu
 raskiego Lomirskiego, Magryńskiego
 Petzkiego Marszałków do wystuchania ich
 przysięgi za instrumentem Generała
 Satis. Chętnie i skutecznie wypełnien
 te obowiązki jednej tylko na Węgrzech
 zysząc sobie i spodiewając się spo
 kojności.

Przenoszę się J.M.W. Marszałkowie z
 Bielska do Preszowa, przenoszę się i przy

bywają rarem Duchy i Kreatury J.M.
Podskarbiego W. i Marszałka Nadwornego
Koronnego w osobach 14, jako to: J.M.
Walewski, Szembek, Dzierżbiński, Chomeń-
kowski, Rasecki, Dzierżanowski i wielu
innych do rwanina umysłnie w Generalno-
ści Kompletu, przywożą i do mnie list
od J.M. Podskarbiego z obligacją, abym
się od zdania Ich w niczem nie oddalał
i jednomyślnie z nimi trzymał. Upraw-
niają list Szembek, że J.M. Podskarbi umy-
sła do Sazonii pro supplement pieniężny
pojechał, tu tylko obciąża, aby wojsko
kompletować i innych Marszałków po
Województwach Krować, jako to z Kra-
kowskiego J.M. Pana Walewskiego, z Kijew-
Ciwizimskiego i Tatarskiego J.M. Pana
Szembeka, z Ruskiego J.M. Pana Dzier-
żbińskiego, z sandenirskiego i innych do
woli i upodobańia oddaje. Listów Despo-
tycznych J.M. Pana Dzierżanowskiego
do zgromadzonych pisanych Marszałków
kopie po stronie rozrzucają i publi-
kują, mnie do niechęci i rozżalenia sta-
ją

ją się przyczynę. Wojsko Komputowe i in-
 ne aby nie dependowało od ordynansów
 szarych Marszałków, przemawiają i fo-
 mentują. Gdy takie Dzieje się zabarzi, pod-
 stępy, emulacye, niesnaski i nierządy, na
 ten czas Mł Pan Janikowski Mł. G. Gra-
 bowskich w anercie mający, przybywszy
 do Prerowa, odebrał ordynans, aby Sych,
 ze Schmeier do obozu pod Konieczną od-
 prowadził. J. W. Krabia Tarnowski wzy-
 wa narazem do siebie Legoi Mł Pana
 Janikowskiego i wity ostrzegając Go, aby
 że mu nie przedstawiał, na umie nie,
 winną Kładzie impostur, jakoby Mł Go
 o robowanie J. W. Kasztelana Wojnickie-
 go sprzedawanie koni przed zgromadze-
 niami Mł C. O. Marszałkami udac i oskar-
 żyć miał, a przeto jak przedko stałoby
 z Mł Panami Grabowskiimi w obozie roz-
 strzelany byłby. Namawia Legoi Mł
 Pana Janikowskiego do siebie regimenu,
 Łączy Województwa sandomirskiego one-
 mu ofiarując. Wywarie tego trudno, z ja-
 kim ferworem i passyą powróciwszy od

Jemu Pan Pac w Gwarancją i straklaty mo,
 skiewskie wchodzi, i wieny się prosie
 czego z nich. Zarząd mię w tem ordynans
 od J. W. W. Marszałków w Koniecznej na to,
 stracyą wysadzonych, abym z wojskiem
 mem na sukurs przybywał, gdyż Mos,
 kwa już w bliskosci. Deja ni z drugiej
 strony znać o tejże od Grynowa na mnie
 ma zrenującą. Ordynowatem więc, aby
 Jemu P. C. Grabowskiem na drugą stronę
 Bieszczadów do Muszynki przeprowadzoną,
 wyznaczonym korpusem husarską, któ,
 ry na wierność i mocną straż tych
 miejsc tak opasanych zostawić. Ale
 chodząc do Koniecznej pewnie, gdyż Mo,
 skwy nie było. Co tylko powróciłem na,
 zad, ażeby od Sycaric Ich Mściów P. C. lastro
 korów nowy odtieram ordynans, ażeby
 podjął dwa, jeden ku Jarostawiu, dru,
 gi ku Tarnowu wyprawić, co gdy wyko,
 naniem, przybyli do mnie od J. W. W. Mar,
 szalków z Szczepanów, Ich Mściów P. C. Dzier,
 biński Ruski i Siwński z ziem Pruskich
 Konsyliarce, abym skryps Jemu P. C. Gra,

bowskich, który mnie i całej Generałowi
dali (ze nie zdradzą, staną i dadzą z siebie
justyfikacyę, protekcyi żadnego monar-
chy wyrwać i akceptować nie będą) narad
powraciwszy, Sybirie Jch. Miów Koniecznie
do Konieczny stawił i oddał. Czynną zadziw,
odrytam rewers, dając takie ordynowanie
Jana Wierembergowi strażnikowi pułku
mezo, aby jechał do Musryntki i tam
pilną nad senim Jch. Miami miał straż
i onych jak przeko z Konieczny przyjdzie
Kommanda wydał. Wykonawczy przysię-
gę wyjechał Jch. Pan Wieremberg, ale potem
wkrótce narad do kompanii powrócić się.
Czynną mi o ten raporcie już po potuoy,
kryje się Jch. Pan Wieremberg, wyprawian
w tym momencie Jch. T. Dzierżanowickie-
go i Brucera Towarzyszy, którzy sta-
nęwszy w Musryntce, już Jch. T. Gra-
bowskich nie zastali, pocztów syłdo pi-
janych i spizganych zastali, wzięci pocz-
towi w awersie i potuoy potem przez J.
W. Bełzkiego wypuszczeni. Szukałem warch-
kich sporobio, abym mógł dostać usztych

J.M.P. Grabowski, lecz se bezskuteczne były.
 Oby drugi nie już manifestowania się, ale
 na honor, życie i substancją swoją nastę-
 powania przyczyna. Niechaj każdy wotum
 poci i rozsądku zapatry się okiem. Wierem
 tu zgrzeszyłem? Wierem na tak surony za-
 robitem Dekret? Wierem przeciwko powier-
 wosci mojej wykroczylem? Dłazego go-
 dnym śmierci i katowni ukrasany zosta-
 tem? Karaniem Jch Meiom P.P. Grabowski
 do oboru mego przyprawdzie? Nie perwa,
 Dowatnem żeby odprowadzeni lub odesłani
 byli? Nie chciałem ich sam polem (gdyby
 nie perwarzyna) odesłać? Sprzeciwiałem się
 wierem i odmówilem Jch Meiom Delegatom?
 Nie oddałem zaważ skryptów? Nie czyni-
 łem tego co ze mnie było? Nie Karaniem
 (wporod wystuchawczy przyrzęgi) mocno
 pilnować? Co do wotroznego wotrożde-
 nia należało, nie wykonałem i nie wy-
 pełniałem tego? Czym sposobów i kroków
 wszelkich, abym Jch narad mógł dostać
 nie wzięt? Piory i wyzwanem w tem uszys-
 kiem za świadków J.M.P. Delegatów samych,

ordynowaną chorągiew i wszystkiej temu
przytomnych i wiadomych. Biorę i sa,
mych J.M.L. T. Grabowski za świadków
na poparcie niewinności mojej, którzy
po wyjściu z arestu nie tylko dozwolili,
nie zjeżdżali znow do Wreszowa chcą
się obecnie justyfikować, ale dali powtórną
asekuracyą na siebie mnie i Prze,
świecnej Generalności, że się zawsze
i wszędzie na każde wezwania stawię
i justyfikować będę. Ale darmo, gdzie
przebiega bierze górę zawiść, gdzie
niepomiarowana wznaga się zardroś,
gdzie paunie przywala, zawsze tam
i najlepsze czyny innych za złe mia,
ne, poirciwość i kłótnia, które
kroki obojętnie rozumiane, a gdy się ja,
kowny suspicji pada karkatki i sposo,
bnoś, oczywistym zdradziecstwem, oczy,
wistym podstępem, oczywistym zgrabą
i machinacyi czynienia (tępo bez za,
dnego dowodu) osądzą dowodem. Żywy jest te,
go na mnie przykład, nieprzyznawany
niezwany, ani opowiedziany bytem, nie wy,

prowadzono zadnych inkwizycyj, nie do,
 chodzono, ani się pytano nawet o sposoby
 i okoliczności, nie słuchano mnie i innych,
 a już mnie godnym śmierci uznano,
 odziera, honoru i fortuny odebrano, in-
 famnem wywołano. Nie było przed tem
 na mnie żadnej słychnać szargi, już
 teraz tyżże niegodziwości, zabunki, złe-
 cty i ksigizy wiszenia, zarzucano mi i
 zadano. Tym jest najlepiej wiadomo, w któ-
 rych poderas marzem i kontramarzem w
 Króju bywałem, jak się sprawowałem.

Dali mi jedni jezerce w Krakowie w are-
 szcie będącemu swoje seditimonia, które
 mi zawziętość ferujących na mnie nie-
 sprawiło twie dekwet, pokare. Oczuwisze
 dadzą i przez samo sumienie dai mi oto-
 wieszani są drudy, swoje zernania, któ-
 ry mi z wszelkich zarzutów niestusz-
 nych i podstępnych odwiode się. Porwolit
 Bóg Wszechmogący ujci z życiem, porwo-
 li jezerce w ocrach całej Czerzyny poqu-
 bionę odzyskać przez prawne zernania
 niewinności.

Gdy tak niesłychany od kilku osób stał się
na mnie dekrety, widziało i wyznawalo
niestępczość i niesprawiedliwość jego
wielu Teł Miów, bolet i utyskiwali na
demnę, że się tego za moji zarady, za
moje prace i fasygi doznałem, i zawa-
wi dalremu oddać do wszystkie radzili. Na
Kłania i perswadyje mi J. M. Jan Walewski
z otowizku J. M. Podskarbiego W. Marszałka
Nadwornego Koronnym i innych, abym wy-
jechałszy z Lubusowa przemieścił się do
Bielska sta planu pomiędzy Teł Miami
utorzonych ujszczenia, Marszałkowi wo-
wych po Województwach stanowienia, in-
nej Generalności uformowanie. Czynną
do tego wszystkie przygotowania, aby Ge-
neralność w przeszłości będącej nie stuka-
no, składając J. M. Jana Trzebińskiego p. J.
Kownika Krakowskiego, aby z wyprawami
Województwa tego pośrednio pod moją kom-
mendę, wyprawiając z ordynansem moim
do ludzi moich pod Czapów, aby do Bielskiej
sięgnęli, wyjeżdża przeciw tejże Kommen-
dri sam J. M. Walewski do Olsztyna, wyra-

za niesuborność Jekroba, Kirywdy i zawis-
 sości na mnie praktykowane, oświadczam, że
 z Łazoni pieniądze przyjechały, że Marszałków
 i inną generalność robie będą animując i
 mnie listami swymi, abym je jak najprę-
 dziej przyjechał pod Bielsk, wojsko Konop-
 łowe odebrał, J.M. Pana Włkońskiego z Dy-
 wiryę jego zabral, Douosra, że J.M. Pan Dzier-
 zianowski już piszesz J.M. Pana Czernego
 wziął, wyrzucił i to, że najjaśniejszy etc,
 Ktor saski przyjął sekretarza z piędzi-
 mi na Dywiryę moją i J.M. Pana Dzierzian-
 owskiego po 15 m. X na Kwartal, że J.M.
 Podkarski powraca z Dwerdna i piase, aby
 jak najprędzej innych Marszałków i inną
 generalność robie, bo sobie tego ulbro Ła-
 zonia igery. Na takie remonstracye, so-
 cylacye i wzywania listowne J.M. Marszał-
 ka Nadwornego Koronnego, Walewskiego,
 Dzierzianowskiego i J.M. Ł. Łobżyka (które
 to listy przy zwoadziestkiem mnie schwy-
 łam) J.M. Dzierzianowski i J.M. Ł. Łobżyk
 z piędziami i inszymi skryptami i pa-
 pierami zabrali, a które ja niemniej sobie

ostrzegam) podziągującem nieodwrotnie
do Białej. Gdy istność i skutek wrywkliki
ostentacyj chce widzieć i pytam się o przy-
bycie sekretarza Najjaśniejszego Elektora,
alisci Jch. Mości powiadają mi, że się z Jm.
Podskarbinem Dra Drog zbych i zepsutego za-
szrywał mniął powoim, obliqują mię
syldo i szymulują, abym za Jm. Panem Wł.
Koiszkim Dra zabrania mu wojska poszedł
potudżają mię, abym manifest przeciw-
ko Generalnoici przewrowskiej uerynit,
na który wrax ze mną sami z wielu przy-
czyn pisac się przyrzekają, wyciągają
na mnie o blankieciów listownych Dra
roznych częstokroci przypadających pod
mie expedycyji, wyciągają i siodny, któ-
ry na wez Jm. Pana Kolskiego szedniego
wojskowego do skonczywania i przez
Jch. Mości podpisania manifestu zost,
witem, czynią wdanie się i insancycę,
abym hussarów moich 66 z officierami
dał w kommandę Jm. X^o Goflyka, który
by w Województwo Plockie posredziły sam
bratu swemu do Marszałkowskiego i pps.

mógł, za 4. nas' czynnoŃ drugie byle husa,
 row dokompletowa' będzie mi powinien. W
 sprawiej proŃstwie mojej we wryŃŃŃkiem
 okaza'em powo'nowi, odda'em husarow, po-
 dawatem J.M. Panu Walewskiemu b'actwiej,
 porzecz'em sam za J.M. Panem Wilkowskim,
 ktorego dopędz' nie mogę, oraz zreflektow-
 wawszy się i samę by'łło poznajęc pręwa-
 4 i tudzie, obróci'em narad do Wisniera
 marza mojej i do Białej, a gdy pod MyŃleni-
 cami stanę'em, odbieram list od J.M. Pana
 Walewskiego, gdzie mi donosi, że listy do mnie
 z Węzier przysły, które ja by' mogę pil-
 ne, abym zlecit odda' je o'wemu do przecz-
 sania i odpisania, piszę więc nieodwó'ownie
 do sekretarza mego, aby całą jaka by' mo-
 że ekspedycję odda' na ręce J.M. Pana Walew-
 skiego. Czynie' zadany i wypełniajęc
 wolę moją sekretarz mojej oddaje wryŃŃ-
 kie listy, aż oto niespodziewana nigdy
 od J.M. P. Piotrowskiego, Chmielowskiego
 i ni'dy żony mojej z przytężonym od
 J.M. P. Grotowskich passem zanalazte ię
 by' na mnie niesreżęliwa i sekre'tiwa

Korrespondencya, już to o jakowychś
czynnościach da mnie przez J.W. Generała
M. i W. Podczaszego Krakowskiego w
Warszawie staraniach, już abyu baka-
musem nie dowierzał i uwodzić się
nie dał ostrzegająca. Nadziagam i ja z
ludźmi moimi pod Biatą nie wiedzą-
cy ani się czego spodziewający, wymsis
explikacyj Raciego J. M. Jana Wilkowskie-
go mi zabratem i w samej niewinności
i prostocie serca mojego wymawiam
bafamusem, Kraju i obywatelów do o-
statniej ruiny przez te wszystkie
uprojektowane roboty przyprowadze-
nie, płonne nadzieje i pomocą od zaga-
niernych Dworów ludzenie się, że już do-
syć tych Duplikowanych namnożyło się
Marzatków i Sessy, po Województwach,
że i tak za niewinne Kowi wylanie, Kra-
ju zniszczenie, ciężki rachunek Bogu
daj będzie potrzeba. Dodatem przeto me-
szereśliwy olej do ognia. Zaraz inszą
szkoleń wzięty myśl o mnie i inną czyn-
ności drogę ku zgubie mojej. Piórą mnie

M. P. C. Walewski, Szembek i Dzierżanowski
 miły dla rozmowienia się i naradzenia,
 wyprowadzają mnie z Białej do Bilska, z
 Łanką do ogrodu Neia Pułkowskiego, idę
 dobrą umysłem zadufany w niewinności
 mojej i do niczego nie czuję się, aż tu
 moi sprowadzają mnie dalej (gdzie już
 gotowi byli zasadzeni ludzie) biorą mnie
 i więżą na stronie cesarskiej jako osła,
 którego zdradę i adherenta nieprzyjaciela
 kiego, prowadzą do obozu M. Pana Dzier-
 żanowskiego pod Czarnym Dunajem
 stojącego, gdzie i moi znajdowali się już,
 zarówno M. X. Łobkowi i Jani, wymu-
 szają i wyciskają na mnie ordynans
 do ludzi moich, aby pod komendą M.
 Pana Walewskiego poszli, biorą w arcus
 i więżą officerów moich, przymuszają
 do przysięgi wojsko, karty na kilkadziesiąt
 tysięcy cyrjey, srebra wszystkie, pieniądze
 i skowypa zabierają. Perswaduje mi wa-
 resnie będącemu M. X. Łobkowi, abym się
 nie alterował, upewnając, iż jakkolwiek
 M. Pan Walewski z wojskiem moim nad,

ciągnie, inkwizycye z wojska tegoż wypro-
wadzą i do grodu dadzą, tak zaważ, że nie
winne przez generalność osądzony je-
stem manifest wraz ze mną zamieszę,
Dopiero in szę generalność robić zaczęła
bo to Sasonia koniecznie mieć chce. Pi-
szę nie już od wszystkich ale odemnie
samego jak mi się podoba przeciwko
generalności prusowskiej na blankie-
cie przez Jm. Pana Walewskiego Jm.
Pana Wolskiego skrytym sposobem
wziętym manifest, przesytają Senie z uda-
niem mnie i oskarżeniem do Prusowa,
jedzie i sam Jm. X. Potycki, me żeby mnie
emundował i broni miał, ale żeby ja,
ko najprędzej z tego zgładzony był swia-
sa, usilnie starać się o Kryzrecht. Pi-
szę i Jm. Podskarbi W. Koronny do Jch.
Moiów w obozie będących, aby się jako naj-
prędzej umieli ze mną, żeby mi ich czyn-
ności i ramyostów mi nie wydał, a tak jęgo
i ich nie zgubił. Powraca niecodwóćnie
Jm. X. Potycki z Kryzrechtu i spotkawszy
się z Jm. Grochowskim pułkownikiem

od regimenta Młłana Dzierżanowskiego, z
 ukontentowaniem i urzeczaniem powiada,
 że wierze z Preszowa od generalności na mnie
 kryzys, abym narazjadr piczonym uprad
 był szpanami, a po godzinie rozstrzelany,
 przybywają i J. M. Poleski Marszałek ra-
 ski, Krokowiński Konsyliarz brzesko-
 lewski i Itoński do inkwizycji i egre-
 suacji, oraz indagacji, gdzie depozyta i sre-
 bra mam delegowani. Nieuczciwymi, ukon-
 sentowania, posunięciach i urzeczania sta-
 je się celem, nie znają żadnej estury, es-
 plikacje moje miejsca nie mają.

Jornat porucznik Młłan Grotowski z offi-
 cerni nieuczinnosć moją, jornali przy-
 wate, złość i zawziętosć zgubić mię ko-
 niecznie usiłujących. Bez żadnej obie-
 sznicy, bez żadnego upominku i podarun-
 ku, bez żadnej prośby, samem tyłko wam-
 szeni miłosierdziem i sprawiedliwością
 przychodzą do mnie z oswiadczeniem, że
 widzą i uznają nieuczinnosć moją przy-
 mnie i dać mi honor i życie swoje sa-
 kryfikowaci ofiarują się, perwadują mi

być Dobrego umysłu i Koko jaśnoocy ro^z
Kazawszy stanąć regimentowi ja Koby
w gotowości i ostrożności przeciw nie
przyjacielowi, podczas Dobrego smu
J. W. W. Pressenberka i Dzierżanowskiego
delegatów i J. M. X^o Solsyka, z Kajdan z
niektórych wierów mnie uwolnwszy, swą
siłwie za Taszę i pomocą sprawiedliwie
go Boga za granicę węgierską do miastecz
ka Białej mnie sprowadzili.

Twojej to naprzód Boże Wszechmogącej
i Miłosiwej z całego serca i duszy jak
mogę najbardziej Dziękuję opatrzonosi
żeś się nie dał nieprzyjacielowi z Kowi
mojej niewinnej cierpieć, że mi tego po
zwalaś zycia i czasu, iż nie tylko pra
wość moją odkrył i jawną uził, ale
też co ze złem i z zgubą jest ojczy
zny, na widok pokarać mogę. Że na
Koniec tej mi jeszcze dozwalaś, toda
jesz sposobności, abym zarabiał i za
sługował na Taszę swoją przez sre
re i prawdziwe wiary, twój się aż
do ostatniej kropli krwi wylania b^o

mienie, przez patrystyczne przy ojętych,
nie i jej swobodach obstawanie i zastę-
powanie.

Zastanow się tu Przeświesny Narodzie pol-
ski. Wejrzyj w to wryszko wostropnym
wzrędku okiem Przeracny Stanie rycer-
ski, czyliż może gdzie i na jakim sądzie
większa praktykował się niestępnou
i zawiastou! Jako pisze i ferował Kry-
minalne Dekreta i Kryzrechty, a nie sku-
chac słowy ani jej przyporwai, ani wy-
prowadzić inkwizycyi, ani się dobrze wy-
wiedzieć. Nie jeste to ostatniej sumienia
lekkości, nie jeste to osobliwszy dowód
sureręj i jedynij przywasty i zajątkou,
nie jeste to niestęchanij wpolnej Re-
plij surowego i tyrauskiego absolutyżmu
dowód? Nie byj ferre stuchany, a już
byj potępionym, nie jeste to ostatnia
nieczereśliwość? Wielka Przeków naręch
przerornou w ostroinyel notawach i ob-
warowanjach swoich, dołżyje tego nie za-
miedbata. Neminem captivabimus nisi
jure victum, lewar kiedy o to najwięcej

waleryjny i gimieny; prerogatywy na-
sre zuchwała przemoc i prepotencya
szereze okolo dobra pospolitego pra-
cujacych, zyciu swoje przy wierze i wol-
nosci korzacych, nie już wprzód prawem
Kowinkowai, ale jerrze ani stuchanych
i przyporzawnych, na bardzo słabych
fundamentach chwytai, godnymii smier-
ci sądzi i potępiaci, z honorem, czei i sub-
stancyi ogatacaci i wyznawci, za rzecz
na sobie awyższą i wolną. Wery mitem
krośką captikacyą niewinności mojej
względem J.M.C. Grabowskich, czyms
tu i Donga.

Skuch sytko kardy roztropnie zapatrzy
się, czyli przez ten postępek i korrespon-
dencyą J.M.C. Podrasnego Krakowskiego,
Piotrowskiego, Chmielewskiego i innych
(jeżeli jest prawdziwa) o zdawę i bez-
prawności jaką przekonany być mogą?
Wzywam tych sąnych naprzód Schmittów
o których przejęte są listy i o barwęgę,
Dne a prawdziwe przez miłość Boga dopre-
stam się zernanie; jeżeli o jakowe przez

nich do kogo dla uszczepienia mnie
 starał się udawania. Wzywam i samych
 M. M. l. Generała Wielkopolskiego, M. l.
 P. Podskarżego Krakowskiego i Grabowskich,
 jeżeli sam przez siebie lub przez kogo
 uszykut do nich prosi? Wzywam i samych
 wojsk nieprzyjacielskich Kommandantów,
 Sów, czyli jakic z nimi miewałem kor,
 respondencye lub Konfederacyi szko,
 Drze, lub pomodź mnie mogąc? Nie,
 chaj najniejszej od Boga sprawiedzi,
 wego w miereim nie odbieram łaski,
 Hogo stawienia, miłosierdzia, jere,
 tim nie już uszykutem i skutkiem,
 ale nawet chciq odstąpić lub odstę,
 pic i zdradzić chciat Konfederacyę.
 Skauq w szrysey i prawdę zerkają, wszak
 w szrysey iją. Skauq nawet i zona mo,
 ja, samq odwieść się gotowa przysięgq,
 że nie byłko nie pisata, ale nawet o
 tem nie myslita. Skauq Ci Ich Mość, Kto,
 ry przez cały brak przay mnie byli,
 w szelkie widzieli i pisali Korrespon,
 dencye i listy, jeżeli co podejrzanego i

Stego we mnie widzieli. Czyli się to z rozu-
mem zgodzić może, żebym miał prowa-
dzać i Komunikować listów i Konwencyj
Doneyj, gdybym wiedział lub spodziewał
się być je podejrzany. Czyliż interesem
tego interesu nie miałbym sposobu
traktowania i do skutku przyprowa-
dzenia drogami? Niech zważą każdy, niech
oraz pomiarstkuje zaistną zawziętość i usil-
ne na zgubę moją następowanie, które
mu nie są jessure konie. Lubo za oczy-
wistą prawie Wzajemności boskiej
sporyczną uwolnionym, żywym i orato-
rycznym w zagranicznym kraj dostatek się
i osobliwą zachowywaniem spokojności
żadnego przeciw i tam dla siebie zna-
leś nie mogłem odpozytku i żadnego
bezpieczeństwa, dorogata i prześladowa
mnie nieprzesłannic nieukojona zają-
tość. Zjedzia J.M.C. Pressenberg po trzy
kroć do Piasz, czego utnowanej do konse-
kucji a mnie zgubić, co kiedy się nie u-
daje, wchodzi z sobą w radę J.M.C. Dzień
zanowski, Walewski, Pressenberg i J.M.C.

mu, Gierzyzna radnego uszczesliwienia, za
 Twoj pomocy przypisać i przyznać, za
 Twoj też wdzierności miłi nie może
 i nie powinna. Mijam najpierwsze i
 początkowe roboty, z Klarysk. berstk.,
 Seczyck. (sta zaradzenia się i przywał
 kilku osób) Serazniejsza nieszczęśli-
 wości i Serazniejsza awantury stworzonym
 są owocem, bo se jawniej już pozna-
 ne być się zdają i przez samych Dys-
 ydentów głoszone i wydawane bywają.
 Co więc proszę umie, prosi umie i za
 umie się dziako, to dobrym umysłem
 odkryć mogą i niejako już namieritem.
 Wiadomo to prawie każdemu, że praw-
 dziwym tych Panów bytem instrumen-
 tem, wnoszą tedy Karidy sobie i spwa-
 wiedawie spodziewać się może, że
 miłi naszym Komunikowane
 arcana. Te gdy porzucisz i ma-
 nifestować przed Tobą Prześwienny
 Młodzie obowiązanym przed tym bytem,
 Seraz nie jest przysięga Jalszym na-
 im już obowiązkiem, bo pbowny i zmy-

ślony skutek sekretności gubi opery i
i dlatego niecierpiąc, rozciągania się
jest przyrzeczą. Lata króć wazy przez
tych Panów o pomocy już w wojsku,
już w pieniądzech od zagranicznych
Najjasniejszych Dworów wiedeńskiego
Francuskiego, Berlinskiego, Drezdeń-
skiego i Turcy Otomańskiej, to przez
listy, to przez kuryerów, to przez posłów
i sekretarzy zawsze zmyślonych i fał-
szywych upewniony bytem i Trześwie-
tny Karol upewnieniem: że Najjasniejszy
Książę Mł. Kurlandzki, do Kommander-
wania narodowym z saskiem przyto-
żnie wojskiem, pod protektatem nalezia-
cego Królestwa od Książąt Kurlandzkich w
potrzebach jej wojska. że pieniądze
od Dworów francuskiego i Drezdeńskiego
pewnie mieć będąceny, że wszystko na
fundamencie i z wiadomością nam sprzy-
jających potencji czynimy. że Turcy
za dania nam pomocy w Kraj ciągną
i zbierają się. Tyle innych obłudnych
osławiających głosem. Jakaż prowa tego wazy

skiego zhusiek? Gdzie se wojska? Gdzie
 se pieńiadrze? Gdzie se przyna jurniej pa-
 bliczne Dworów deklaracye? Czas nie-
 mały upłynął, Kraj i obywateli smisere,
 iii, smug, tytko Karmilci i Tuzreni nadie-
 ja. Świadkiem sych worystkich berstka,
 sernyk operacyj list zamego JM. Pod-
 skarbiego do JM. Marszałka Nadwornego
 z Drezna pisany, świadkiem i oswiece-
 niem sta narodu postpek JM. Pana Kos-
 szkowskiego, świadkiem list JM. Pana Lo-
 sockiego do JM. Podskarbiego, świadkiem
 nieswergilności, ruina i spustoznienie,
 świadkiem na koniec następiłone w Kraj
 i w sarquione rządu i podziaty. Miecz ni-
 się tu wyverie godzi, że gdy jenerale bytem
 w tej sposobności i stanie sturzenia ojery,
 znie wywany i perswadowany listownie
 bytem od JM. Mostowskiego Wojewody Ma-
 zowieckiego, abym od JM. Biskupa Ka-
 nienieckiego i Podskarbiego był daleki
 i zupełnie nieczemu nie dawał wiary,
 bo ci panowie nie sta swobod narodo-
 wych i Wzory sw. okazywali się i stara-

nie czynili, ale szerególnie przywłaszczają i u-
biegają uwiedzeni, familie swoje i siebie
akredytować i wygórować chcą, z wy-
wstąpieniem szlachty i wszystkich
Kraju. Wszak jest ten list w rękach Sych-
ów panów, ale u mnie w pamięci żywa
Dzie są teraz jego skutki. Nie wchodzi
w to, co ci panowie mieli i upatryli
do siebie. Jakie wywołania były z
J.M. Biskupem w Szopkach z J.M. Pod-
starbim w Młodziejewiczu o formowanie
Zwrotu i projektów dla Kraju i obywateli
niebezpiecznych! jak z podziwieniem
Du zagranicznego nieprzyzwyczajenia
wali się! Z owoców jednakoż i wiadomych
robot, mówię to szumnie i bezpiecznie
możę, że jako wszystkie panów Sych-
ów ostentacyjne próżne i ptonne były, tak
ku zgubie Kraju, ku zniszczeniu obywa-
telów były. Domowe także ich rozrzędy-
nia, coż prosię zuchę? Odo absolutne
sobie przywłaszczanie po Wojewodzie,
Swach, Kieślwach i Ziemiach Marza-
ków stanowiąc, a gdy się Ci nie podobą

li, inny. Na większego ucieszenia, a
 mienia. Wse słowa i odpowiedzi mi
 Pana: Miec Marzatków z Województwa
 i Liceni po Diesięciu będzie, aby się był
 Ko bili, a jak generalność następi do od
 woli naszej Dependować będzie, którego
 chceci utrzymać. Co dawane ordynanse
 i pobudrania do zabowania dóbr osób so
 bie nieprzyjanych, do znoszenia i za
 bierania Kommand, do samego na życie
 niewinnych występowań następowania
 znacryty? Co sessye i nierzody potém
 z sobą, co opisywania się i udawania, co
 za fomentowania siebie i czynności
 w generalności formując się przez ka
 drenia, kompletny zrywac unifikowania,
 inasra generalność po swęj woli ustano
 wie starania się znacryty? Jeżeli
 nie sposobu do zreignowania Kraju, do
 występienia stanu rycerskiego ku Mie
 rze iw. i wolności zawsze gorliwego, do
 niewinnego krwi wylewania, do zniszcze
 nia i w niwecz obrócenia obywatelów,
 do przesładowania chociażby najlepiej

dyerzących Dobra porządku. Feretix to
nie są oerywiste dowody, przywat, ambicje
i absolutyzm? Feretix to nie są oerywi-
ste pobudki całemu narodowi do jednych
niechęci i niezadowolania? I Ktoż tego
wszystkiego wszystkie napamiętać i
wyliczyć? Doskonale będzie mógł. Dow-
dy? Kto opisać potrafi nieszczęścia i
uciemiśnienia, ruiny i zgubę Królestwa, oby-
watelów i wojska dla obrony Maryjki
i ojerzany sakryfikujących się, przez
prześladowanie, ambicję, przywat, abso-
lutyzm i zły polityczny wszystkie
Też. Młociów umie koniecznie zgubić
i z tego świata zgładzić usiłujących,
przeciwko którym solenne manife-
stują się. Następnie, którzy niewinnie
Kraju na umie impoštury, którzy
niepraktykowane zadawali mi niego,
dziwosni, niechaj się teraz sami przed
całym narodem wstydzą; niechaj się te-
raz ich wydadzą, Dzieła i posępniki. Ktoż
jest autorem uniwersalów i Dekretów
przeciwko J.M.W. Sułewskiemu jako zdrajcy

com i nieprzyjańcom ojerzyny wydanych,
roziewania ouych i po grodach oblatowanie,
kredytsu między obywatelami psucia, do
znoszenia krapania i czeknowania ich ordy,
nansów wydawania (który przeciw tak wier,
nie przywiązanie i arardownie Na Dobra
pospolitego pracowali, jeden z nich życie
potoczył, drugi w niewoli zostaje, trzeci
do Lycheras J.W. Łomżyński, nieskazitelnie,
niesfalygowanie i przykładowie pracuje)
jeżeli nie J.W. Biskup Kamieniecki, Pod,
skarbi i jedno na ten czas z nimi trzy,
mający w Lubutkowie Marszałków sre,
scin? Ktoż jest przychylny do mi z nie,
małe przykrości wspomnieć i wyznać
przychodni, iż sam tego instrumentem
byłem) J.O. Xcia Jerzego Marcina Lubomir,
skiego Marszałka z Województwa Krakow,
skiego wprzód obranego, już do Dworów
wiedeńskiego i francuskiego szpetne o,
piszowania i niegodziwe udawania, już
manifestami skatowania, obywatelów
do protestacyi animowania i przymusza,
nia, uniwersałów przeciwko niemu wyda,

wania, w narodzie dyskredytowanie, w
granicach i w kraju węgierskim obciążania
tych, którzyby mu szkodzić mogli przez
najmowania i korumpowania, wszel-
kich sposobów do powzięcia i pogrzebie-
nia go, wycia i wruszenia, do zabrania
obozu jego i J.M. Parysa Ordynansów mi-
dawania i pobudzania, na życie, honor i
substancję jego następowania, z marszał-
kowskiego urzędu przez moc rzucania
i na to miejsce innych stanowienia? Fe-
zieli nie Ci Panowie, jeżeli nie złączeni z
nimi J.M. N. Marszałkowie Zabutkowscy.
Musiałem przysięgłszy na ów czas na o-
bowiazek regimentarski paryserować ich
ordynansom, ile gdy do tego innych mia-
łem pobudki i namowy. Zabratem naprzód
J.M. Bojarskiego kornistrza z ludźmi
kilkudziesiąt i wybranymi z sandomir-
skiego za ordynansem J.M. Parysa podał-
mi. Zabratem obóz pod Grabiem będący z lu-
dźmi, amunicją, armatami, smigownicą,
mi i różnego gatunku strzelbą, mundura-
mi, ekwipażem i całym porządkiem. Zabratem

karsze, papiery i blankietów kilka resztek se-
 gożi Nica Delli podpisanych i to D. M. P. P.
 Marrałkom Gabułowskim oddaniem. Zbiera-
 tem i zbierać karatem wreszcie ludzi i wy-
 wirze jego. A lubo (gdyż ja poruczył głębiej
 w kraju i do W. S. K. K.) wyprostowy tenie K. K.
 się, dał dowody patryotycznych sentymen-
 tów i prawości swojej, a czynami swymi
 przeciwnie konwinował. zdania już to
 z nieprzyjacielem się bijąc, już D. M. Pana
 Radziwińskiego z obłąkiem uważając
 jako sam tegoż D. M. Pana Radziwińskiego
 opiewa manifest, przeciw i tak znosić
 go, bijącemu się nie dopomagac, chwycić
 samego i na życie ścigać karano. Iwin-
 niem tego zabrane ludzi kilkunastu
 przy W. S. K. K. będących, przez Robnis-
 trów D. M. Marrałków Gabułowskich,
 świadkiem odstąpienie pod Arszowem,
 rozporządzenia pod Arszowem przyzwy-
 na, świadkiem przesładowanie, zabiera-
 nie i zabijanie ludzi przez W. Wysockie-
 go pod Wietkomykami i w Lidlach, świad-
 kiem na koniec mówięcemu mi i wyru-

sądzę o niesukkurrowanie i posilków niedo-
mie, Dana rezolucya: niechajcie jak najprz.
Dyż regimie. Chociażby i tak było lubo więcej
prelelnie konwinkowai Xcia Młk nie można
coż prosić ci winni ludzie, którzy przez
rem sercem i dobrym umysłem za wiary
i ożeryną z nieprzyjacielem potykają
się, przez prywaty i sisyse poginęli? Co
winien kraj i ożeryna? Co winni obywa-
tele dtem więcej nieszczęśliwi i cierpiący,
im większe ich Młków kalargi i aubrye?
Im bardziej na pogrzebienie się, natężona
wrajenunie zawziętość. Ktoż przyczyną
odebranę i unnie kommendy przeszedł
nad 3 m. ludzi i tyła Mł. Franciszkiemu
oddania? Kto skazywał tyłcie ludzi ubra-
ty i rozsytki. Postreżto batammetwa i o,
bawęto się zaraz wojsko komputowe jako
i noworacizine, a widze się być przez
szerególne podstępny wyjętem z pod Kommen-
dy moją, wbrew nasyceniem styżreć się dabo-
nie się lic' nie będzie i że się nim Krugo Jch,
Młk' lawic' nie będą, świadkiem tego poty-
żka, albo raczej dobrowolne poddanie się

pod Dobrą, codziennie Dererze. Świadkiem odje-
 szej wojska Komputowego w partyę ukraiń-
 ską za ordynansami Kommissyi. Kto teraz
 tak wielką nagrodzić potrafi szkodę? Kto
 da sposób przyjsia do tej moey i pory, aby
 odzyskać i znown pod kommandę przyjął
 też wojska? Kto nagrodzi zabitych w ten
 czas armad szpitalnych, wozów powoźstnych
 kitchenskie z amunicyami warnie poginiętych,
 pułkowników 3 przerecznie zrekrutowanych
 i oporzędzonych utraczonych? Skutki to nie,
 szersze i niepowetowane porzywady i am-
 bitu J. W. Biskupa kamienieckiego, tudzież
 szeregonych generalnie innych Koronnych
 i W. X. Lid. Marzalków.

Jako też Wojewody Brzeskiego Lilewskiego,
 Pasa Starosty Kiotowskiego i przybranego
 bezprawnie za sekretarza W. Ignacego Bo-
 husza, po śmierci Augusta III Awla na-
 szego przez Konfederacyę W. X. K. i sejm
 convocacyjny o fabrykacyę aktów pu-
 blicznych skonfirmowanego i za infa-
 mizę publikowanego. A Ktoż to był przy-
 czynę nie brzymania się i rozważenia się

ze mną i J.W.M. Puławskimi? Gdyż mi w
Liswie oddali Semwa J.W. Parowi i innym
Marszałkom regimentów kawalerji Dwa
pieszy jeden, pułków Morzyckiego i Bi-
laka Dwa, znaków pancernych cztery
i innego skonfederowanego wojska do ty-
sicy Dwóch, armat spiriowych sztuk
12 z wreszkiem oporzędzeniem i zaprze-
żeniem. Kto przyrzyna ordynansów
W. Szycowi dawania, aby mi odstęp
Dwa wozy porzostne i ludzi Kitkunaska
z milicyi Kcia Radziwiła innie oddanej,
gwaltownie wziął i podstępnie? Kto na-
stye perswaryj i obligacyi nasrój i in-
nych Dobrze zyerliwych (aby się nie roz-
tęrać) nieuwierania? Kto nakoniec stra-
dy tak wiele i pięknego ludu, armat, bro-
ni, amunicyi i wszyskiego jest okła-
rzył? że po niedziel ledwie Dwóch prze-
ciągnąć nie wystrzeżony ani nawet nie
przyjaciela nie widząc, Dowiedziawry się
tylko o będącym o mil Dwie wojska nie
przyjacielskiem, zaraz wojska jedne od-
stąpiły, Dougie na tęp nieprzyjacielowi

zostawili, a sami za granicę poszli i schwy-
 wali się? Kto mówił o sak nieodziałowanej
 Krzywdy i szkody przyczynę? jeżeli nie
 J.W. Wojewoła Brzeski Lilewski i inni?
 jeżeli nie ich przywsta, ambit i radupa,
 nie sobie. Stawa na celu niecierka Kon-
 federacya przez umyślnie J.W. Paca podda-
 nie się, recessu berwskiego i szkawa,
 Dnego ucywienie do legoi i dalkowego i
 J.O. Xcia Radziwiła i innych sollietowa,
 nie i namawianie. Ktoż nadzwyczajnie
 pułkownikowskiim patentem ucywić J.W.
 X^o Sollietka? jeżeli nie J.W. Pac.

Kto był przyczyną ucywienia przez le-
 goi J.W. X^o Sollietka bezwzględnie na cha-
 rakter kapitański (pod imieniem już
 Olszewskiego, już Kuskowskiego pułko-
 wników) po Kraju rabunków, exorbi-
 tancyj, sławie spuszczenia, rzepickie,
 rzów odbijania, rzoi zabierania, Kontry-
 bucji nakazywania i wybierania, oby-
 watełom niemiężania, zamiast w Wojewoła
 swoj Stockie isia? jeżeli nie J.W. Marszał-
 kowsko nadwornu Koranni, Dzierżanowski

Walewski i inni mimo do Pana jemuś husse,
rów molestujący i skłaniający. Kto okazyje
M. Jaklińskiego Kasztelana oświęcimskiego
wzięcia, koni i inwentarza odcemu zabra-
nia? Kto do tego ordynansu J. M. Tana Krawcow
skiemu Dawat i podpisywał? jeżeli nie J. M. W.
Podskarbi W. i Marszałek Nadworny Krow-
ni.

A co? Dopiero mówić: Kto sam piwnice i se-
pety po okywałkach w Krakowie odbijał
i kupał? Do skarbców jako do: w Piętkowej
Kasie Dotywał się? onci z krzesem zabie-
wał i rabował? nim dźwilił się? jeżeli nie
J. Dzierżanowski. Kto nieuczony krowi
tyran i absolut? Kto rabojca bez wstet-
kiej przyrzęcy, inkwizycyi, Delireu i
samij nawet spowiedzi, we trzech godzi-
nach s. p. J. M. Mikolaja Kossakowskiego?
Ktorego krew niewinna z podłogi stara
być nie może. Kto insygnatorem na śmiesz-
sędzią, oraz i exekutorem J. Stanisława
Kuchiego Lowrego bydgoskiego? Kto im-
nych tak wielu przyrzęcy śmierci spraw-
ca? jeżeli nie J. Dzierżanowski. Kto wpa-

nosi mojej urwypator i przywłaszczy,
 ciel, gósz satyrówych ku stawie swej kom-
 poytor, w rzezy samej za granicą tył,
 Kto niedzęy i niewskęjny? jereki nie N. Dzier-
 żanowski. Kto potacow w Kolbunrowej
 Dupierca, Kto Drzewo Krzyża Lu. odzierca,
 religii poniewierca? jereki nie Kommen,
 Da, jereki nie godny siostrzeniec N. Dzier-
 żanowski. Kto seraz N. Dzierżanowski,
 go, wielkiego sprawiedliwości mitosimka,
 wiary zelanta, ojczyzny i wolności obroń-
 ce walczył, niedawno Książek przeciwko wie-
 rze i nieśmiertelności Duszy autora, se-
 raz nawet przeciwko Bogu i Matce N. J. i
 świętej bliźniarce, wywołanego w A-
 meryce, Francyi, Hiszpanii, oszusta i
 zdrajcę.

Kto uniwersaly i odynanse. Województwa
 i obywatelów uciesniękajęce wydawał?
 Kto wybrane z nich kontraktujące na ban-
 kiety, bale, swawole, rozpusty, stroje wy-
 waki obracał? nie Dobrego z nich sta ojczy-
 zny nie uciesnił? jereki nie ci i Książek
 tak gotowi za granicą Marszałkowie i

zastępcy.

Kto obywatelów i ziemian w arest brał i
w nim trzywał, do rekoquicy i akcyssów
przymuszał? jeżeli nie ci: Tchilloń w
Gabulkowie? jeżeli nie osobliwiej J.W. Po,
Socki Marszałek ruskii J.W. Podstolego.

Koronnego, Podkomorzego Lwowskiego i
innych Obywatelów, Dysyngwowanych
w Gierzynie meżów w Łódowej Wierwi.

Kto przychył pod Kryszyau polem tak
wielu trupem potroził ludzi i oficerów,
innych w niewolę zabranych, armat 2 straco-
nych, jeżeli nie J.W. Polocki? przez odłączenie
się i oddalenie, ani na kłótnie wrzwanie
niepowrócenie się i niezachowanie ostrożności,
a potem niby gorliwie obowiązku swego do
pełniający solennego przeciwno mnie
manifestu autor

Kto moją rekę, kwity i oryginał zmy-
ślał, podatki i moje własne nawet pieniądze,
Dze, bron, sukna, przestało na potkorakroć
sto tysięcy (jako osobuym w czasie potkory
registrem) odebrał? jeżeli nie N. Morzkow-
ski Szewca Wielniński i Marszałek. Kto hus,

sarów moich z tronią i Koniemi zabrał,
ich za ordynansami wyprawiał, potowu
na porców potracat? jeżeli nie N. Wie
luiski?

Kto jak wiele skhodliwych Ojczyźnie i dobra
pospolitemu podstępów, robot i intryg (Kto
re w czasie jaśniejszej i obszernej pollarzą się
i wydadzą) czynił? jeżeli nie ci? Ich Mość
przemoc mający. Koniowi tak wiele woj,
czyżnie tego i niecierpienia przyczyni po
szereba? wszystkim zapewne i niezawo
Dnie, wyrzonił su Ich Mościom, tak
strasznie, tak zawzięcie, tak podstępnie,
na honor, substancję i samo nawet ży
cie moje następującym.

Niechaj się już tedy najmniejszego nikomu
nie czynią podziwienia te na mnie prakty
ki i wykonane przypady, niechaj Kaidemu
jawnie i wiadome będą prawdziwe prze
śladowania i gubienia mnie przyczyny.

Smierci moja potrzebna była N. Bisku
powi Kamienieckiemu, aby na przywa
dach i jedynych batarnektach zasiedzone
roboty jego, a zawsze niestateczne, tak

nie zostały. Śmierć moja ambitowi i ma-
ximom jego potrzebna, aby nikł żadnego
wojownika i u obywateli nie miał kredy-
tu, żadnej władzy i wagi, Sytko przy nim
i przez niego.

Śmierć moja potrzebna była J.W. Podskar-
biemu, jakowe moje przez swoje intrygi
zyskiwacemu suplementa, aby tych wy-
datków na mnie i wojsko moje stworzył.

Śmierć moja potrzebna była J.W. Mar-
szalkom Lubutowskiemu, z Województw i
Komor podatków i prowenta Ryplickiej od-
bierającym i na swoje obracającym po-
szrechy i wygody, aby te capensa na
mnie być erogowane podatkami.

Nie daj przecie i nie dopuść Bogu spra-
wiedliwy, abym z krawaniem zastugami
moimi przez złość przyćmieniemi i ży-
cie tracił. Nie dopuść aby z dokonie-
niem tegoż życia mego, wszyskie krew-
dy i szkody publiczne zapieczętowane
były. Nie dopuść, abym ja niewinny przez
tak wielu winnych (jakom tu wyraził po-
słem więcej otwarciej wyjawisz) był zgubiony

i za ich odpowiednia przestępstwa i wzy-
 nosci. Na mi się już nie zda J.W. Biskupowi
 głosić, żeby mi miał co dać z wszystkich od
 Dworu francuskiego 10m. ludów. Na
 mi się nie zda J.W. Podskarbiemu rozsiewać
 i udawać, że na dywizję moją wielkie
 podejmował expensa, że mi się wspierał,
 że mi pieniądze dawał, do utwierdzenia ce-
 go, wiele by im były pomocy blańskie
 odenumie wynuszone. Wyznam ja sam
 i pokarę, że oprócz broni starej na kawa-
 leryę garnizonów 20, piechoty Karabi-
 now 30, szwejków, butów, kamasiów
 par kilkanaście i bębna, co mi się odnadwo-
 nej pozostało milicji, nie więcej pieniędzy
 i srebrna mi wziętem. Dowiodę i owszem,
 że dane przerwemnie 37 200 złotych polskich
 na broni i mundury do tych czas w ręku
 jego zostają, że przestane do Bilska 5 m
 złotych polskich na sukna przez J.W. Klu-
 dowskiego z przyczyną J.W. Podskarbiego
 szynsty. Na mi się nie zda J.W. Marszałkom
 Gabułowskim i innym, ucieszenia, po-
 datków i powentów wybierania za mnie

składać, lub wydatki ich na wojsko moje re-
gestrować, bo ja dowiodę tego, że nie byłko
od Tch. Moitw nic mi wziętem i żadnego utrac-
cia mi miatem, ale jeszcze broni tak sa od M.
Sodsharbiego, jako innij tak wiele amunicji,
armaty, sukna, mundury i inne różne po-
trebne rzeczy przerecznie kupione i spo-
raadzone, z Przeszowa, Barzowa, Gabulowa
na dyspozycyę generalności są mi zabra-
ne. Kiedy Kiedy Kolwitek w posród ojczyzny
i dam z siebie te rachunki i explikacyę,
których umie Tch. Moitw / aby się temu le-
pij przywata i sztuki ich udaty i utajy
nie słuchając o śmierć Koniecznie umie
przyprawić chcieli. Pokazę co wybrałem
z prowentów Rypłtyj, pokazę i to na co je
obróciłem, siła rekrutowałem wojska, siła
go strzymałem, siła broni, amunicji, sic,
Nieu Kupowałem. Dowiodę, że oprócz wy-
branych prowentów publicznych, z mo-
jy własności, już to co od Kaskawych or-
driców może gratiso miatem, już to co
z zarodem życia mego z nieprzyjacielem
zyskałem / wszak ktoś miś od tego sprac,

wiedliwie odsądzić może) na kilka kroci
 stopyrasyi fortelem i wydatem. Stanęć
 i odpowiedzieć ojerzynie będą i ich mowę
 powinni, na to takkolwiek obrócić się
 potory. Będzie musiał i M. Dzierżanow
 sibi za N. Kossowskiego odpowiedzieć,
 który przez ten dwa za ordynansami
 mymi podalki wybierając, przez siebie
 go gwałtownie zgubiony i adnych nie
 adał mi rachunków. Będę powinni
 wszyscy sprawić się za te wszyskie,
 które przez ich emulacye i przywady
 ojerzyna ponosi zamieszania, uciemię-
 żenia, zatarci i nieszczęścia. Ja jako
 szczeni i prawdziwą przez każdego i o
 koberności wszyskie otwieram i wyra-
 diam, tak jeżeli mi Bóg sprawiedliwy
 dalszego pozwoli życia, a zawziętych
 złości i przywada wyruci mnie z niego
 nie będzie mogła, dowodami i iustwami
 zycyoni prawnie wszysko dowiedzieć
 i protować, niewinność moją odkryć,
 dekretu i kryszcedu niestuszności
 i niewarności okarać, ofiaruję się. Ostrze-

gam sobie tylko wreszcie rejestra, doku²
mentu, listy i papiery moje jakkolwiek
tak przemiennie M. Morzkowskiemu zosta-
wione, jako i ode mnie i sekretarzy moich
przez Ich Miów zabrane i miane, z któ-
rych jednemi niewinnoś, drugimi zawis-
sosi przeciwnych, innymi prawoś i bezin-
teresowanie moji wiernego stuzenia mego
Ozerynie okazywać będz. Ostrezgam całoś
substancji, honoru i zycia mojego. Ostre-
gam dochodzenie sum tak w gotowienie
jako i w kartach, przez M. C. Morzkowski-
go, Walewskiego, Dzierżnowskiego i M. X.
Łobłyka ode mnie i od innych zabranych,
sudzisz rzeczy i uobitoś moich od ka-
dego odzyskanie. Ostrezgam przyzrynie-
nie i captikowanie jasnijesz rzeczy
niektórych i punktów manifestu ke-
go wytworzenie.

Wiekam się do prawa i sprawiedliwo-
ści względów. Oświadczam się przed Bo-
giem w Trójcy św. jedynym, Kłóremu pro-
pryziąstem. Oświadczam się i przed
Przedwietnym narodem, że jako dobrego

Katolika prawego i cnego obywatela zdołi,
 w tych i po tych prokalktykowanych na
 mnie niecierześciach, obowiązki moje
 szczerze wypełniać, Ojczyźnie wiernie
 służyć, Miros, Wolność, Prawa i Swobody
 narodowe aż do ostatniej Kropli Krwi
 wylecia, chować, zastępować i bro-
 nić będę.

Który si manifest mój i zolenną pro-
 szącą dla wryszekich swiadomienia,
 doskonałego roztrząśnienia i wznamia
 do autentycznych Koronnych Aktów
 podając, ręką owie własną podpisuję.

Jożef na Bierzynie Bierzyński
 Podsioli Nowogrodzki, Marszałek
 Województwa Siewadzkiego
 Peripid Komornicki

Lectum per Janiszewski

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is extremely faint and illegible.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is extremely faint and illegible.

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is extremely faint and illegible.

Najazd gwałtowny
 na Dom IMC Panastwa Romarowskiich
 Matronkow, Starostow Nowosiolskich i.
 13 Februarii ¹⁷⁷¹ w Nowym Siedle popełniony.

IMC Pan Starosta Bełski zosta-
 jący w sąsiedztwie z IMC Panstwem
 Starostwem Nowosiolskim, często dom
 ten (ile sta wyszyskich otwarły) w przy-
 tomności przyjaciół swoich odwiedzał,
 którego w porządkach bytność nie wię-
 ciej niedeterminowata, jak bytko przy-
 jacieli i zarytosi sąsiedzkę. Lecz gdy ten
 że IMC Pan Starosta Bełski oświadczył
 swoje sta córki IMC Panstwa Starostwa
 zupełnie do dożywalniej przyjaźni ser-
 ce, IMC Panstwa Starostwa (nie zdając się
 rzeczy porycerw czynić) proponowali
 IMC Panu Starostie Bełskiemu, ażeby my-
 śli bych ile mających waga, powierzył
 rodzicom swoim IMC Panstwu Wajewo-
 dzu Kijawskiem, który gdy się składał,
 że we wszystkim winien jest postuszeń-
 stwo rodzicom swoim, jednę bytko waga
 postanowienia swojego na własną w-
 dając osobę, IMC P. S. Swo Nowosiedzy

więcej niż przez półroka takowe wie-
kali uskutkowanie, Dając czas do ku-
pełnej odmiany i dostatecznego rozpa-
szenia się. Lecz gdy żadne przedwiał-
czenia, odmówienia i reflexy nie wy-
niły wstrętu Jm. Pana Staroście bełz-
kiemu, wstrętem tem większe wymagały się
i wkrasły nalegania i prośby, któ-
rym senera Jm. Pana Staroście bełz-
kiego skasaczość nie Dowołała Dal-
szą zwłokę, nastawili się Jm. P. O. Nawo-
siedzkiej przystąpić tylko do deklaracyi
córki swojej tym myśleniem, aby zreflek-
sowaniu się i uwagi jak sta Jm. Pana Sta-
roście bełzkiego, jako tch i jego przysięgi
matrionki czas porozdat. Tedy w prze-
ciągu czasu tch same srawaty nalegania
dopominające się matrzewskich ślubów
wprzód poprzedziły naręczy, po któ-
rych dopiero w niedziel kilka za wy-
daniem od Jm. Nijdra Oficyata in dalkem
w przytomności wtarnego parochia
z wszelką przyzwolossiz rozdat ślub
Dopelniony. Takowe dokonanie Jm. P. O.
Starostwa Nawosiedzkiej chieci opisanie
Jm. P. O. Wojewodźstwa Nijowskim, o,

świadczając im te nierównie w ni-
 cym i w równości kachowane słuby,
 ale J.M. Pan Starosta Bełski uprosił
 rodzinę swoją o utrzymanie do
 Kroskiego czasu sekredu, biorąc na się
 nie obowiązki za upatrzeniem spoko-
 busii o Krycia i zupełnego zaspoko-
 jenia.

W czasie niedzieli kilka, gdy się J.M. P. O.
 Województwo dowiadując, formując stra-
 żą gminną wysyłał się prosił i koniusze-
 go, jakoby od J.M. Pana Starosty Bełskiego
 go byt ordynowany po zgonie jego, Kłose-
 mu gdy Starosta Nowosiedzki od powie-
 dział, że za wiadomością od J.M. P. O. Wo-
 jewództwa odebrana, sam w domu przy-
 wierze, uformowana a niez odkryta
 zwikła planka, do Kłosej przywiedzenia
 brs cały pisze swą ręką J.M. Pan Woje-
 woda Kijowski do J.M. Pana Starosty
 Nowosiedzkiego, zapraszając go z całą
 rodziną na dni ostatnie zapust,
 na Kłose J.M. Pan Starosta Nowosiedzki,
 ki wyjeżdżając wystał wprzód dwa,
 rżanina swego sta ujęcia i zamówie-
 nia stancyi w Kryszynopolu, Cez. gdy

senie powracając już w drodze zrywał
piana swego i orewizyi siesty do samej
Kosuli (szukając jakowychś listów)
uczynił relacyę, Sknięty Sakowem nie
praktykowanem obejściem się i nad
zwyczajną w Kraju nieładnością, wro-
cił się do Starostwa swego o półtorej
mili do Lwowa Litewskiego, ileż się żołą
swoją w terminie porożnienia staba
zostawił.

Druhiego dnia w Dzień popielcu same-
go o godzinie 10^{1/2} w nocy stał się su-
nnik i najazd na własny dom J. M. P.
Starostwa Nowowidelskich, która w
szeregłości Kardecum obywateli
było prawami ubezpieczony, pomimo
wzrokli ludzkości i Boga przykazania
niepraktykowane i bezbożne a równo-
stann obalające pomysł gwetły i na-
jardy, jakoi więcej potkorała ludu
zbrojnego pod katem niestusnie
i fałszywie wziętym niży wojska ro-
syjskiego dom cały obdożywszy kil-
kunastu w strój niezwykajny przy-
branych i swarcie czerwiktem odmiennie-
nie mając, wpadli do pokoju, i do się

Drzewych przy stoliku J.M. C. Starostwa No-
 wowitskich i ich córki Starostiny bętkiej
 kulmi ognia Dali (czego świadkiem jest
 wizya grodowa kule w scianach znajdu-
 jącej) Cossaków i hajduków po ten czas stół
 zastawiających bic i rozpraszać zaczęli.
 Do dobiegającego się J.M. Pana Starosty Nowo-
 witskiego zionę swoją i córkę do drugie-
 go pokoju uignającego, mimo samego
 ucha lewego powłórnici strzelili przy-
 somnego na ten czas J.M. Pana Trasko-
 wskiego, samuli ten w drugim poko-
 ju przy drzwiach utrzymującego, za-
 wybiciem gwałtownym łycznie drzwi
 flintami okrutnie zbili, wotając w se stowa-
 komaty, rubi wiary koty. Samą J.M. Pa-
 nią Starostinę Nowowitską w słabości po-
 rożenia na ten czas będącą na ramię o-
 baloną, karabinami bic zapędzili się, któ-
 ry ledwie wtarciem zastawieniem się J.M.
 Pan Traskowski od śmierci obronił. To
 czyniąc jedni, drudzy Fortko pawilonem
 zastawione, bagnietami zdziurawili, a w tem
 postępującym Starostinę bętką zaleknioną

w Kacie wraz z Kobieltami imięmi stoją-
cą, pytał się językiem moskiewskim
zaczęli, Kto by była? od której odebra-
ł, on odpowiedź, że jest córka najstarsza
nie wam niewinna, Kory Kusli po mo-
skiewsku. Wzrusił ją z pokoju, ona zue-
jęł o Konradach. W tym momencie gwał-
townie bez fura i najmniejszego opa-
szenia na konia porwali i uiektli. Lu-
dzi w Kulikowie miasteczku pod pre-
sensem Domów podwoły biorzących okru-
tanie zabijali, samą Fejll Panię Starosi-
nę Nowosidelską staba, brodzę po pas
w śniegu, przy kilkunastu razach
upadnięciu na ziemię do nieczystki przy-
musili, Kiera do bliższej podanego em-
jego chaty dostałszy się, że strachem
przelekniona, w stroju chłopki prze-
brałszy się w nim do Lwowa przyjecha-
ła. Zgoda dnu całej mocą i siłą nieprzy-
jaciela wrywistego przewrócony i zgnat-
cony został. Próż sięgo po kilkunastu
się ludzi stojących na drzewach po-
tem widywaną, równo na wżisie sa-

mezo Willana Starosty Nowosiedzkiego
go synem sposobem jak córki jego
canwających. To tym gwałtem podobnie
z Will Sędziem Trobozorem, Pastu-
rzem Dawny, który ślub Willana Sta-
rosie dawał, postępowo i z domu
zabrano. —

List Komorowskiego Kasztelana Lutockiego
do Willa Polockiego Starosty Belzkiego.

Milmożny Mli Panie Starosto Belzki!
i Kochany Synu!

Poruczeniem, iż sprawiedliwie byś latem Syna
mianował Willana mozę, gdy z mojej
strony nieodmienny ku osobie jego docho-
wuje affekt, a od Willana o wzajemnej
ku nam i córce naszej stateczności nie
wspis.

Ubolewać mi przychodzi w śmierci J. W.
Wojewody Krzywostkiego, strasy Wielkiego
Willana ojca, że się ubolewam i żał-
nie ten godny panuisci Pan, byłby nako,
niec nieuprzedzonym umysłem uważ,
że jak chętnie i prawne Willana z córki

naszą zawartą mat'zeństwie były dwi-
gi, tak też i wozewaniu ludzkiemu nie
powinny być podległe. Do tych powro-
cenie się, gdy żywi teraz od samego Wmł
Pana zawisto staranności, więc nie ubli-
żam jak najusilniej oniej domagać się,
która tym najpierwszym dowodem mi-
łości Wmł Pana poslubionej osobie popry-
sionej, a obowiązkom mat'żeńskim winna
okazać, gdy miejsca, w którychby dotąd ubli-
żona była, doickęszy, sobie doświadczona
tak uszczęśliwieniem przeciwwością w ostat-
ku znow, a nam ulubione wydołgiczn-
z niego dzieci. Nie chęć ja radnych do te-
go dziecka poddawać Wmł Panu pobudek,
bo wiem, iż doskonale dochodzić i porna
jest, jak wiele w tym strapienie nasza
rodzicielskie boleją serca. jak wiele
skrzywdzony mat'ronki jego cierpi ho-
nor i affekt, a te razem jak wiele na
nerwowości i racności charakteru Wmł
Pana tem bardziej na poprysionej
jego polegają swoje. Takie to cnotliwość
skłonita była naszą sta Wmł Pana przy-
janiu i szacunek, ta i teraz z temi w nas

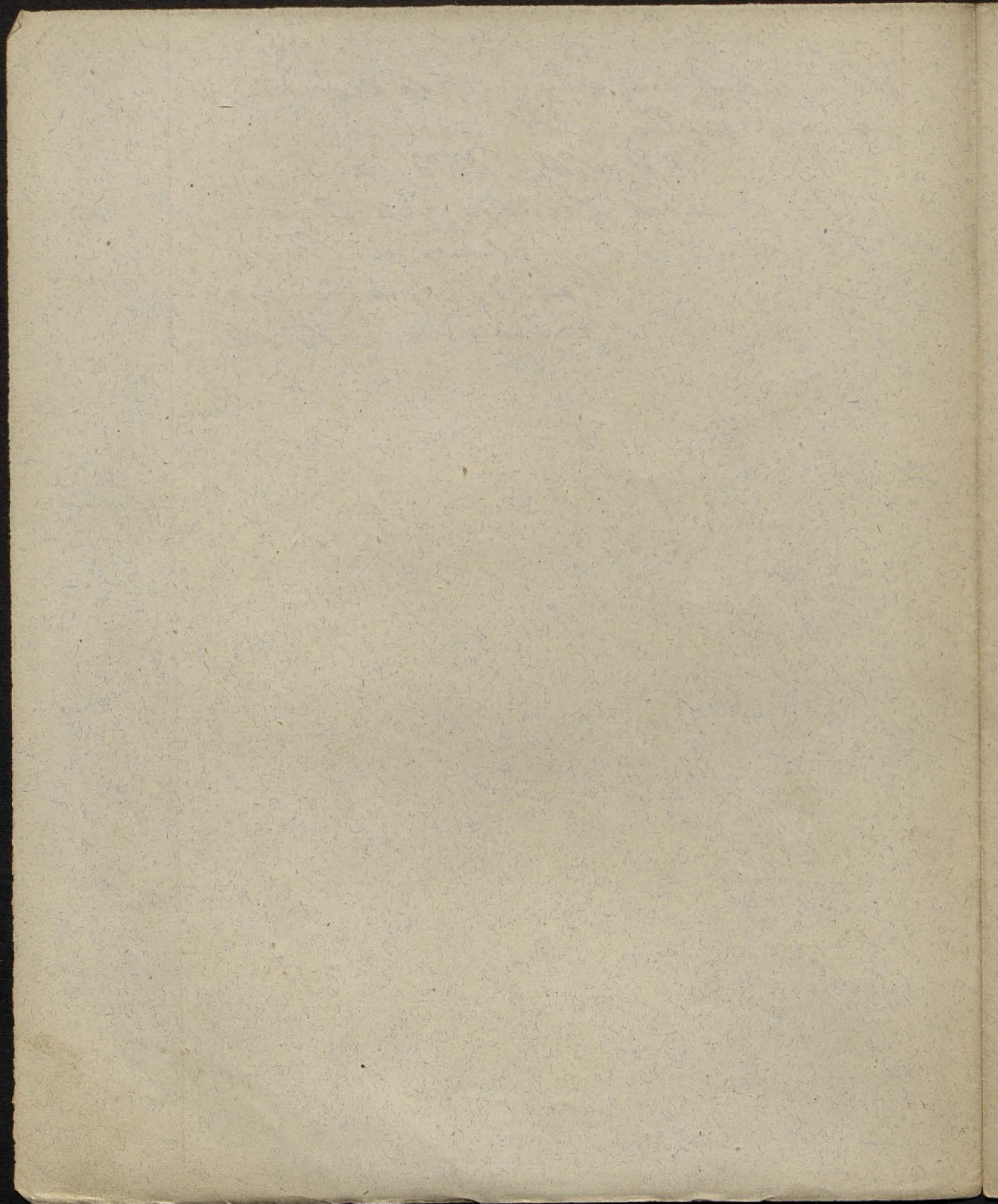

Na niego brwajacymis statecznie, pi
 sai' mi sie Dorwala jezre

M. W. W. W. Pana

Z serca Kochajacym Ociem
 i zyceliwym Stuga
 Jakob Komorowski
 Kasztelan Sautocki

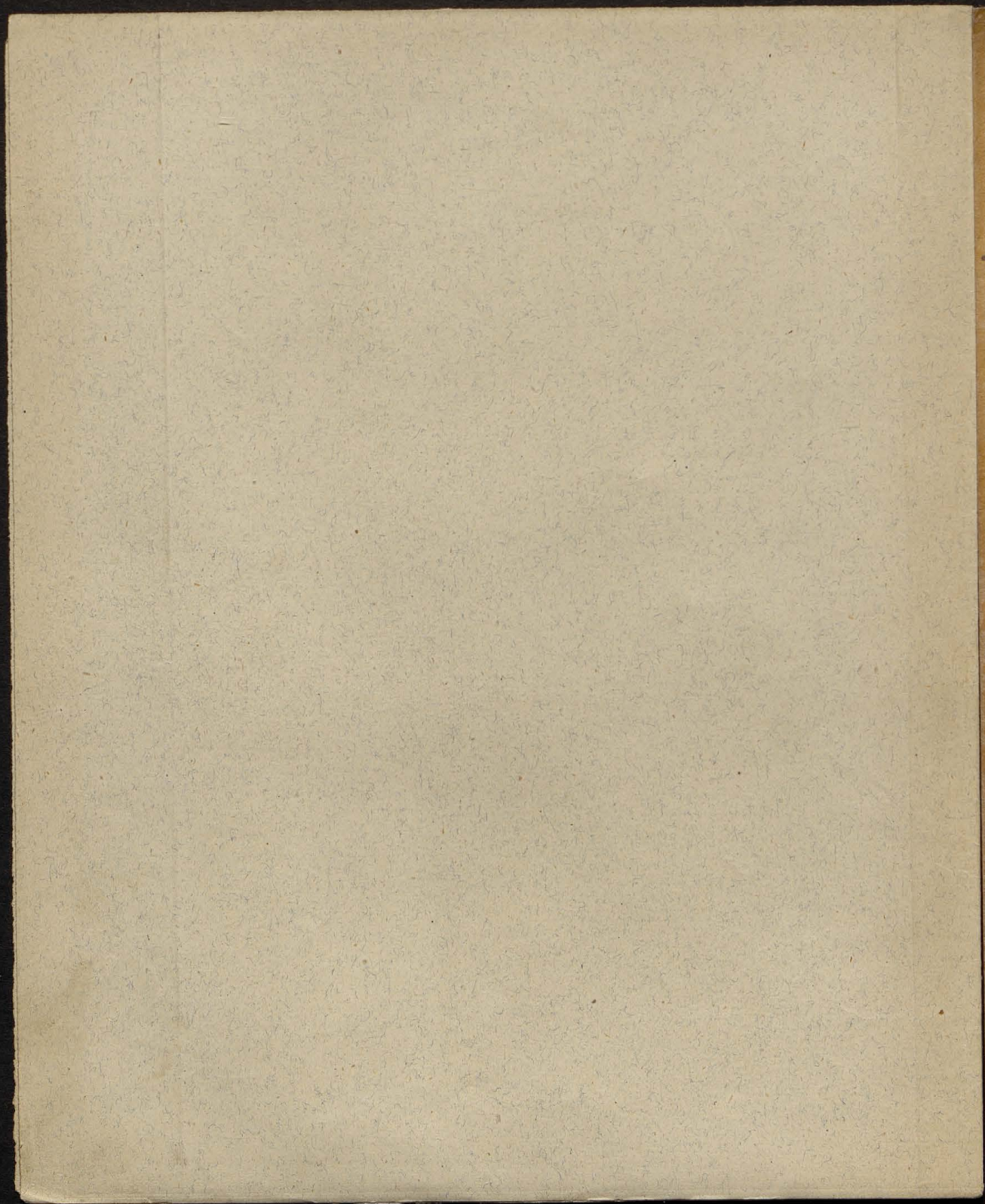

95

Opisanie

choroby ostatniej i śmierci K. Kajetana
Sołtyka Biskupa Krak., z Kiele d.
30 Lipca 1788.

W Niedzielę przeszedł do jesi 27 Lixis Till
po godzinie 10 ranniej stał sorsyj ziołatk,
wych brał na wymiody, które trzy razy
skazały się, ale sorsye nie ustawały, po
południu między 3 kwadransami na 1
godzinę dawano mu trzy razy lekarstwo
domowe i to żadnego skutku nie uczyni,
to, tylko się enemy wywały. Po tych nastę-
piła febra. Dalej dawo był słaby jak Dale,
a, że się już pręcię po spokoju nie moge,
siedział na stole. Między czwartą i piątą
po południu tegoż dnia słuch utracił i
spiał podobnie jak w letargu godzin 3, na
siłach wcale opadły. Tu wieczorowi zymos-
cały zaczął puchnąć, przytomny doktor
zawoławszy lekarza regimentowego pom-
powali kąciecia powzięj boleśi sta się
gnienia wody i uryny, ale się mało wy-
ciągli, bo instrumentów nie miano, ale był
po takim pompowano, jaki słusarz sudyj

sky na przelocie mógł zrobic. Po tym powo-
nowaniu Kicie uziastary na stolku spat
Do samego mroku podobnie jak w lesargu.
Puls bardzo miat staby i przelki, dobudnie
sic go nie mozna bylo, bo i nie styszał
i bardzo tego spat. Przytomny Doktor El-
set jako i drugi Charlander z Miedzianej
Lovy sprowadzony rokowali blizką śmierć
Kicin, to jest, ze do dnia Drugiego nie do-
rzyje, jeżeli sic stan jego nie odmieni. Po-
destano po familis, przed samym zaś po-
łudniem postano po Illana Jastkiewiona
do Pinczowa, aby zjechał na Konsilium,
ale odmówił, prosił o instrumenta
formalne do pompowania odpowiedział,
ze tych nie ma.

Po godzinie 8 wieczornej ruszyta sic ma-
szyna stolcem po trzy razy, zaczął sic
Kicie trochę lepiej mieć, ale wrygny
nie mógł upuscic przez co cały rywod
w punklinie podnorit sic w górę, przed
samą 9 potoczył sic na bok i zaczął
znowu stabić znacnie, ^{widoczny} poty stan tak
dalece ostabity go, ze doktor nie mogąc
sic pulsu domacai Ksiedza do dyspono-
wania wotat. Kiedz Chareckiński przy-

biegłszy do dziecin ostatnią absolucyją
 a reflexyami, między którymi wolał
 na dziecin, aby się rezygnował na Wolę
 Boską, nieprzyjaciółom darował, na co
 król i królowa zawołali: Z całego serca! i zno-
 wu powtórzyli: Z całego serca! Dalej
 usnął i spał ½ pot kwadransa. Obudzony
 pił lemonady, a gdy postarzał, że mu
 dawno gromnie w ręce odebrałszy dru-
 gę świecę od lokaja zapisał obydwie.
 Premierem potem na salę spał ¾ po-
 kojnie. W środziatek lepiej się tro-
 che miał. Po południu pokazało się
 wryny troche ale ze krwią. We Włosek
 znów zaczął być słabszym, przed
 godziną drugą po południu miał fe-
 brę znaczną. Puchlina zdatła się tro-
 che zmniejszać, ale bruch opadł na
 dół i wisiał jak wór opadły, a bardzo
 często schnął. Tu wice^{orowi} ~~orowi~~ ranowu
 król dysponował się, ale zmysłów do-
 brych już nie miał, Kapeli Karol
 grał pieśni nabożne. Kasztelan Ła-
 wickostki prosił go o błogosławie-
 stwo, ale zwłoczył. Ludzie stający
 podobnie Algierze prosili o błogosła-

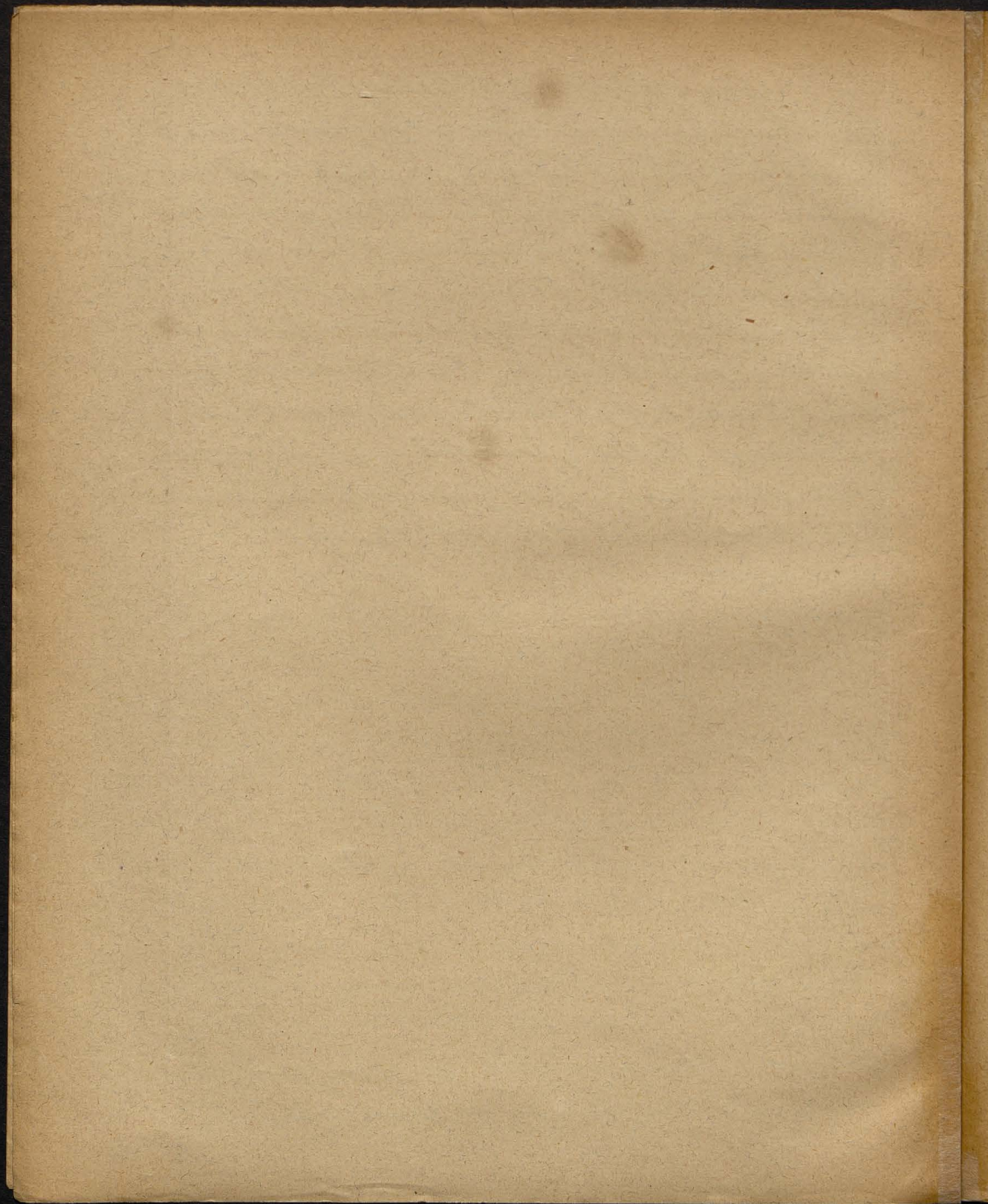

wieściwa, ale w co innego obracał się
iż, Dopiero o godzinie 11 w nocy Karat
przyniesi' świeżonej wody i kropił sta-
żących. Doktor powrociwszy z Krako-
wa i Korde zastawczy Dziecia już
Dwie stabege i usta otwarte mają-
cego a bardzo ciepło oddychającego
i żywołem robiącego zaczęli robotę
circa naturalia koncem otworzenia
miejsca wrynie, instrumentem Stugi
włożyli w cetonell, ale ten nie nie
pomógł, tylko ból Dzieciu narobił
niemal; po tem chcąc pompować
Dziecia otworzyli dawniej zrobioną
Drumę po więcej bólów i to mało
pomogło, nakoniec puszcili Krew
Dzieciu z ręki, ale ta jeszcze go bar-
Dziej osłabiła, Jawni także przeszli
do picia Dzieciu, ale i to nie pomaga-
ły, nakoniec Krew stołcem rzucili
się znawanie, i tak Dziecie Till całą noc
nie spiące, a żywołem robiąc o trzech
kwadransach na godzinę trzecią po
połnocy z Morku na Prodz umarł.
Till Pan Korde, który esenterował Dzie-
ciecia, powiadał, że nie na puchling, ale

bardziej na stasze, aby seruny, ni sarkie,
 go stasera w żadnym urkowiecku nie
 widział, umartwiliqie, ze znalast na
 sercu dwa gury cwyli martwe wrzody,
 narwane polipy, wychod krowi samu,
 jace, w zotzetku kamien Durij, ktory
 mu wielkie kossye sprawia. Lotci nie,
 tytko w niej kamien, sta tego ser w oska,
 swick dmiach byt zoty jak wosk. Na
 sledzionic kilka polypow, psichora zas
 tak spuroczony, jad jaje gotebie, w nim
 ani kropli wody, tytko kamyczki.

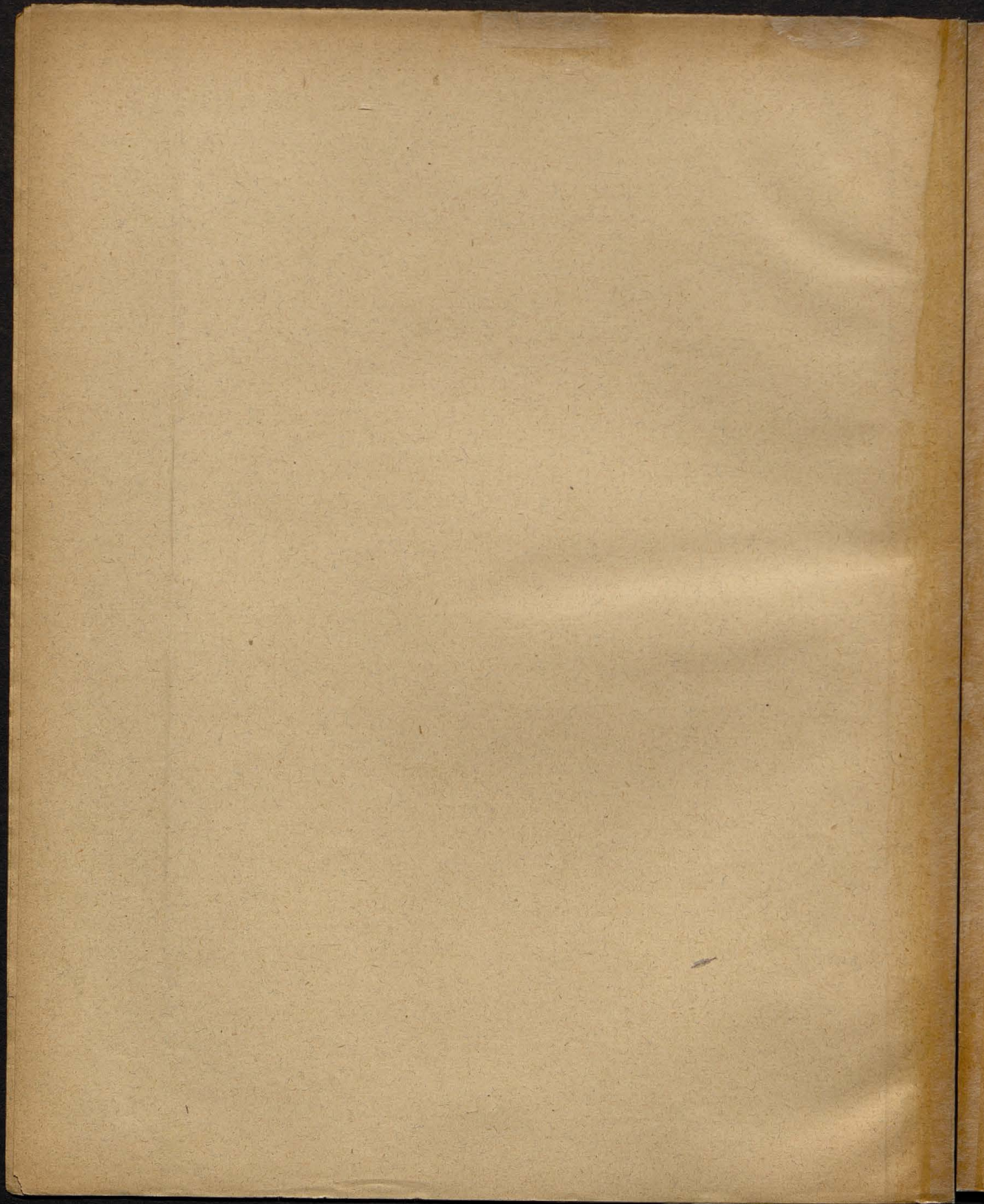

Zapiska

X. Kazimierza Ostrowskiego Kanonika
Krak. o śmierci X. Kajetana Sotyka
Biskupa Krak. r. 1788.

Książę Kajetan Sotyk urodził się r. 1715, w stanie duchownym przez różne urzędy postępował. W katedrach gnieźnieńskiej i krakowskiej posiadał Prelatury; promocją dalszą, uszczęśliwie nie swoje, winien Kardynałowi Lipskiemu: lat kilkana przy boku jego był domowym Pratalem. Z Biskupstwa kijowskiego przeniosł się na krakowskie w r. 1759 od Augusta III nominowany. Przenikłość rozumu, wspaniałe serce, ambicja, żywość od natury zbyt czarna, bez umiarkowania zapędów swoich, ukształciły charakter duszy. Dziwić się nie potrzeba, przetrąony nagle w interesach politycznych, wpadł w odmęt nadzwyczajnych przypadków. Szczęścia i spokojności ducha mało zakosztował; reszta jego życia burzliwa w ~~zamyślaniu~~ zamyślaniu, uwięziony w niewoli moskiewskiej,

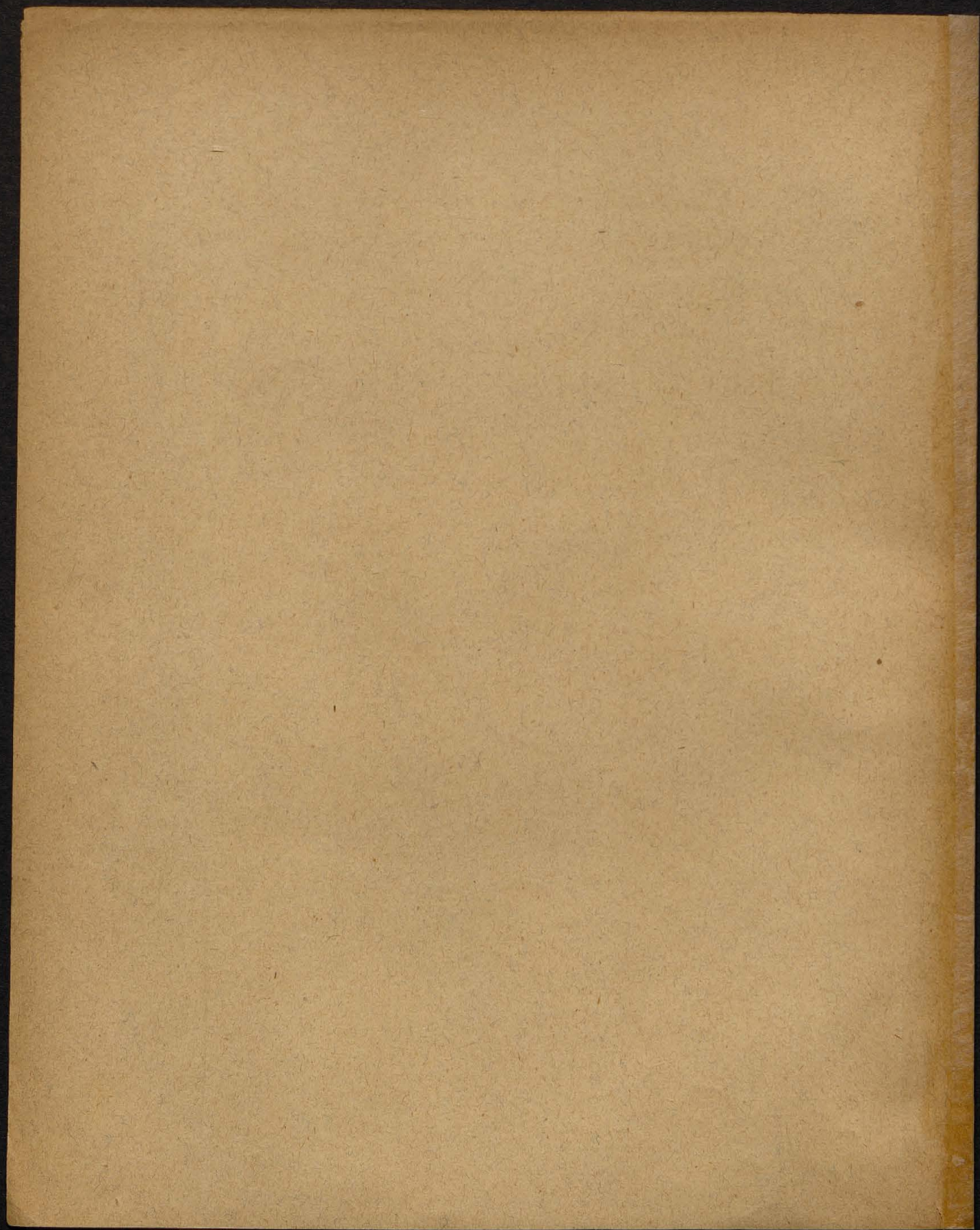

częścią zamknięciu się dobrowolnem pod Krzyżo-
toforami w Krakowie, na koniec w kurateli w
Kielcach, r. 1788 komplikacją różnych chorób, dnia
30 Julii z rana w pół do trzeciej wypełnił dług
śmiertelności.

100

Pradzi Dzielan Katedr. Krakowski, Koadiutor Katedry Katedr. Krak. - w Seminarjum
 w Koryciu odbyła się rękopisowa w katedrze - Sotyk brał udział w: Se-
 lecta ex Theologia atque historia Ecclesiastica Theol. - przewodniczył w tymże
 Józef Marterowski profesor Misyonarski - opowiadał zaburki Piłkowskiego
 ski i Croyński profesor Katedr. Janowski Sędzią 109. str. Dzielno 1825 jest to reba-
 nie wyrobione z rąk rękopisów w katedrze Krakowskiej - Kierownik Specjalistki
 polskie w Wiedniu 1835. Krad. str. 124. -
 Umort 1812. str. (niegdziś referendarz D. Kros, Kwatera orderu

polki, który wyjechał swoje obrazy, zbiór rycin. przed
 11,000. sztuką rękopisów, minerali, kamień, drzewa kamienie
 i wiele innych rzeczy do instrukcji służby i dowodu
 testamentem Akademii Krak. z rozważaniem Museum
 Solticovianum, - Dz. Wit. 1815. T. II - 573 str.

W 1776 jechał do Pragi po naukę, w Warszawie odbył dysputę teo-
 logiczną publiczną z Theologia atque historia Ecclesiastica u S.
 Korycia, w 1775. r. archidjaka Ławichosteki, w 1782. r. dziekan
 Kraf. w 1785. r. Prezydent Trybunału Gł. Kros. - Referendarz Kros.
 Umiera 20 paździer. 1814. r. w Krakowie. Był synem Józefa
 Michała Sandomierskiego i Katarzyny Lipowskiej. - Ławicki
Katalog IV: 73 i 4. str.

Ogłosił około 1800. r. drugiemu spis przedany osobliwosci p.t.
 6/ Lentoka na zbiór gabinetowy S. Michała Sotyka w Krafce
 wie w 4. i 2. asygn. w bardzo ogólnym wyrazach skoczkim ten opis
 Zbiór ten składał się z 10. działów, jak: 1/ Kamienie, Kamienie,
 kamieniatosi, koralowe, klejnoty. - 2/ Kamień i kamień
 3/ Bursztyn i Koral różny. - 4/ Koral, starożytny i now
 5/ Koral w kamieniu, perłowej macicy, koralu Homowej
 metalach. - 6/ Medal i monety dawne i terasnie piersi
 7/ Malowania i mozaiki. - 8/ Rękopisy - 9/ Drewno

w Drewnie i kamieniu w większych sztukach. — qd Instru-
menta fizyczne. — 10) Statyczne mechaniczne wyproby,
najkonkretniejsze z tego zbioru przedmioty spadkobiercy
przez chciwość wywieśli za granicę i tam smarowali. ¹⁸⁵⁹
bowli w Bibl. ~~konstancji~~ 1859. T. 74. Str. 182.

4/11
10/11
11/11

Prace Ns. Sottyka Miłata

N° 2004 m 1. Encyklopedia wiadomości elementarnych czyli pierwiec wyobrażeń
ożywej nauki Numortau dla użytku młodzieży przez A. Miłata Sot-
tyka Diak. Katedr. Krakow. w wydaniu drugim w Krakowie w drukarni
Szkolnej głównej 1798. w 8° = 114 str. Prace Kp. II° 62 str. Refer. I^o 284 str.
N° 2004 m

2. Ocena prawdy poświęconey przyrządowi (6 Xb^o 1790, p. 1, Miłata
Sottyka Diakona) str 12° 1 arkusz. Prace Kp. II° 102 str.

m 3. Frocki prywatne odobro publiczne (przez A. Mił. Sottyka Refer. Kor.)
w baronowie 1791. w 8° = 71 str. Prace Kp. II° 104 str.

N° 4666 4. List pasterski Eleona Biskupa Tulonskiego do wiernych woych dyce-
zjanów w roku 1790. pisany przez A. Miłata Sottyka Ref. W. K. D. K.
Krakowskiego wydorony, z notami wykładem prawdeł rzędu Kościoła kato-
lickiego tudzież stowornemi do listu politycznemi uwagami pomnożony
przez i kosztem skłamaża, w Krakowie w drukarni szkolnej głównej 1795
w 8° = 238 str. Prace Kp. II° 58 str. Refer. III° 324. N° 4666.

N° 8911 5. Series Monumentorum Ecclesie Cathedralis Cracoviensis, w 8° hee m. d. in
Refer. III° 488. ^{in Krakowie} 1785. 130. str. Prace Kp. II° 112 str. na wzor starożytnego Monu-
mentow.

m 4. List pasterski Eleona Biskupa Tulonskiego do wiernych woych
dycezanów w roku 1790. pisany przez A. Miłata Sottyka Referenda-
ra biskupiego Kor., Diakona katedralnego Krak. wydorony, przydatkiem
not, wykładem prawdeł, rzędu Kościoła katolickiego i statorosi do-
chowienstwa jego, tudzież stowornemi do listu uwagami poli-
tycznemi pomnożony, przez i kosztem skłamaża w Krakowie
1795. w drukarni Szkolnej głównej Koronnej w 8° = 238 stron ony
Tek. l. K. niel.

wówczas uwrę Koszytuy i'znalzey, a wie mogge się zgodzić z Ma-
tuskim ministrem spraw lacowstrany, utraicitz posadz i'
pzeniściouy zostat do Lenatu na Kasztelana.

Wrodzony w Kralowic, tamie ad byt i' nauki. Wzrostem slow
juso'dztwa Kralowickiego na sepiu 4°-letni odnawrat się na min
niepospolitą wyquow, pozemnowiaje czesto a dobre. Lz jego gtaoy
odulowane wrbictze mow mianij na tymie sepie, Zblirytiz
do dwora króla Stanisława Augusta, gdy ten po zawarciu aliansu
z prussami potqeryt się z narodem, wptywat do narad nad ulu
żeniem ustawy z r. 1791, której gosliowu byt stronnikiem. Po
upadku jej ośiadł na wsi, mow okarat się czynny po rozpoczęciu
powstania 1794 r. i' wysloditiz zpad jego pucata owsersne ooc
blumacuz i' to protucrony do sctabru ko

pod Kralowicami i' Perekorucami, maw...
rady najwyzszej do wotatu Sandomirskiego wytyzowat tam
glosno, a jako konniefaraztejsie rady rasiacat w sądzie, zktorygo
skladu potam zostat wytyzrony, bydzie poradzony ostranosi, lociqutiz
crasoi przywiazany do Kosciuszki i' Kottłajaja, po upadku kot
Tetaja ayt oit bosiiniennic hit (obay M J²), przedstawiaje
jego czynnosci w najgorszym swietle, po podziale kraju o-
siadł w Kralowic i' poryskiowat sobie zaufanie u Beydu
frankowickiego. Za tranuzow byt wolennijim wick
kim kapo kowat i' zutwooremie listwa warszawickiego
w roku

104
w roku 1807 został Reprezentantem Stanu, a w roku następnym
radcą Stanu, broniąc energicznie na sejmie rządowy projekt ob-
staje przeciw więzności. Niegłównie miał udział u Króla
Józefa, tak iż go nazwał cyrkułosem swego testamentu. Zu-
pełkiem kapłanem nową torował sobie drogę różnemi stosunkami;
do wyjednania sobie pewnych względów u nowego rządu.

primo Lincowskiego Aleksandra

m

1. List do przyjaciela odkrywający wprost ić wymowa Kottajowi
w czasie Lincowskiego piąty roku 1795, bar. m. 30, w 8^{ty} 106^{ty}
wyd. 3^{ty} przedm. wstępujących do historii polskiej od
roku 1790. Listy I^{ty} wydane w W. Petersburgu 1846, w 100. str.
Otrzy i zjadłwa pięćdo wzmianka za Kottajowi jaż
Kajurawo demagogiczne i krowawe zainiały, Kłosemi
+ 11 + 11 wstępujących Kottajowi Kottajowi

Prima X. Lubomierska Szweryna

N° 8401. = 1. De vita, miraculis et actis Canonizationis S. Thymothei Confessoris Cod. Ed. Prae-
dicatorum, 1594. Romae 8° in typogr. Gabiana, Wisniewski, pp. 17103. Str. 399. Str.

N° 4417.

2. Theatrum seu potius officina Concionatorum etc 1594, Venetijs fol. ap. Societ. Minimi man,
fol. 225. Str. i. 2. art. 1. Index III = 370. N° 4417. Tange II = 622. Str.
A Genealogia Christi a primo parente Adamo praefigurata et producta, una tabula de
picta. A. Sixtum. Str. Roma.

N° 2514.

N° 4418.

7. Monotessarum Evangelicarum seu Latinae ex 4. Evangelistis etc Cracov. 1604, fol. man.
in off. typogr. Basil. Scalci 1020. Str. Index II = 35. N° 2514. Tange II = 370. N° 4418.

8. Carmen heroicum hexametrum super nobilitate et insigni stemmate R^osi S^o Josephi
Notonii Abbat^{is} Andaberiensis 4to br. i. m. Str. 3 arkura

(a Dorndorff et. Biskupow)

(suo tempore amicum auctore Fr. Severino polono conv. Cracov

Cod. praedict. vlt^o = 24. pl. bez r. im. druku, na odwr. str. tytułu herb święto ma-
ny z Cesarza Opatow. Dalej przepisy datowany pilend 24 Aprilij 1570.

Etwas pod Grabowem w Struku. Na wszelk oppozycji posiadany
 Jędrzej Staryk Rajetan Sotyk B. Krowowski. papier Klemens XIII^{ty} w
 bullę niepublikowaną, bez rsuajęce Kłtor na każdego pólaka, Kłtor
 radę głożem lub wrynem wpięwał dyfpendentów i nadstęat przez nuncyusa
 swego wiscanti brewe zatkamię a dufowienctem przęty powai do
 Konfederacji Radomskiej 1767 r. papierujęcej sprmoz dyfpendentę. po
 minie pogroził posła rossyjskiego Łatowski B. Kijowski i Szepetycki
 B. pólaki ogtosili brewe.

Adam Moszurński w swyż pamiętniku (por. 1858, nr 8) tak
 mówi: Jednego wieczora 1767 r. Biskup Sotyk w obec Biskupa
 Łaturskiego, Krewskiego hetmana polnego kor. i synastę dołhnickiego
 i posła Golejewskiego dworzanina hetmana Krewskiego mówię o im
 Ksefacy dyfpendentach miał się oderwai, is podnieście Kruyaty
 ubrawny sig pontificaliter w procesyji Golejewski nie miał
 nic pilniejszego, jak o tem doniesi Kłtorowi, Kłtorę cętat dworza
 ninem, posłetraszonę tem Kłtor zaprosit Kizing Crastoyolę Jena
 otowa ziem podolskich, a przez nią Kizinga Repnina do francuskiej
 Jaki, w której obyło bywało. W tak dobranem Kłtor sam Kłtor
 opowiadał przez jęko jęko edepowang i narajętro następi mają
 cę, wystawiając stę wielkie sta siebie i Repnina niebezpiecz
 stę przez poruszenie popólstoa fanatycznego, osobliwie że wte
 chwili był tylko jeden pułk wojska rossyjskiego, następiate tedy
 rwa między Kłtor, Repninem, dwoma Koleciami i stangto na
 tem, aby następiant rozestai pułkowników, Jodawory im po Rikku
 nastę grenadyerów, po palacach i stęcył Biskupa Krow. Sotyka, Bisk
 pa Kijowskiego Łaturskiego hetmana i sty Krewskiego a pobrawory ich
 w nowę w Bisk, popalowali na kibitki i zoydali na pręgi a
 potem w dalszy wyprawie ich podoi w gęby Rossyji sta opadłeni
 infamniejszemu przez Kłtorę ozmarowem, a tem była Kłtorę.
 to worytko uskutęcznit pułkownik Jędrzej Staryk i pułkownikiem

Kar

Kto z roszkami króla Repuina, który to sam opowiada 1771. r. we wstosii humanistycznej, zabija tego bardzo i zwalca całą iang na troskliwość króla; decyzyjnie woli on u paui Juli; - Co jednak zastanowienie godne, że się wcale o ten gwałt się nie upomniał do p. h. na instancji, u niego u Garampi; Stawieniem Hackelberga postępowość skatufi 1773. r. biskup Sottyk osłabiony na umyśle i był wyjazd tryumfalny do wrogawu mając obok siebie namiestnika Garampi, a na przodzie siedzieli biskupi Ostrowski i Hrodziejski. - tamże w kościele faryjnym Stankowskim o dwie mile od Olkuna mieszczą nie postawili Sottykowi posadzik budowany w kształcie otwartej ce, ma u góry herb Sottyk, a w środku mieści wizerunek w takiej postaci siedzącego na krześle Biskupa z papierem w ręku, bardzo dobrego pędzla. U dołu tego portretu jest wyrobiona z marmuru trumna mająca na wierzchu mitrę i godła biskupie, u podstawy zaś na szczepie z ozarnego marmuru na dwóch przedziałach tablicy, napis jest, napis: "Książka Kapitał Tycy Sottyk, książka Siewierski, B. O. B. K. po 24 stronie; "Wielki wstosiek, ale nie rozgłoszany, w roku wyroku godnej siebie potonności. "rodzony 1716. r. umarł 1788. r. Sottysi obywatela Stankowsy r. 1789. wykorali rysunek tego nagrobka z kościoła opisanego jest w tyj podpisu ilust. 1822. tom J. S. str. 216.

Był też wiadomości podał wojicki do Emylepoursa / Argelb. r. 231 str. 222.

W. S. Kapitał Sottyka Biskupa kras. wydany w Warszawie d. 7. kwietnia 1771. r. do pisarza prowentnyj; Skononon rozprawienie oparzenia roztosii w których ówczesnyj monet rozbnyj w obiegu będyj. - List ten najdowodniej stija zdanie delewela, który w rozprawie swojej Monarchie polskiej pisał 1822. r. w str. 43) mylnie dowodzi, że 20. Augusta 3. kwietnia S. Kapitał Sottyk B. Kras. nie przedstawiał rozprawy w podjęciu monet, podnycyjąc się prawem książęcia Siewierskiego, albo iem zadyjł monet - bisk

nat bci nie kerad. - List ten Soltyka ^{cały} jest wydrukowany w Rozpi-
 14 ku Tow. Nauki Krakowskiej, porzet III Tom 9° str. 179. w r. 1779.

Pierwa odwołanie się do sprawy Krzyżcia Biskupa Krasowskiego
 Soltyka z kapitułą i jego uwiezienia przedrukował Polinski w dziele
 15 Pamiętniki o Janie Śniadekim 1865, tom 2° str. 247, a mianowicie

a) Kopia listu albo raczej głupiego, nierozumnego, że wprawd miał niezgodziwego
 a od całego świata z wielką uwagą i uwaganiem się nad temi głupcami, co się
 wazylu podpisać go), paraskulu, kapituły Krasowskiej, do J. Krzyżcia Śni-
 16 ad Krystana Soltyka Biskupa Krasowskiego de die 8 Februarii anno 1782 in
stuba capitulari - folio baskur - druf-

b) Decretum Capituli Generalis die 8° Februarii latum contra Coadiutores
per inscriptas, -

8) c) List J. Pasterza cum Monitione ad Capitulum. - Cajetanus Ignatius Sol-
tyk Dei et Apostolicae sedis gratia Episcopus Cracoviensis, dux Sacerdotum, - dat
Cracovia die 11° Februarii 1782. - drufowane fol. 1. karta nielub.

9) d) Interdictum et inhibitio contra V. Capitulum Cathedrali, - Cajetanus etc.
dat Cracovia die 11° Febr. A. D. 1782. - druf. folio 1. karta nielub.

e) List Anonima pisany z Warszawy o uwiezieniu Biskupa Krasowskiego, i
o tem co w tej okolicznosci zarzadzano w Warszawie i w Krakowie, dnia 24. Mar-
ca 1782. r. z Warszawy. -

f) Brzoza listu Kottajaja do Jana Śniadeckiego z Warszawy o uwiezieniu Bisku-
pa Soltyka, - bez daty

g) Dyaryusz, waznie J. Krzyca Biskupa Krasowskiego, z zamku do Kielc, o
pisany. -

h) Urzywek listu Kottajaja do Jana Śniadeckiego z Warszawy d. 6. Februarii 1782.
pisanego, wyjeiniający stan interesu Biskupa Soltyka na dworze Królewskim
i wiskłose przesagoty życia jego i sprawy. -

i) List Kottajaja do Jana Śniadeckiego w tej samej materji dnia 27. Februarii 1782.
z Warszawy datowany, -

k) Urzywek

9/

k) Urzyszek listu koscjalnaja do brata ⁽¹⁷⁹⁰⁾ Starosty Frecniowskiego pisanego o sprawie Biskupa Sottyka, - bi. daty, - dot.

10

2) Instruction du prince Sottyk Evêque de Cracovie à son neveu Stanislas Kastellanie de Varsovie, écrite à Katuga dans la detention du dit prince l'an 1771. - w 4to 10, kart. niekryt - ber roku i m. druku - przedm. w Palustris pomitiki o Junie Smadeczkim 2° ad str. 47° 57.

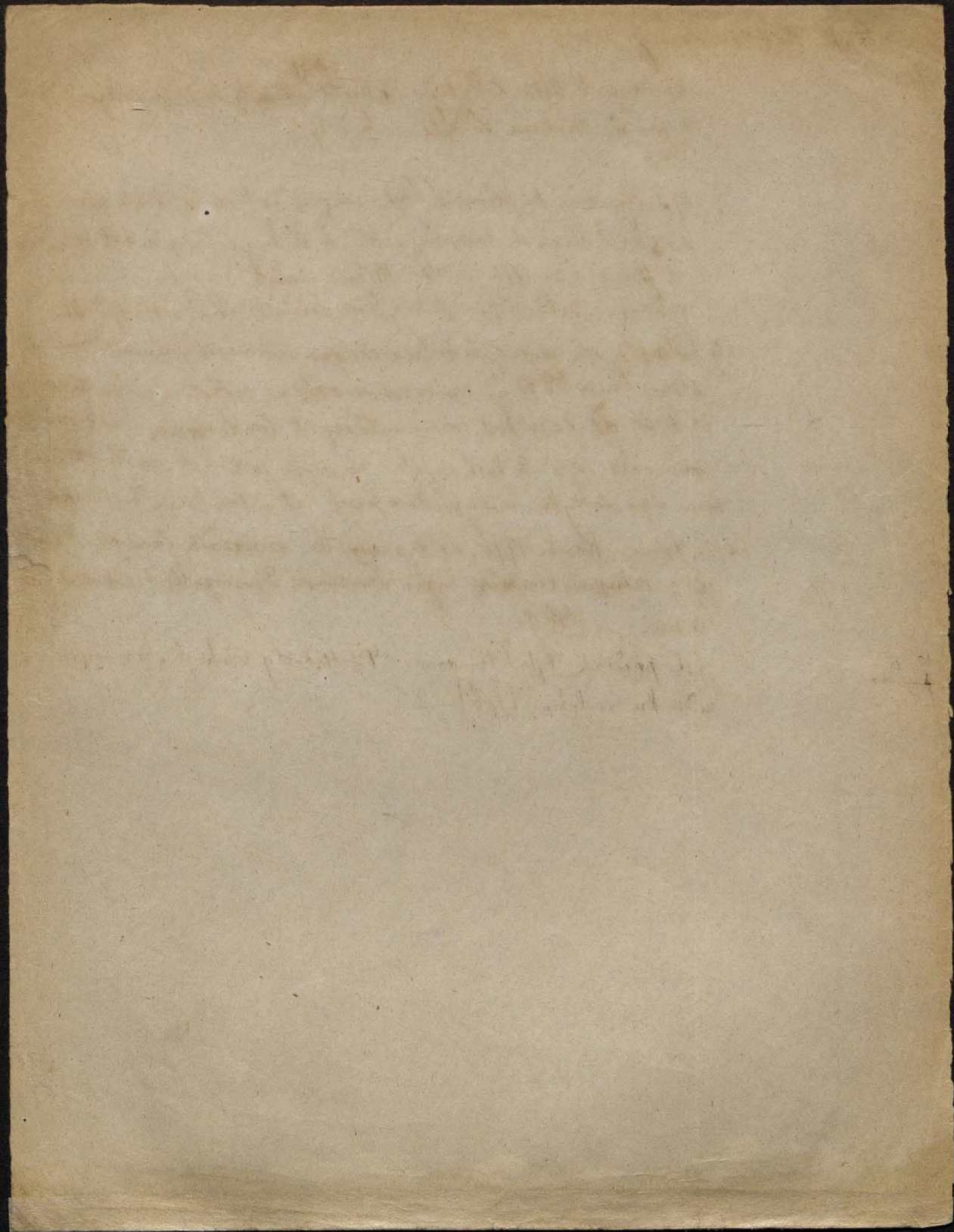
10

19) Instructio super Jubilaeo magno per sanctissimum strum Pium PP. VI ad universum orbem catholicum in anno 1776 extenso ad parochos, concionatores et Confessarios diocesis Cracoviensis - w 4to 8. kart. niekryt - nacrsle jst list pasterski Skyp. tau Syp. Sottyka biskupa krakow. dat w Krakowie d. 11. m. 1776. na kościu. Roma 1776, ex typographia reverenda Camera Apostolice ca, rebusum Cracovia typis Seminarii Episcopalis academiae dioe- cesis - [BR]

10
przedm

jst przedruk tytuł ten sam w 4to 4. kart. niekryt. ber wyprawni m. druku na kościu. [BR]

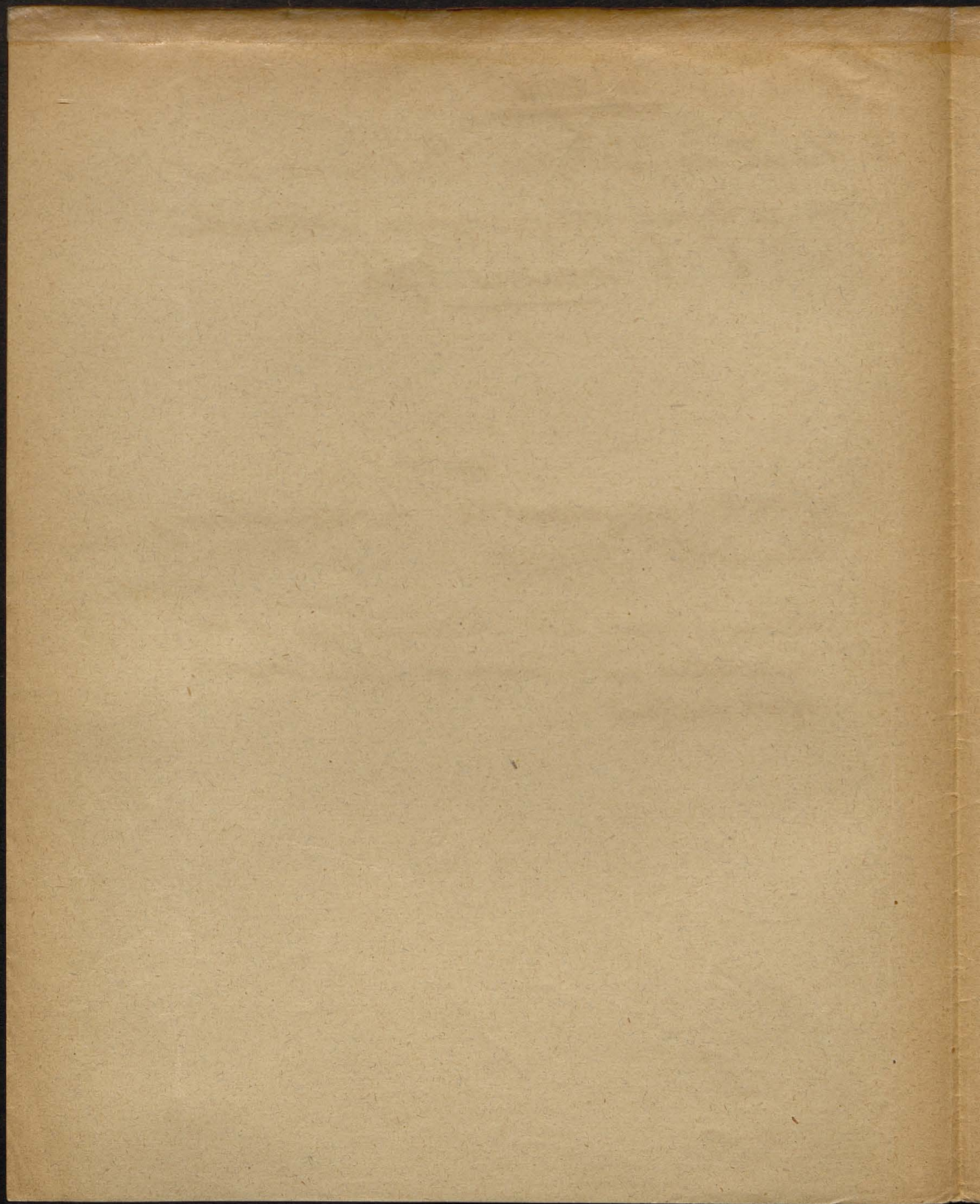
Mowa

H. Kajetana Sołtyka Biskupa Krak.
miana na Sejmie ordynaryjnym warszawskim
d. 6 Novembris 1766.

Przestawia i przymowiska ^{polskie} (Ign. Piot. Legatowicz r. 1865 w)
Mfir. in 4to № 950.

Legatowicz Ignacy Piotr ur. 30 Lipca 1796 we wsi
Mata Kaplica pod Godnem na ditwie Doyorca
Lycot depelpruk

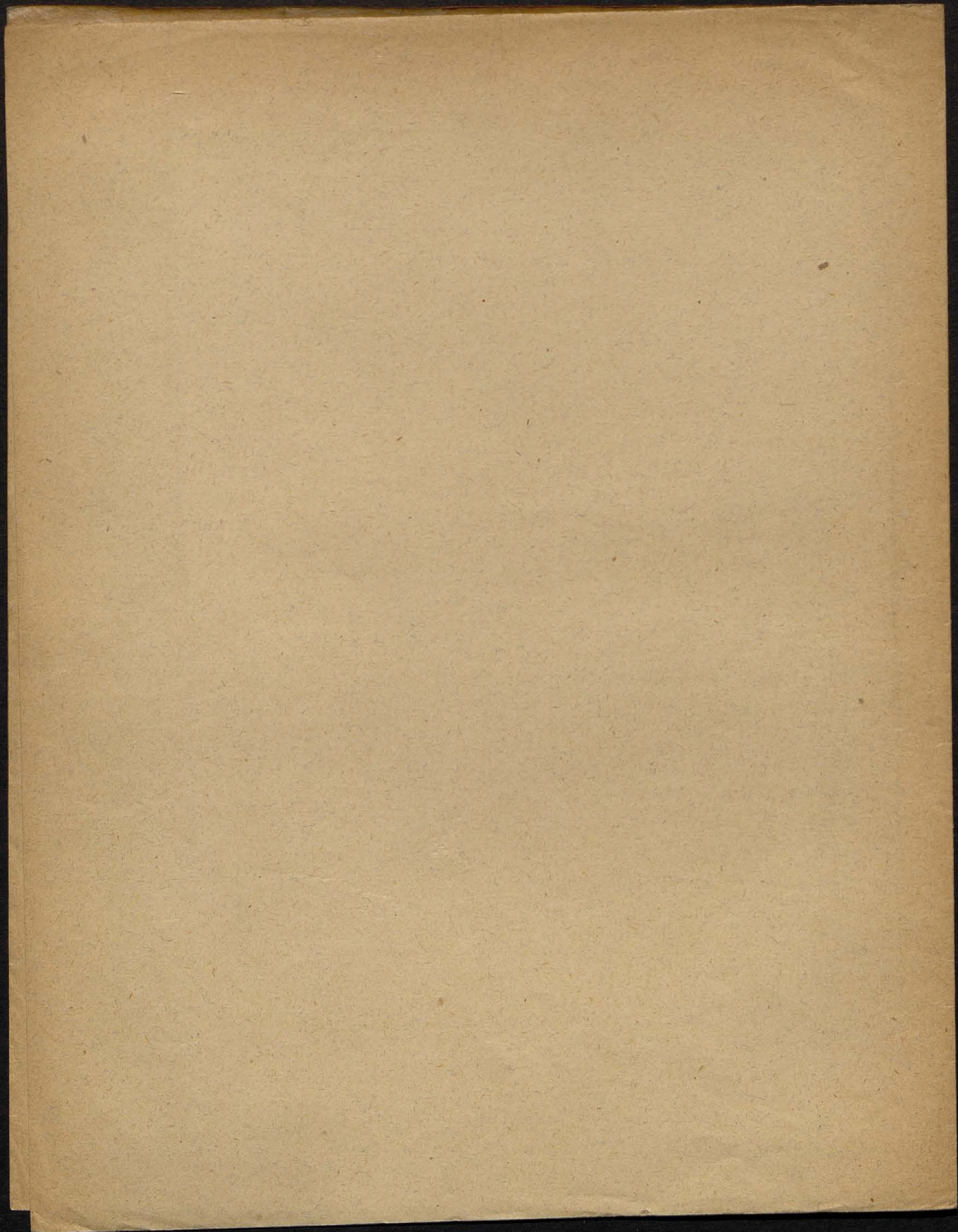

1) collat

Liść

str. 49-51

112

x. Wawawa Sierakowskiego Kanonika Ka-
tedr. Krak. do pewnego Kanonika Tuckiego
pisany w ostatnich dniach miesiąca Maja 1782.

Wybawysz mi Wc Len Taskawie, iz . . . .

}

(az do)

wyprowadzić raryt. Polecam mnie etc.

D. 12 Novembris 1781a. zesiadł Xpē Bpisk Krak. cum adiunctis
a Rev. Capitulo delegatis iudicibus do sądzenia sprawy x.
Krzysztofa Probošca S. Florjana z X. Hugonem Kottgata
jem Kanonikiem Krak. który też Dekretem jako culpabilis
skazany został.

2)

Ordynans

Str. 63 = 65.

113

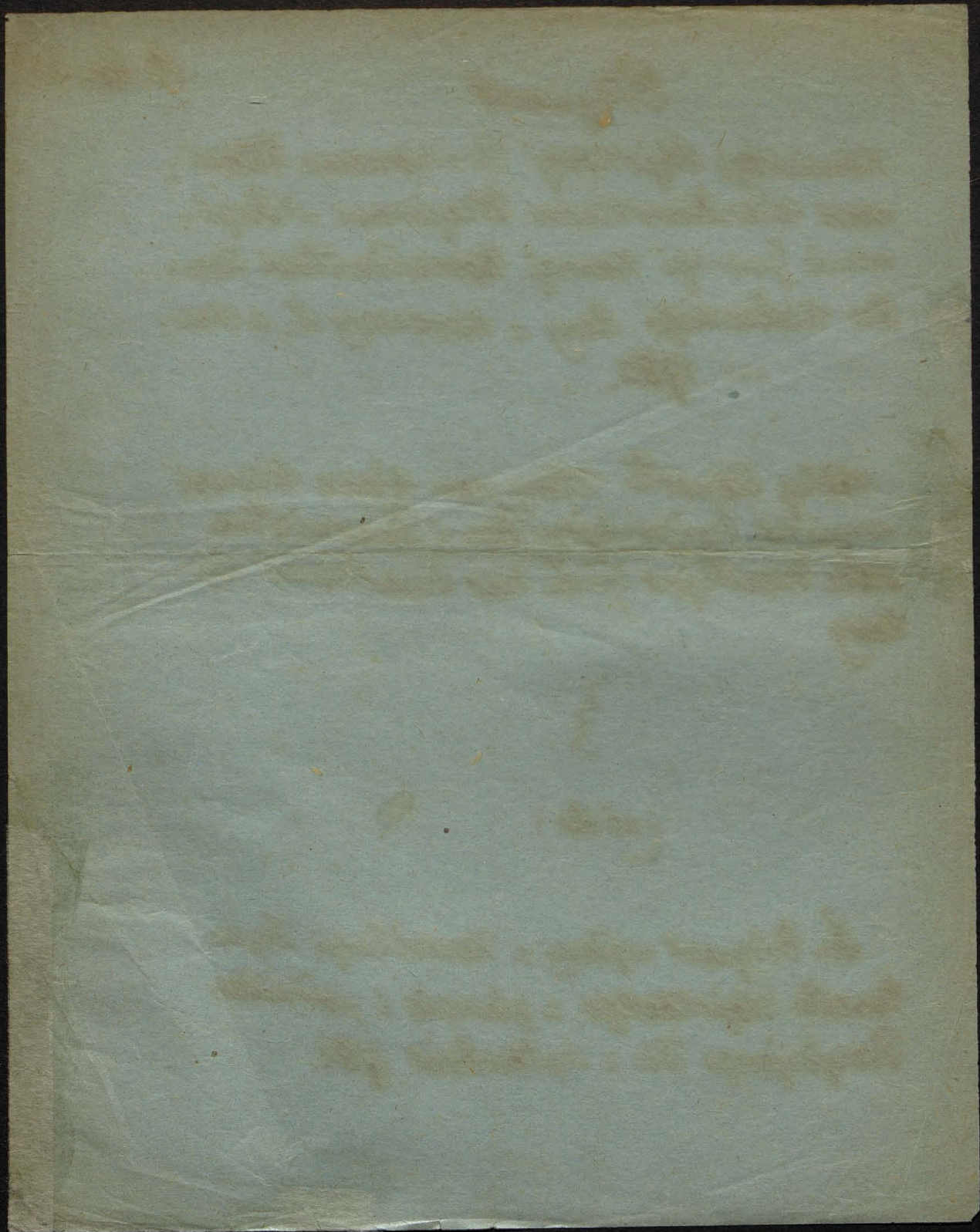
Kommissyi Wojskowej Urodzonemu Marci:
nowi Wierzbowskiemu Majorowi w Regi-
mencie Gwardyi Konnej, Komendantowi Zam-
ku Kieleckiego, dany z Warszawy d. 2 Wrzes-
nia 1782.

Według Raportu który nam Wasza Wierność
wzryntes, Najjaśniejszy Pan i Przeswietna
Rada Nieustająca przez nas Departament Wojs-
kowy

{
(az do)

Ten Ordynans wydany z Kancellaryi Depar-
tamentu Wojskowego, z pieczęcią i podpisem
Przewodzącego Dnia 2 Septembris 1782.

3)
List

do X. Kajetana Sołtyka Biskupa Krak.
pisany z Warszawy d. 13 Października 1782

Jasnie Oświecony Mli Książę Dobrodzieju!
Dawne moje przywiązanie do osoby J. O. W. X.
Mli Dobrodzieja, bo przeszło

}
(aż do)

Który z najgłębszym jertem respektem J. O.
W. Książcej Mli Dobrodzieja z najwierniejszych
najobowiązaniej sługa

J. C. S. B.

Z Warszawy, 13 Octobris 1782.

$$\begin{array}{r} 179 \\ 4 \overline{) 2616 \frac{1}{2}} \\ \underline{4} \\ 8 \\ \underline{8} \\ 0 \end{array}$$

51

2 1/2

$$\begin{array}{r} 361 \\ 51 \overline{) 1805} \\ \underline{153} \\ 270 \\ \underline{255} \\ 150 \\ \underline{150} \\ 0 \end{array}$$

85 f

52

(in do)

A receipt for the sum of \$100.00
 in full for the purchase of
 J. C. U.S.
 2 November 1862

List

x. Franciszka Ossowskiego Kustosza
Katedr. Krak. do x. Andrzeja Gawronskiego
Kanonika Katedr. Krak. Lektora Krolews.
kiego, pisany z Krakowa d. 26 Februarii 1782.

Z rozkazu J. O. Pana pierwszy punkt: pa-
pierów drukowanych posyłam w Panu Dobro-
dziejowi; drugi punkt, abym opisał tę rozsył-
kę awanturę, jak wiem.

Ja dopiero dnia wczorajszego wyszedłem
z rekolekcji, nigdzie . . . . .

}

(ci do)

piszę się z głębokim uzanowaniem.

9

6)
List przyjacielski

w sprawie I. Kajetana Soltyka Biskupa Krak.

z Krakowa do Warszawy pisany 1782.

17 Kęty

Wśród rozmaitego gadania i pisania o teraź-
niejszym stanie

}

(aż do:)

szerokie otwory się pole.

1882-1883

with preparation
of the 2. Register of the
of the 2. Register of the
of the 2. Register of the

of the 2. Register of the
of the 2. Register of the

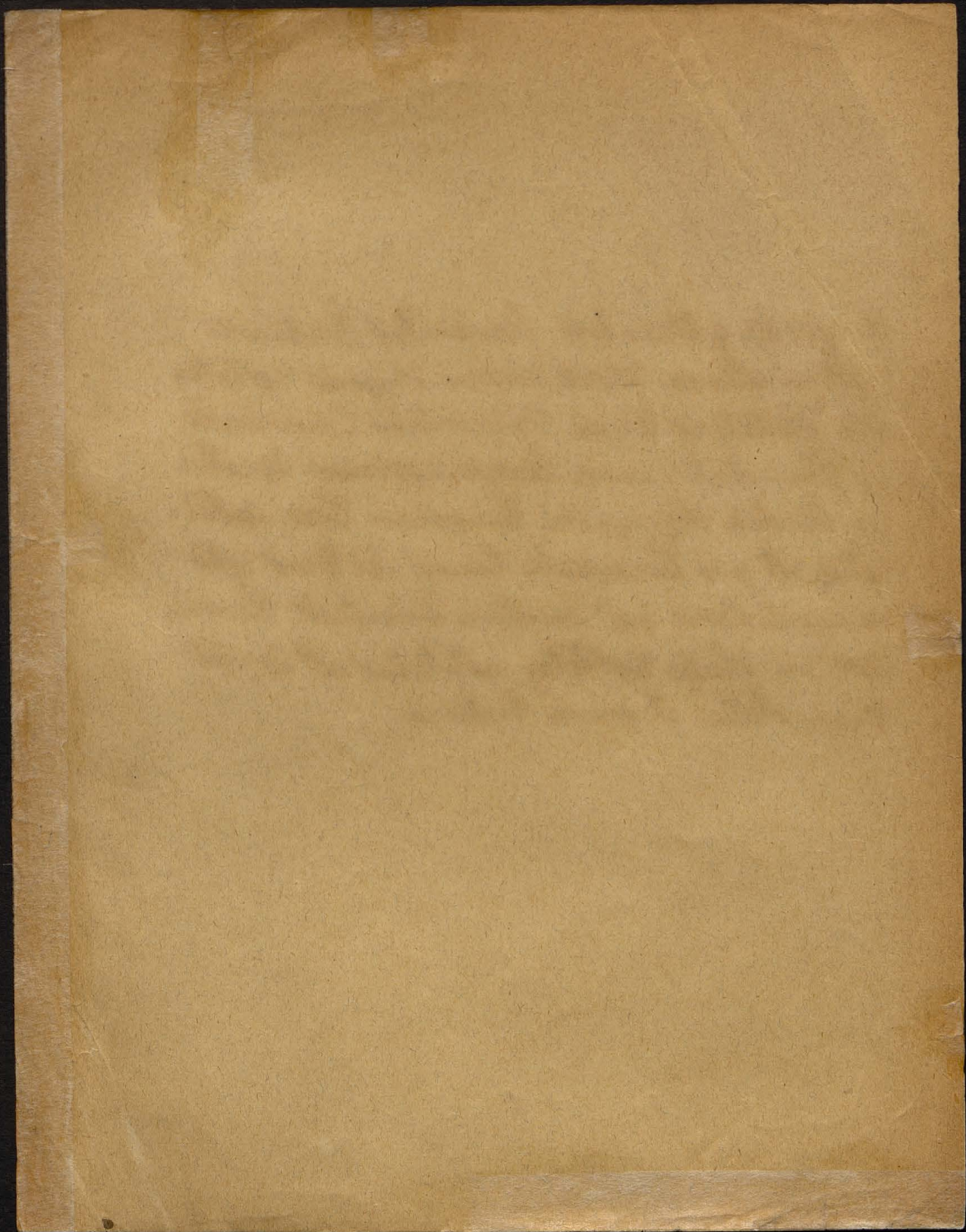
(1882)

of the 2. Register of the

A. 1781 die 7 Decembris, Benedictus Trzebin'ski
post privationem Reverendissimi Hugonis Kotłotaj
olim Visitatoris Almae Universitatis Cracoviensis,
per Plenipotentem suum Reverendissimum Ignati-
um Skarbek Woyczyński Canonicum Crac. instal-
latus est pro Canonicatu Cracov. Sed Anno 1783
ex appellatione per Decretum Primate Reveren-
dissimus Hugo Kotłotaj restitutus est ad pris-
tinum statum et omnia beneficia.

118
dat Adamowi Biregobickiemu

Michał Poniatowski d. 30 maja 1789

~~dat~~ Kupstowski Koron. plenipowenym
do rządu dóbr biskupstwa Krak i diecezji
Siewiersk i do interesów z funkcjo-
nami biskupa

naprzód podzielił klucze i dobra
Biskupstwa między wybranych
i Kapituły aby na Poniatowskich
takowe odebrali; Zawertane
wypali d. 1 Sierp. 1788

ze ztęgo był by
brody

XIV Decemb. 1577

Roma

3 mit 2

149 Ubertus Tubetto
rekomenduje

Savelly Cardina

D. 19 Decemb.

3 Rymie

VI 3 dny Decemb.

Zorowa na Sejmie extraord.
w Warszawie d. 12 Octobr. 1763
miana

zako wryftkie na świecie państwa
p. 34.

87052.

Zwierkowski Walenty.

Głós obywatela Zwierkowskiego. Versailles,
1835. 8^{oo}

2568.

Hist.

Sottyk bisk. kijowski pomagał Brüh-
lowi za Augusta III do indygenatu
i genealogij Ociefskich. Wiersz saty-
ryczny: „Stan Polski terazniejszy
„z konjekturą przez pewnego Sylańczyka
„polskiego krótko opisaną r. 1763”
tak o tem pisze:

W te szachy grając Biskup niby na jarmarku
Wytargował intusę i zarzył frymarku
Za kijowską wziął pierośkę i z siostrzem krakowską
Trwając się był tej tylko zarzył z okwiatą boską.

Przewzicki: O Łasku

Księga zbiorowa dla Wojackiego

Sottyx biskup. Krak. na sejmie d. 12¹²¹
z Grudnia 1764 wnosil aby uchwalono
konstytucyję któraby skasowała ide:
negocjesta abusuum praerogativarum
wznieconej Akademii lwowskiej
jezuickiej.

Król w lipcu 1765 poleca Sottyxowi
z wizytowac' Akademię

Sottyx w mowie na sejmie d. 12 Novemb.
1766 wyjasnia ze krzyzstof miroszewski
(w konstytucyi r. 1676 i 1877 approbo:
wane) mial zamiar przy Akademii
Krak fundowac i dotowac szkole ry:
cerska, ze zmarl nie wyzniosly roz:
porządzenia a sukcesorowie posiadli
cacy majatek. - wstawia si za Akade:
mię Krak: "powinieniem doniesi, iz
" ta szkoła krolestwa, która swiatlo nauk
" krajom naszym przyniosła, która tak
" przedtym w liczbie najielniejszych Aka:
" demii wstawiona, naród nasz ex omni
" gena literatura w obyczaj uwielbila,
" dzisiaj tak w swoich fundacyach ukryw:
" dzona i uszczuplona, ze dzimic' si praw:
" dzimie nalezy jak dotąd subsistere moze.
" ... do niemoiżenia zubożona, po stare:
" muz ma wielkie ingenia, ma wielką ap:
" plikacyę, wielką uoilności w szezenu i pa:
" lowaniu pro publico, lubezigg do brych

„dzisiejszych, lubo instrumentów
„nie mając ani mieć dla niedostatku
„mogąca.” Wzywa Króla aby pomyślał
nad sposobem poprawienia jej losu.

Stanisław Krz. Poniatowski ^{podpisał list} (generał lejtn. w. Kor.
ur. 1754 + 1833

Elzbieta z Poniatowskich Drahnicka
kapitulacyjowa Krak.

Salomea z Wielopolskich Morstyn

(do pułkownika Kanonika Tuck.

List do Władysława Sierakowskiego
ostatnich dniach Maja 1782 pisany

Kolej "Wykaz" str. 49-51.

List do J. Kajetana Sattysa pisany
z Warszawy d. 13 Sierpnia 1782
nie kolej. "Dawne moje przywiązanie
J. C. S. B. str. 65-66.

Ordynans Komisyi wojsk. Kr. Marcnow
Wiczbowickiemu dany z Warszawy
d. 2 Sierpnia 1782.
Kolej "Według raportu" str. 63-65

Decyzja Obywateli województwa Krak. @
Manifestu przeciw Kapitulacji d. 25 Sierpnia 1782.
"Zapamiętajmy się na czuły" str. 56.

Some of the most do
numerous in ...
sufferers
from

Dowody gorliwości polskiej ¹²³

- A. 2. 11 Paździ. (1799) Prymariając się ad nauta
(Dyaryusz K. 2) (Kart 5) d. 11 Octobr.
- B. 2. " " " Kontynuując głos mój
(Dyaryusz K. 2) (Kart 2.) d. 11 Octobr.
- B. 4 " 22 Novemb. " Dmewaz Liżo Jm. Dry-
(Dyaryusz u) maś (Kart 4) d. 22 Novembr.
- B. 3. " " " Zieram in comprehendum
(Dyaryusz y) (Kart 12) d. 22 Novembr.
- A. 1 " 21 Octobr. Wzbiadles W K. M. ona oneqaj
(Dyaryusz K. 2) (Kart 2 1/2)
- A. 4 12 Novemb. " Azetym powtorneho nie
(Dyaryusz i) zabieram (Kart 4) d. 12 Novembr.
- J. 4 " 20 Novemb. Jax zaden narod
(Dyaryusz) (Kart 2 1/2)
- J. 2 " 27 Novemb. Rozumien ie ciekawa potom,
(Dyaryusz bb 2.) nose. (Kart 1 1/3) d. 27 Novembr.

J. d. d. 29 Novemb. „Zwiya zagle zeglarz
(Dyanysze ee) (Kart $\frac{3}{4}$) (1)
d. 29 Novemb.

J. d. d. 29 Novemb. „Bozgu ^{zgon} ~~niech~~ ^(Kart $\frac{1}{2}$) ~~bedy~~ ^{d. 29 Novemb.} ~~nie~~ ⁽¹⁾ ~~skom.~~

(Dyanysze ff.) Projekt o wprowadzeniu
umiejscowosci cywilnych do
Akad Krak „Szkoła ry.
artka od Najjasn. Krola
(Kart 2)

y.i.

(1)

o bykale
ryetkies
co inie

podany na sejm ordyna
ryjny warsz d. 24 Novemb.
1766 podane ^{za potwornictwem} przez Lofia
posta podolsk. podobno
przez ^{Wojewode rufkiego} Giedzkiego wojewo
de ~~podolsk~~ Czartoryskiego

Dyaryusz Sejmu electionis 1764 ¹²⁴

Kh: D. 26 Sept. 1764 Rees

Sottyka bisk. Krak. w grodzie

chramskim (Tomasz wojew. Koryck.

Maiej Kapst warszaw. Jozef mierz-
nik sandomis. Sottykowie cygnis reas)

Dyaryusz sejmu coronationis 1764

Kh. 2. D. 7 Decembr. Mowa x. Sottyka

" Pierwszy głos na wyczenie

prepis

Dyaryusz Sejmu Convocationis 1764

3. Manifest x. Bisk. Krak. ^{podpisany} i innych ^{per. Ca}
poft dom. misericordiae p^{re}z Maiej a Sottyka
Kapst-warsz. ad acta captivanda ze Krowcimmis
ranisemny. " My... cyelowany z tak najin...

Dziarysz, Ii 2. ~~2. 6~~ Novembr. 1766, Dwie
cnoty najbaroziej Fron Krolow...

gongkopia zala nabe... z kami wtaf.
remi podpisujemy. Dziato jis w Waspra-
wie d. 10 Maja 1764. Kajetan...

J. Zatkopi Amicus personarum inimi-
modus agendi

A. Krasinski

J. Zatkopi

125

Zbiór Pióra Szatachowskiego starosty os-
wiecim (Sylva rerum). 80 str. in fol. Nr 101.

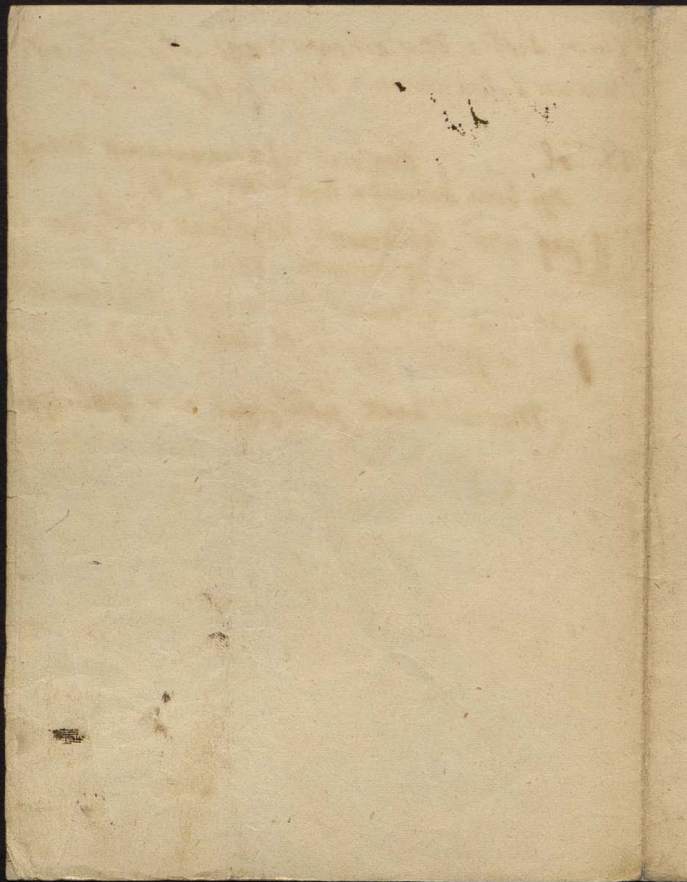
IX Vol. pag. 57 Projekt uformowania Komis-
sji boni ordinis w Krakowie 1787.

[[pag. 940 Testament Kajetana Sobtyka
(22. 13 Decembr. 1781)

pag. 945 Testament Szymona Potockiego
(w Petersburgu d. 18 Maja 1793)

(Miscellanea polityczne z r. 1796-1793)

126

126

z Szembeków

Krysztyna Czerka Kaftelanowa
wojnicka + 1762 w Maju

Anna z Rosnowskich Matackowa
Krajeńska w. Kos. + 1755 w Giednie

127
List Anonima z Warszawy

24 Marca 1782.

Z piśm przystających pozna każdy...
... czas pokaze. p. 29

Cześć listu Kottataja...

dubom w m. Pana zbył atwego memi
... O Astrofiatach, Kalendarzach i
proporocyach teolog. g. stupich przypomi:
nam" p. 30

Dyaryusz, wzięcia

"niechcąc do Księże Biskupa Krakowskiego
przyjac Kuratorji od Króla... już
aktualny uwarzył." p. 32.

Urywek listu Kottataja do Smiadewkiego
z Warsz. d. 6 Febr. 1782.

"Dnia onegdajszego przygotowana
Komissia ... Ktore mu swoje winny
uzyscaie p. 34.

List Kottataja do tegoz w podobnej
materii d. 27 Febr. 1782

"O Boze czy to za tragedia ...
zawte beda ztemi." p. 38

Urywek listu Kottataja do bata
w sprawie Sotfyna

"ze on wcale nie znal zwiazku robot
..... Do Smiadewkiego nie mam wraza
to przysto pisac." p. 43.

dummodo tres... wice nã maj
tam prout... aby papiery
(poy konicu)

128

Journal of the ...

... ..

...

Zbiór Piotra Matachowskiego starosty
oswiecim. (Sylva rerum) mscr. in fol.
nr 401.

- II Vol. miscellane z lat 1666 - 1691.
 III " Miscellanea z r. 1738 ¹⁷⁴¹ Testament Teodora
 Łatock. aryb. gniezn. - Erotica wierszem
 IV " Miscellanea z r. 1735 - 1736 listy historycz.
 V " Miscellanea z r. 1735 - Spis starostw w
 całej Polsce - Spis refinalizacych do
 starostw - Taryffa W. I. Lit. z r. 1700.
 - z r. 1745 Waria - Testament Kardynała
 Jana Alex. Lipskiego 1746.
 VI " Miscellanea z różnych lat (na giranym udom)
 p. 437 ^{sever.} Stanislaus Orzechowski haeresis ritae Durā-
 niae et Paternorgae uxoris suae Magdalenae fi-
 liae Joannis Chetnicki pro recepta dote 1400 fl.
 totidem reformat. Interminij terrestrib. 2 reuol.
 cen. ser. 36. post f. l. Sophie 1552.
 p. 422. List Kajet. Lotyka bisk. do magistratu Krak.
 z dnia d. 22 Junii 1759. Wyrozumajacy ze urodzili
 Akatolicki w d. 22 Junii 1759. w prociwosci Bzo zego (Ciala)
 p. 424. List Klementa XIII do Kajet. Lotyka
 bisk. Krak. (Rom d. 3 Martii 1759) don.

szczytu ze go ~~do~~ potwierdził na biskupstwie Krak.
za dominacją Króla, wolałby ze się ~~z~~stał w
Przymie^{5/14} Seminarjo.

p. 503 Mowa Sottyka bisk. na Senatus. Consilium
d. 13 Maji 1761, Die tajno całemu Senatowi

p. 394 Mowa Biskupa Kijow. (Sottyka) na Sena.
tus Consil. d. 3. Octobr. 1758. "Dreżz meomyślna

p. 419 Powitanie Sottyka bisk. od Kapituły Krak.
mg. Generalgo Franc. Kanon. 1759 i odpowiedz.

p. 685 List Sottyka bisk. Krak. do Matytkowicz
stańczy wawolnick. ^{p. 684} Odpowiedz 1762 (Będaty)

Dyaryjnie Sejm 1761 i 1762. ^{p. 682} Nag. 147 Dziennik
Acta do berktowia re ^{p. 682} Augustus III Sejmud. 1730.

VII Vol. Nag. 1-8 Mowa Sottyka bisk. Krak. Sejm. d. 2
Majui 1763 (w spraw. Kurlandzki)

p. 100 List Karola Króla polsk. do Sottyka bisk.
Dreżna d. 7 Octob. 1763 donoszący o śmierci
Króla i odpowiedz Sottyka d. 15 Octob. 1763
z Krakowa d. 15 Octob. 1763 (Nag. 100)

p. 112. Sottyka bisk. list do Królewicza Fryderyka
z Krakowa d. 15 Octob. 1763. Pierwszy głos

p. 210 Mowa Sottyka bisk. na Sejmie d. 7 Jun. 1764

p. 223 List biskupa Krak. Sottyka do Króla d. 13 Julii
1765 i Odpowiedz Króla i Odpowiedz

p. 224 List Króla do bisk. Sottyka d. 24 Julii 1765

p. Sottyka d. 27 Jul. 1765 (o miewieżeniu Ar-
chidum z Krakowa)

p. 225 List Sottyka bisk. do Łodkand. Kor. d. 27
Julii 1765 (Otwarcie Archidum)

p. 226 List Sottyxa bisk. do Króla d. 1 Augustu 1765
- Odpowiedz Króla d. 3 Augustu 1765 - i List Sot-
tyxa bisk. do podkancl. kor. d. 3 Aug. 1765 130

p. 251 Komenda (Proces) bisk. Sottyxa przed sejmowiz
do dyucyi. w Borszynie d. 8 lipca 1766

p. 255 List podkancl. kor. do bisk. Krak. z Warszawy
d. 23 Jul. 1766 (zalecając mu moderacyję
na sejmie) i odpowiedz z Biskupa d. 1 Augustu
1766.

p. 256 List Sottyxa bisk. do Króla d. 1 Aug. 1766
(skarżył się że Repnin groził mu więzieniem)
i drugi do Podkancl. kor.

p. 258 List Podkancl. do Sottyxa d. 5 Aug. 1766 (Flomeny
ze nieprawda jakoby Repnin mu groził) - List
Króla do Sottyxa - List Podkancl. do Sottyxa i
Odpowiedz Sottyxa d. 16 Augustu 1766 - List
Sottyxa do Podkancl. z Borszyna d. 25 Aug. 1766
(z Glossy)

p. 263 List Sottyxa bisk. do Województwa Krak. na sej-
mie w Borszynie z Borszyna d. 18 Aug. 1766 "Dziatem jest

p. 278 Mowa Sottyxa na sejmie d. 11 Octobr. 1766
"Dygnawiając się ad pacta... i dalszy ciąg tej
mowy pag. 298. (Drukow. w Dowodzgori.)

p. 322 Mowa Sottyxa na sejmie d. 21 Octob. 1766
"Komunikacja z Waszymi

Widziacie w X. M. dnia onegdajszego i druga mowa
tegoż d. 30 Octobr. 1764 "Nie jestem cudzoziemiec
pag. 330" i trzecia mowa d. 6 Novembr. "Dwie cnoty naj-
bardziej, pag. 332.

- 1 druk w Do: p. 384 mowa Solttyxa na sejmie d. 12 November 1768¹⁷⁶⁸ "Ażebym powtórnego nie zabierał" (1766)¹⁷⁶⁶
- (1766²) 1 druk w Do: 1 druga mowa tegoż d: 20 November. 1768¹⁷⁶⁸
- 1 druk w Dowody "Jak zaden naród... pag. 388. - i trzecia mowa tegoż d. 22 November. 1768¹⁷⁶⁸, "Lonicowicz, Trzejm Brymas... pag. 391 - i czwarta mowa tegoż dnia: "Zbieram in compendium... pag. 395. - piąta mowa d. 27 November. 1768¹⁷⁶⁸
- 1 druk w Do "Rozumiem z ciekawą... pag. 396. - szósta mowa d. 28 November. 1768¹⁷⁶⁸, "Zwya zagle... pag. 397 - siódma mowa d. 28 November. 1768¹⁷⁶⁸ "niekierz"
- 1 druk tamże "i w explikacji... pag. 398. - osma mowa d. 29 November. 1768¹⁷⁶⁸, "Bożu niech kśód... pag. 399
- "p. 463 mowa Solttyxa na sejmie d. 5 October. 1767¹⁷⁶⁷ "Subo by należało"
- "p. 531 mowa Solttyxa na sejorji prowincjonalnej w Warszawie d. 13 October. 1767¹⁷⁶⁷ "Styszamy tylko po zagejeniu... podany"
- "p. 540 Pożegnanie Solttyxa dyecorji przy wzięciu go w niewolę w Warszawie d. 13 October 1767¹⁷⁶⁷ "Od zosta- jonego w aktualnym...
- p. 563 Oda Solttyxa bisk. Krak. z niewoli do ziem Now d. 20 Janua. 1768¹⁷⁶⁸ pisana: "niech to w żadnego...
- "607 Proces Franc. Łodkarskiego do dyec. Krak. na kary- jacy replikacyje za Solttyxa Krakow d. 21 Marca 1768¹⁷⁶⁸
- i Akta Konfederacyi Barskiej z r. 1768.

Huber - Böhmer - Regesta.

Potocki's mowy

mowa d. 21 Pazdy 1782

jeżeli w powierzeniu Radzie
menstrajacej. II p. 10 - 52

" d. 25 Pazdy 1782 w wybie posel.

Gdzie prawo tyln obroncow
non II p. 53 - 90

" Przymowienie d. 31 Pazdy 1787

non w wybie posel

nowic' w tem miejsu
II p. 91 - 102.

Numerus
currens

Litera

Z

~~Historische Zeit
geben von Mei
Erster Jahrgang, 18
1 Band. 1 Heft
" 2 "
2 Band. pg. II
Zweiter Jahrgang,
Hist.~~

München
 J. G. Cotta'sche Buch-
 handlung
 1859 -

Forma

Armarium

Forulus

Series

~~Zeitschrift, herausge-
 geben von
 Heinrich von Sybel.~~

8vo

~~1859.~~

~~Heft. pag. VII. 1-268.~~

~~" " IV. 269-576.~~

~~pag. IV. 540. 61.~~

~~1860.~~

